
REGIONALNA DYREKCJA LASÓW PAŃSTWOWYCH W PILE

NADLEŚNICTWO LIPKA
OBRĘB LIPKA

PLAN URZĄDZENIA LASU

na okres od 01.01.2012 do 31.12.2021 r.

Tom IB

PROGRAM OCHRONY PRZYRODY

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej
Oddział w Szczecinku

Szczecinek, 2011 r.

Wykonano na zlecenie
Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile

Wykonawca

Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Szczecinku
ul. Koszalińska 91B, 78-400 Szczecinek
tel. (94) 37 408 05, faks (94) 37 408 05
e-mail: sekretariat@szczecinek.buligl.pl

inż. Rafał Matysiak	- opracowanie
mgr inż. Aleksander Łukaszczyk	- kontrola
mgr inż. Mieczysław Kopciński	- kontrola końcowa

SKOROWIDZ

1. WPROWADZENIE	5
2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA	8
2.1. Położenie Nadleśnictwa.....	8
2.2. Lesistość.....	13
2.3. Charakterystyka kompleksów leśnych.....	14
2.4. Dominujące funkcje lasów.....	14
2.5. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów.....	16
3. FORMY OCHRONY PRZYRODY	17
3.1. Istniejące formy ochrony przyrody.....	18
3.1.1. Rezerwaty przyrody.....	18
3.1.2. Obszary chronionego krajobrazu.....	22
3.1.3. Obszary Natura 2000.....	26
3.1.4. Pomniki przyrody.....	36
3.1.5. Użytki ekologiczne.....	41
3.1.6. Ochrona gatunkowa.....	44
a) Rośliny chronione i rzadkie.....	46
b) Zwierzęta chronione.....	53
3.2. Proponowane formy ochrony przyrody.....	61
3.2.1. Proponowany rezerwat przyrody.....	61
3.2.2. Proponowane pomniki przyrody.....	61
3.2.3. Proponowane użytki ekologiczne.....	62
4. WALORY PRZYRODNICZO – LEŚNE	67
4.1. Rzeźba terenu i typy gleb.....	67
4.2. Wody.....	70
4.2.1. Wody powierzchniowe.....	70
4.2.2. Wody podziemne.....	73
4.3. Ekosystemy wodno-błotne.....	74
4.3.1. Siedliska hydrogeniczne.....	75
4.3.2. Źródłiska.....	75
4.3.3. Program małej retencji.....	75
4.4. Roślinność.....	78
4.4.1. Potencjalna roślinność naturalna.....	78
4.4.2. Siedliska przyrodnicze Natura 2000.....	80
4.5. Drzewostany.....	84
4.5.1. Bogactwo gatunkowe.....	85
4.5.2. Struktura pionowa.....	86
4.5.3. Pochodzenie.....	87
4.5.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi.....	88
4.5.5. Formy aktualnego stanu siedliska.....	92
4.5.6. Formy degeneracji ekosystemu leśnego.....	94
a) Borowacenie (pinetyzacja).....	94
b) Monotypizacja (ujednolicenie składu gatunkowego i wiekowego).....	95
c) Neofityzacja.....	95
4.5.7. Drzewostany ponad 100-letnie.....	97
4.5.8. Lasy HCVF.....	99

5. WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE.....	104
5.1. Stanowiska archeologiczne.....	104
5.2. Cmentarze.....	106
5.3. Miejsca pamięci.....	107
5.4. Parki w stanie posiadania Nadleśnictwa.....	108
6. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA.....	110
6.1. Zagrożenia abiotyczne.....	111
6.2. Zagrożenia biotyczne.....	112
6.2.1. Owady.....	112
6.2.2. Patogeniczne grzyby.....	114
6.2.3. Zwierzęta łowne.....	114
6.3. Zagrożenia antropogeniczne.....	116
6.3.1. Stan i zanieczyszczenie powietrza.....	116
6.3.2. Stan i zanieczyszczenie wód.....	117
a) Monitoring rzek.....	117
b) Monitoring jezior.....	118
c) Monitoring wód podziemnych.....	119
d) Źródła zanieczyszczeń ekosystemów wodnych.....	119
6.3.3. Inne zniekształcenia i zagrożenia środowiska leśnego.....	120
7. TURYSTYKA I EDUKACJA.....	121
7.1. Opis walorów turystycznych Nadleśnictwa.....	121
7.2. Turystyka na terenie Nadleśnictwa.....	122
7.3. Edukacja przyrodnicza na terenie Nadleśnictwa.....	126
7.4. Pola konfliktów społecznych.....	130
8. PLAN DZIAŁAŃ.....	131
8.1. Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej.....	131
8.1.1. Podział na gospodarstwa.....	131
8.1.2. Wytyczne w zakresie projektowania użytkowania rębnego.....	132
8.1.3. Wytyczne w zakresie planowania hodowlanego.....	132
8.2. Ochrona różnorodności biologicznej.....	133
8.3. Kształtowanie stref ekotonowych.....	136
8.4. Kształtowanie stosunków wodnych.....	137
8.5. Postępowanie w obiektach objętych ochroną.....	138
8.6. Metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków.....	140
8.7. Ochrona siedlisk przyrodniczych.....	142
8.7.1. Chronione siedliska leśne.....	142
8.7.2. Chronione siedliska nieleśne.....	150
9. ADRESY ORGANÓW, JEDNOSTEK I ORGANIZACJI	
SPOŁECZNYCH ZAJMUJĄCYCH SIĘ OCHRONĄ PRZYRODY.....	152
10. MAPY PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY.....	154
11. LITERATURA.....	155
12. ZAŁĄCZNIKI.....	157
13. KRONIKA	169

1. WPROWADZENIE

Pierwszy „Program ochrony przyrody dla Nadleśnictwa Lipka” opracowano wg stanu na 01.01.2002 r., do planu urządzenia lasu na lata 2002 – 2011.

Niniejszy program jest drugim z kolei i jest integralną częścią „Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Lipka na okres od 01.01.2012 r. do 31.12.2021 r.”

Dane inwentaryzacyjne opracowano według stanu na 01.01.2012 r.

„Program” sporządzony został w celu:

- zinwentaryzowania i zobrazowania bogactwa przyrodniczego lasów Nadleśnictwa;
- przedstawienia istniejących i potencjalnych zagrożeń lasów oraz środowiska przyrodniczego;
- doskonalenia gospodarki leśnej na podstawach ekologicznych;
- ulepszania i rozwijania metod sprawowania ochrony przyrody;
- umożliwienia w przyszłości porównań i analiz zmian środowiska przyrodniczego;
- wskazania kolejnych obiektów do objęcia ochroną;
- uświadomienia różnym grupom społecznym obecnych i potencjalnych zagrożeń środowiska przyrodniczego;
- ochrony zabytków kultury materialnej w lasach.

„Program ochrony przyrody” został opracowany zgodnie z wymogami ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (tekst jednolity Dz. U. Nr 12 z 2011 r., poz. 59) na podstawie „Instrukcji sporządzania programu ochrony przyrody w nadleśnictwie” z 1996 r. (Załącznik nr 11 do Instrukcji urządzania lasu z 1994 r.) oraz „Instrukcji urządzania lasu” z 2003 r. (Załącznik do Zarządzenia nr 43 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 18 kwietnia 2003 r. w sprawie Instrukcji urządzania lasu).

W programie uwzględniono ogólne cele i zasady prowadzenia trwale zrównoważonej gospodarki leśnej w lasach wielofunkcyjnych, określone w „Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”, uchwalonej przez Sejm RP dnia 22 maja 2009 r. (M.P., Nr 34, poz. 501) oraz wymogi dotyczące leśnictwa określone w:

- ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. „Prawo ochrony środowiska” (tekst jednolity Dz. U., Nr 25 z 2008 r., poz. 150),

- ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U., Nr 151 z 2009 r., poz. 1220),
- ustawie z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U., Nr 16 z 1995 r., poz. 78),
- ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U., Nr 199, poz. 1227),
- ustawie z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U., Nr 162, poz. 1568),

oraz aktach wykonawczych do wymienionych ustaw, takich jak:

- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 25 sierpnia 1992 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej (Dz. U., Nr 67, poz. 337),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 20 grudnia 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu sporządzania planu urządzenia lasu, uproszczonego planu urządzenia lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dz. U., Nr 256, poz. 2151),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących roślin objętych ochroną (Dz. U., Nr 168, poz. 1764),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących grzybów objętych ochroną (Dz. U., Nr 168, poz. 1765),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 28 września 2004 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną (Dz. U., Nr 220, poz. 2237),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 marca 2005 r. w sprawie rodzajów, typów i podtypów rezerwatów przyrody (Dz. U., Nr 60, poz. 533),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133).

Program ochrony przyrody w Nadleśnictwie Lipka wykonano zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu, przy wykorzystaniu następujących materiałów:

- wyników IV rewizji urządzenia lasu, wykonanej przez BULiGL Oddział w Szczecinku;
- informacji dostarczonych przez Nadleśnictwo Lipka i RDLP w Pile;
- informacji uzyskanych od Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu;
- materiałów udostępnionych przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- danych uzyskanych z Wydziału Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa Starostwa Powiatowego w Złotowie;
- operatu glebowo-siedliskowego, wykonanego w 2009 r. przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Poznaniu;
- innych informacji zebranych na potrzeby „Programu”.

2. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA NADLEŚNICTWA

2.1. Położenie Nadleśnictwa

Nadleśnictwo Lipka podlega Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile. Położone jest w zasięgu dwóch województw: wielkopolskiego, na terenie powiatu złotowskiego oraz pomorskiego, na terenie powiatu człuchowskiego.

Zestawienie powierzchni gruntów Nadleśnictwa według podziału administracyjnego

Gmina Powiat Województwo	L A S Y			Grunty nieleśne	Ogółem
	grunty leśne zalesione i niezalesione	gr. związane z gospodarką leśną	razem lasy		
	powierzchnia w ha				
1	2	3	4	5	6
Gmina Jastrowie - miasto	6,89	0,12	7,01	-	7,01
Gmina Lipka	5601,30	145,20	5746,50	353,36	6099,86
Gmina Okonek	1528,46	53,40	1581,86	70,32	1652,18
Gmina Tarnówka	405,22	10,24	415,46	24,88	440,34
Gmina Zakrzewo	571,47	14,41	585,88	31,99	617,87
Gmina Złotów	4457,66	148,40	4606,06	286,52	4892,58
Razem powiat złotowski	12571,00	371,77	12942,77	767,07	13709,84
Ogółem województwo wielkopolskie	12571,00	371,77	12942,77	767,07	13709,84
Gmina Debrzno	30,42	-	30,42	-	30,42
Razem powiat człuchowski	30,42	-	30,42	-	30,42
Ogółem województwo pomorskie	30,42	-	30,42	-	30,42
Ogółem Nadleśnictwo	12601,42	371,77	12973,19	767,07	13740,26

Grunty Nadleśnictwa Lipka w odniesieniu do ogólnej sieci geograficznej położone są pomiędzy:

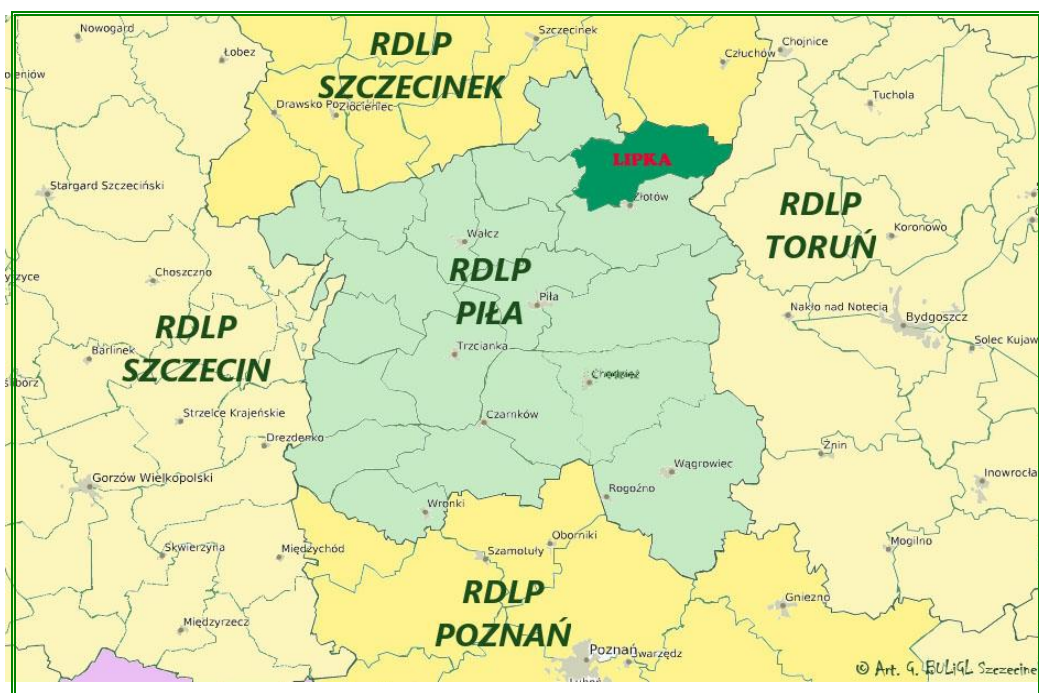
- 53°20'55" a 53°32'40" szerokości geograficznej północnej;
- 16°49'55" a 17°24'05" długości geograficznej wschodniej.

Siedziba Nadleśnictwa znajduje się w oddz. 134h.

- adres: Mały Buczek 38, 77-420 Lipka,
- tel: (0-67) 226 50 46, 266 50 65 tel/fax.: (0-67) 226 57 53,
- e-mail: lipka@pila.lasy.gov.pl

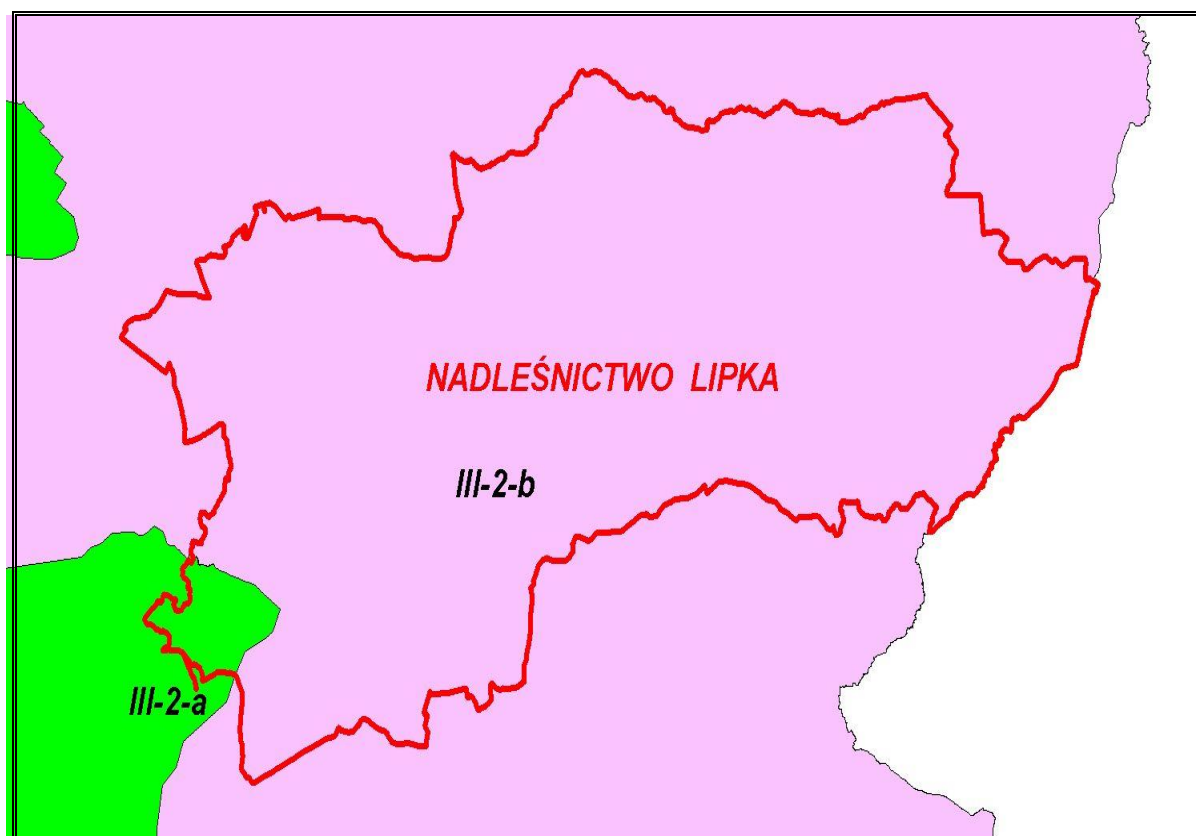
Siedziba Nadleśnictwa Lipka

Położenie Nadleśnictwa w RDLP Pila

Położenie Nadleśnictwa Lipka według regionalizacji przyrodniczo-leśnej na podstawach ekologiczno-fizjograficznych (TRAMPLER 1990)

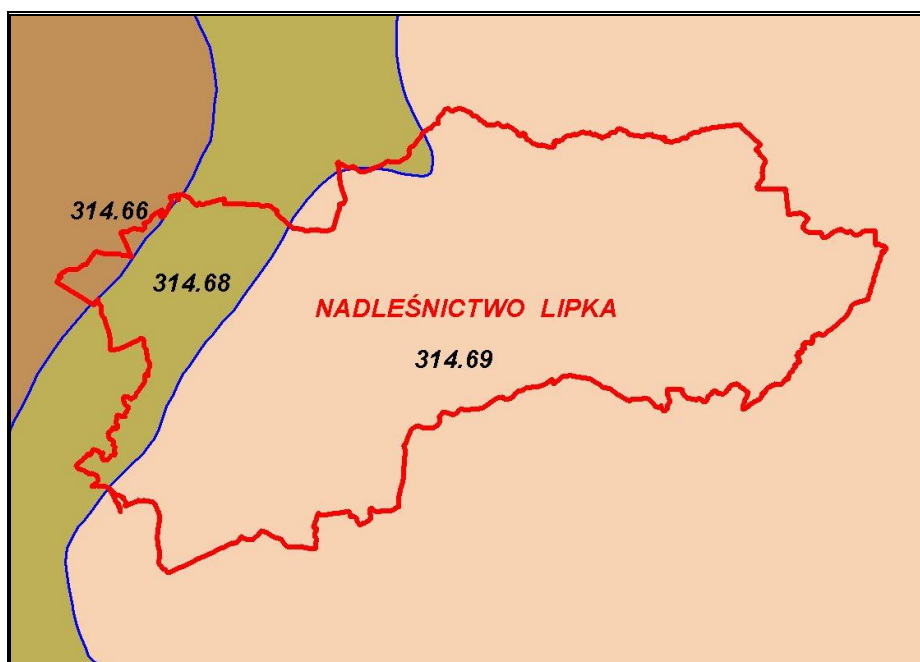
Kraina	Dzielnica	Mezoregion	Nazwa jednostki przyrodniczo-leśnej	Uwagi
1	2	3	4	5
III			Kraina Wielkopolsko - Pomorska	
	2		Dzielnica Pojezierza Krajeńskiego	
		a	Mezoregion Równiny Wałeckiej	Niewielka południowo-zachodnia część Nadleśnictwa
		b	Mezoregion Wysoczyzny Krajeńskiej	

Mezoregiony przyrodniczo-leśne w zasięgu Nadleśnictwa Lipka

Według fizyczno-geograficznego podziału Polski (KONDRACKI 2002) obszar Nadleśnictwa leży w następujących jednostkach:

Obszar	Megaregion	Prowincja	Podprowincja	Makroregion	Mezoregion	Nazwa jednostki fizyczno-geograficznej	Uwagi
1	2	3	4	5	6	7	8
1						Europa Zachodnia	
	3					Pozaalpejska Europa Środkowa	
		31				Niż Środkowoeuropejski	
			314-316			Pojezierza Południowobałtyckie	
				314.6		Pojezierze Południowopomorskie	
					314.66	Pojezierze Szczecińskie	Fragment północno-zachodniej części Nadleśnictwa
					314.68	Dolina Gwdy	Północno-zachodnia część Nadleśnictwa
					314.69	Pojezierze Krajeńskie	Pozostały obszar Nadleśnictwa

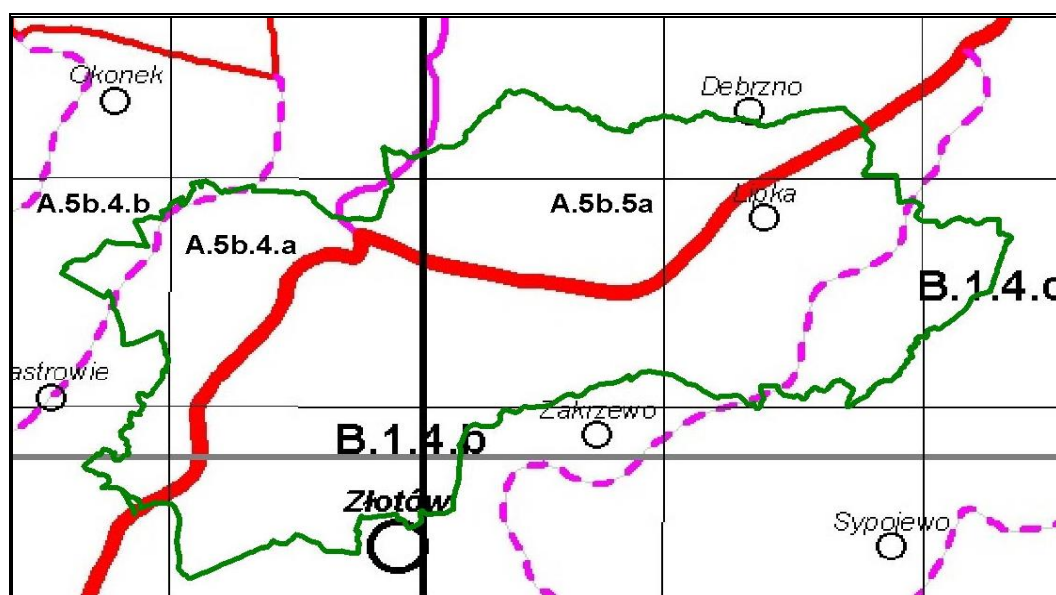

Mezoregiony fizyczno-geograficzne w zasięgu Nadleśnictwa Lipka
(Źródło: Mapa – „Polska – regiony fizycznogeograficzne” (KONDRACKI 2002))

Zasięg jednostek geobotanicznych w regionalizacji geobotanicznej Polski (MATUSZKIEWICZ 2008) dla Nadleśnictwa Lipka przedstawiają tabela i mapa.

Położenie Nadleśnictwa Lipka według podziału na jednostki geobotaniczne (Matuszkiewicz, 2008)

Działy	Krainy i podkrainy	Okręgi	Podokręgi	Nazwy jednostek	Uwagi
Symbol jednostki				5	6
1	2	3	4		
A				Dział Pomorski	
	A.5.			Kraina Sandrowych Przedpoli Pojezierzy Środkowopomorskich	
		A.5b.4.		Okręg Doliny Gwdy	
			A.5b.4.a	Podokręg Pilski	
			A.5b.4.b	Podokręg Sypniewski	Część zachodnia Nadleśnictwa
		A.5b.5.		Okręg Człuchowski	Część północna Nadleśnictwa
			A.5b.5.a	Podokręg Debrznowski	
B				Dział Brandenbursko-Wielkopolski	
	B.1.			Kraina Notecko - Lubuska	
		B.1.4.		Okręg Złotowsko - Chojnicki	
			B.1.4.b	Podokręg Złotowski	Część wschodnia i południowa Nadleśnictwa
			B.1.4.c	Okręg Sypojewski	

Jednostki geobotaniczne w zasięgu Nadleśnictwa Lipka (Źródło: Matuszkiewicz J.M., Regionalizacja geobotaniczna Polski, W-wa 2008 - fragment Arkusza A2)

2.2. Lesistość

Powierzchnia ogólna zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa Lipka, w rozbiciu na gminy, wynosi:

Woj. wielkopolskie

Powiat złotowski

◆ Gmina Jastrowie - miasto	–	60,00 ha
◆ Gmina Lipka	–	19158,06 ha
◆ Gmina Okonek	–	3217,90 ha
◆ Gmina Tarnówka	–	1450,00 ha
◆ Gmina Zakrzewo	–	2696,44 ha
◆ Gmina Złotów	–	16631,93 ha

Razem powiat złotowski – **43214,33 ha**

Woj. pomorskie

Powiat człuchowski

◆ Gmina Debrzno	–	137,00 ha
-----------------	---	-----------

Razem powiat człuchowski – **137,00 ha**

RAZEM NADLEŚNICTWO – **43351,33 ha**

Struktura własnościowa lasów w zasięgu Nadleśnictwa przedstawia się następująco:

• lasy stanowiące własność Skarbu Państwa w zarządzie LP	-	12973,19 ha
• lasy stanowiące własność Skarbu Państwa w innym zarządzie	-	27,00 ha
• lasy niestanowiące własności Skarbu Państwa	-	964,13 ha

ŁĄCZNIE LASY W TERYTORIALNYM ZASIĘGU NADLEŚNICTWA – **13964,32 ha**

Lesistość w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Lipka wynosi **32,2%**. Pozostałą powierzchnię terytorialnego zasięgu działania Nadleśnictwa stanowią głównie użytki rolne oraz grunty pod wodami, w mniejszym stopniu – grunty zabudowane i zurbanizowane, nieużytki i tereny różne.

2.3. Charakterystyka kompleksów leśnych

Jako kompleks leśny potraktowano zwarty obszar gruntów leśnych w zarządzie Nadleśnictwa (zalesionych i niezalesionych oraz związanych z gospodarką leśną), nie podzielony obszarami bezleśnymi. Przyjęto również, że elementy liniowe, takie jak rzeki, drogi, linie kolejowe, itp. o szerokości do ok. 50 m położone między gruntami leśnymi nie dzielą kompleksów leśnych.

Zestawienie liczby i wielkości kompleksów leśnych

Wielkość kompleksów [ha]	Liczba kompleksów	Łączna powierzchnia [ha]	% powierzchni
1	2	3	4
do 1,00	17	9,13	0,07
1,01 - 5,00	29	73,60	0,57
5,01 - 20,00	25	280,37	2,16
20,01 - 100,00	17	830,64	6,40
100,01 - 500,00	9	1713,73	13,21
500,01 - 2000,00	5	4896,80	37,75
Powyżej 2000,00	1	5168,92	39,84
OGÓŁEM	103	12973,19	100,00

Grunty leśne Nadleśnictwa Lipka składają się ze 103 kompleksów. W strukturze powierzchniowej zdecydowanie wyróżnia się 1 główny kompleks o wielkości 5168,92 ha, czyli obejmujący 39,84% powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa oraz 5 kompleksów o powierzchni z przedziału 500,01 ha - 2000,00 ha (4896,80 ha - 37,75 ha). Dość dużo jest kompleksów małych, do 5 ha (46) i średnich, od 5,01 ha do 100,00 ha (42). Średnia wielkość kompleksu leśnego wynosi 125,95 ha.

2.4. Dominujące funkcje lasów

Lasy, z natury wielofunkcyjne, zostały podzielone do celów planowania urzędowego w zależności od dominującej roli pełnionych funkcji ochronnych na 3 podstawowe (główne) grupy lasów: lasy rezerwatowe, lasy ochronne oraz lasy gospodarcze. Na podstawie decyzji Komisji Założeń Planu (KZP) oraz uwzględniając wytyczne z Zarządzenia Nr 61 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 12.11.2007 r.

w sprawie sporządzenia wniosku o uznanie lasu za ochronny lub pozbawienie go tego charakteru została sporządzona nowa dokumentacja do wniosku o uznanie lasu za ochronny.

Aktualny podział na funkcje lasu i kategorie ochronności przedstawia tabela:

Zestawienie powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych wg grup funkcji lasu i kategorii ochronności

Funkcje lasów i kategorie ochronności	Razem Nadleśnictwo	
	ha	%
1	2	3
I. LASY REZERWATOWE	56,89	0,5
II. LASY OCHRONNE	3024,55	24,0
➤ Lasy ochronne ogólnego przeznaczenia:		
1) glebochronne	10,60	0,1
2) glebochronne, wodochronne	37,89	0,3
3) wodochronne	2702,67	21,4
4) wodochronne, stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej	108,47	0,9
5) stanowiące ostoje zwierząt podlegających ochronie gatunkowej	114,37	0,9
➤ Lasy ochronne specjalnego przeznaczenia:		
1) lasy stanowiące drzewostany nasienne;	47,70	0,4
2) lasy wodochronne, stanowiące drzewostany nasienne;	2,85	0,0
III. LASY GOSPODARCZE	9519,98	75,5
OGÓŁEM	12601,42	100,0

Lasy ochronne i rezerwy w stosunku do ogólnej powierzchni gruntów leśnych Nadleśnictwa stanowią 24,5%. Szczegółowy podział na kategorie ochronności, wraz z lokalizacją, przedstawiony jest w tomie IA opisanego ogólnego.

2.5. Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów

Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów wykonano na podstawie danych uzyskanych z opracowań:

- dla Nadleśnictwa Lipka: planu urządzenia lasu wg stanu na dzień 01.01.2012 r.;
- dla RDLP Piła i PGL LP: „Wyniki aktualizacji powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych: na dzień 1.01.2010 r.

Porównanie wybranych cech taksacyjnych drzewostanów

Obszar	Średni wiek (lat)	Przeciętna zasobność (m ³ /ha)	Przeciętny przyrost (m ³ /ha)	Udział % siedlisk borowych	Udział % gatunków iglastych
1	2	3	4	5	6
Nadleśnictwo Lipka	56	274	4,9	46,1	75,6
RDLP Piła	56	215	3,8	79,1	87,8
PGL Lasy Państwowe	61	250	4,1	51,7	76,8

Średnie wieki drzewostanów Nadleśnictwa Lipka i RDLP Piła są sobie równe i są niższe o 5 lat od średniego wieku drzewostanów zarządzanych przez Lasy Państwowe.

Przeciętna zasobność drzewostanów Nadleśnictwa jest wyższa w stosunku do drzewostanów RDLP – o 59 m³/ha, a w stosunku do Lasów Państwowych - o 24 m³/ha.

Mniejszy niż w RDLP i LP jest w Nadleśnictwie udział siedlisk borowych – odpowiednio o 33,0% oraz o 5,6%.

Również udział gatunków iglastych jest niższy: o 12,2% w stosunku do RDLP i o 1,2% w porównaniu do Lasów Państwowych.

Na przestrzeni ostatnich 10 lat wzrosły w Nadleśnictwie: średni wiek – o 4 lata i przeciętna zasobność – o 65 m³/ha, a zmalał udział gatunków iglastych – o 1,4%.

Wnioskować można, że wzrost średniego wieku związany jest m.in. z szerszym stosowaniem rębni częściowych i gniazdowych, a na wzrost zasobności drzewostanów Nadleśnictwa, oprócz rzeczywistego przyrostu, wpływ miała również zmiana metody inwentaryzacji zasobów drzewnych.

3. FORMY OCHRONY PRZYRODY

Podstawowym zadaniem Polityki Ekologicznej Państwa jest ochrona różnorodności biologicznej przed skutkami niekontrolowanej antropopresji. Temu służy przede wszystkim ustanowienie obszarów prawnie chronionych. Obecnie około 30% terytorium Polski jest objęte różnymi formami ochrony (wg „Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016”).

3.1. Istniejące formy ochrony przyrody

Na gruntach Nadleśnictwa Lipka i w jego zasięgu terytorialnym występują następujące rodzaje chronionych obiektów przestrzennych i punktowych, powołanych na podstawie ustawy o ochronie przyrody:

- rezerwat przyrody „Uroczysko Jary”, wraz z otuliną;
- obszary chronionego krajobrazu: „Dolina Łobzonki i Bory Kujańskie” oraz „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”;
- obszary Natura 2000: siedliskowe – PLH300040 „Dolina Łobzonki” oraz PLH300047 „Dolina Debrzynki”;
- pomniki przyrody: pojedyncze drzewa – 24 szt., grupy drzew – 1 grupa;
- użytki ekologiczne: „Gwdziańskie Mechowiska”, „Starowiśniewski Mszar”;
- ochrona gatunkowa – strefy ochrony gatunkowej: jedna dla bielika, dwie dla bociana czarnego oraz jedna dla rybołowa.

Zestawienie form ochrony przyrody w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa

Rodzaj obiektu	Liczba	Pow. całkowita (ha)	Pow. w zasięgu N-ctwa (ha)	Pow. w zarządzie N-ctwa					
				lasy (ha)	%	grunty nieleśne (ha)	%	razem (ha)	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Rezerwat przyrody	1	86,26	86,26	57,94	83	11,53	17	69,47	100
- otulina rezerwatu		108,13	108,13	90,69	98	1,55	2	92,24	100
Obszary Chronionego Krajobrazu	2	77225,00	9598,66	6266,91	96	273,39	4	6540,30	100
Obszary Natura 2000 – SOO	2	6815,30	1360,33	977,25	92	82,47	8	1059,72	100

Rodzaj obiektu	Liczba	Pow. całkowita (ha)	Pow. w zasięgu N-ctwa (ha)	Pow. w zarządzie N-ctwa					
				las (ha)	%	grunty nieleśne (ha)	%	razem (ha)	%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Pomniki przyrody	25	-	-	-	-	-	-	-	-
Użytki ekologiczne	2	34,31	34,31	7,02	20	27,29	80	34,31	100
Ochrona gatunkowa - strefy ochrony	4	231,29	231,29	227,15	98	4,14	2	231,29	100

3.1.1. Rezerwat przyrody

Rezerwat przyrody obejmuje obszary zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym, ekosystemy, ostoje i siedliska przyrodnicze, a także siedliska roślin, siedliska zwierząt i siedliska grzybów oraz twory i składniki przyrody nieożywionej, wyróżniające się szczególnymi wartościami przyrodniczymi, naukowymi, kulturowymi lub walorami krajobrazowymi.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Lipka występuje 1 rezerwat przyrody: „UROCZYSKO JARY”.

Lp.	Nazwa rezerwatu	Podstawa prawna	Rok uznania (obwieszczenia)	Powierzchnia ha
1	2	3	4	5
1.	„Uroczysko Jary”	Rozporządzenie MOŚZNiL z dnia 23 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. U. z 1998 r. Nr 166, poz. 1234)	1998	86,00
		Obwieszczenie Woj. Wielkopolskiego z dnia 4 października 2001 r. w sprawie ogłoszenia wykazu rezerwatów przyrody utworzonych do dnia 31 grudnia 1998 r. (Dz. Urz. Woj. Wielkopolskiego z 2001 r. Nr 123, poz. 8551)	2001	86,26
		Rozporządzeniem Nr 11/05 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 19 września 2005 r. (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 142 poz. 3920)	2005	
		Zarządzenie Nr 20/11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 12 kwietnia 2011r. (Dz.Urz.Woj. Wielk. Nr 162, poz. 2651)	2011	86,26

Rezerwat położony jest w województwie wielkopolskim, w powiecie złotowskim, w gminie Złotów, obrębie ewidencyjnym Górzna, niedaleko wsi Górzna.

Powołany został *Rozporządzeniem Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 23 grudnia 1998 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody (Dz. U. z 1998 r. Nr 166, poz. 1234)*. Za cel ochrony przyjęto „zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych rzadkich gatunków roślin leśnych, zaroślowych, łąkowych, wodnych, bagiennych, źródliskowych i torfowiskowych, występujących w rynnach polodowcowych i na dnie jarów.” Aktualna łączna powierzchnia rezerwatu wynosi 86,26 ha., z czego w zarządzie Lasów Państwowych (Nadleśnictwo Lipka) jest 69,47 ha; pozostałą część, tj. 16,79 ha, stanowią grunty innej własności.

Rezerwat położony jest w leśnictwie Dzierżążnia, w oddziałach: 468c,d,j,k, ~a,~b, ~c,~d, 469c,d, ~c, 479a-d, ~a, 480a-i, ~a, 481a-f,h, ~a, 482a,b, ~a, ~b, 492a-d, ~a, ~b (nowa numeracja obowiązująca od 1.02.2012r.)

Podział gruntów według rodzajów powierzchni przedstawia się następująco:

- grunty leśne zalesione i niezalesione - 56,89 ha,
- grunty związane z gospodarką leśną - 1,05 ha,
- grunty nieleśne - 11,53 ha.

Według Zarządzenia Nr 20/11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 12 kwietnia 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody „Uroczysko Jary”, rezerwat zaliczono do:

I. Rodzaj rezerwatu - florystyczny (Fl);

II. Typ i podtyp rezerwatu:

a) ze względu na dominujący przedmiot ochrony:

- typ: biocenotyczny i fizjocenotyczny (PBf);

- podtyp: biocenozy naturalnych i półnaturalnych (bp);

b) ze względu na główny typ ekosystemu:

- typ: różnych ekosystemów (EE);

- podtyp: lasów i wód (lw).

W rezerwacie na gruntach Nadleśnictwa występuje chronione siedlisko przyrodnicze z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej: 3150 – starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne.

Nadzór nad rezerwatem sprawuje Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu.

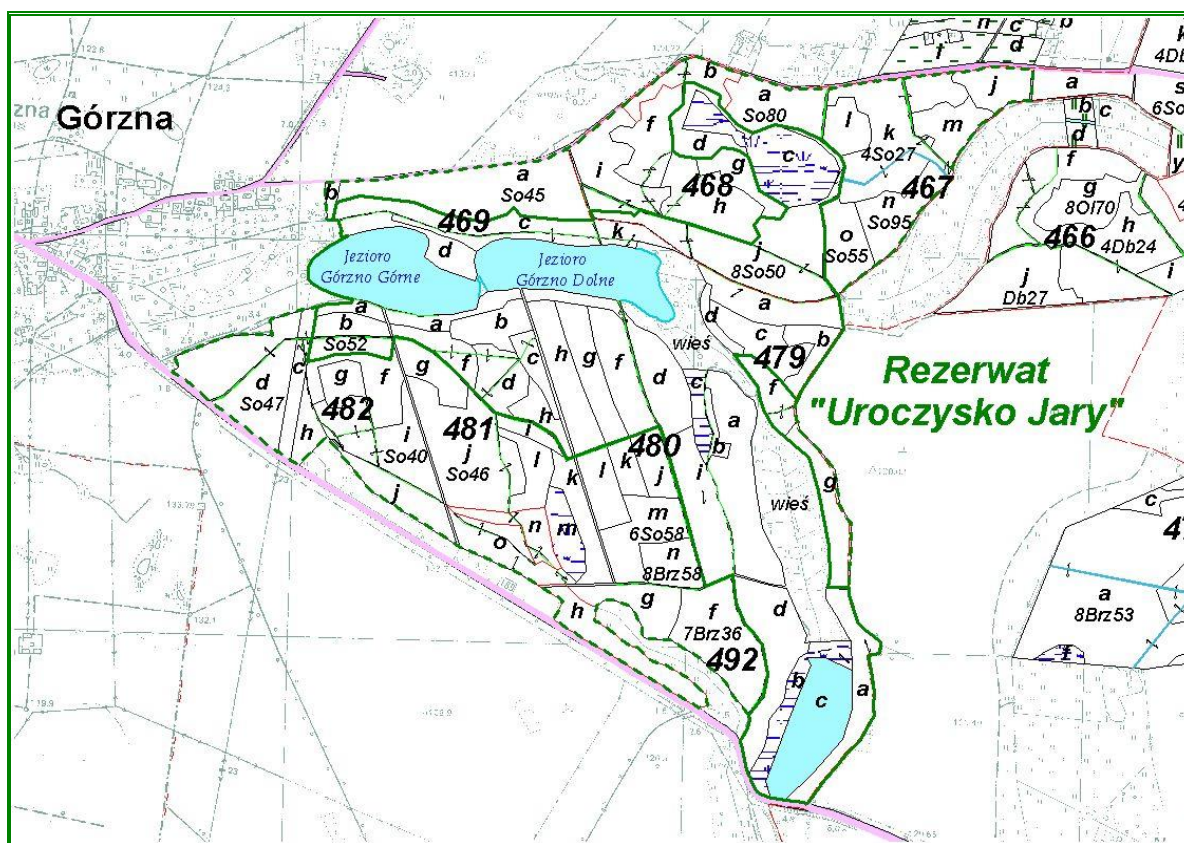
Rezerwat posiada plan ochrony, ustanowiony Rozporządzeniem Nr 11/05 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 19 września 2005 r. (Dz. U. Woj. Wlkp. Nr 142 poz. 3920).

Zapisy tego planu uwzględniono podczas prac nad sporządzaniem planu urządzenia lasu dla Nadleśnictwa Lipka.

W południowej części rezerwatu umieszczona została tablica poglądowa z krótkim opisem oraz mapą rezerwatu. Możliwość jego zwiedzania ułatwia obecność czerwonego szlaku turystycznego ze Złotowa do Łędeczka, którego trasę poprowadzono wschodnią granicą rezerwatu. Ze względu na bliskie sąsiedztwo miast Złotowa i Jastrowia, istniejący rezerwat spełnia również ważną rolę dydaktyczną i oświatową – może on stanowić obiekt badań naukowych nad naturalną sukcesją roślinności i następstwem zjawisk ekologicznych w porównaniu z terenami zagospodarowanymi.

Zarządzeniem Nr 20/11 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 12 kwietnia 2011 r. ustanowiono otulinę rezerwatu o powierzchni 108,13 ha, z tego 92,24 ha na gruntach Nadleśnictwa w oddziałach: 467j-o,~a, ~b, ~c, 468a,b,f-i, ~f, ~g, 469a,f,g,~a,~b, 479f,g, 480j-n,~b, 481g,i-l,n,o,~b,~c, 482d-j,~c,~d, 492f-h,~c,~d,~f (nowa numeracja obowiązująca od 1.01.2012 r.).

Zgodnie z art. 13 ust. 3b projekt planu urządzania lasu w części dotyczącej otuliny rezerwatu wymaga uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu w zakresie ustaleń mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody rezerwatu przyrody.

Mapa sytuacyjna rezerwatu przyrody „Uroczysko Jary” wraz z otuliną

**Mapa sytuacyjna rezerwatu przyrody „Uroczysko Jary” wraz z otuliną
na gruntach Nadleśnictwa Lipka**

Rezerwat przyrody „Uroczysko Jary”

Rezerwat przyrody „Uroczysko Jary”

Rezerwat przyrody „Uroczysko Jary”

3.1.2. Obszary chronionego krajobrazu

Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.

W zasięgu Nadleśnictwa Lipka zlokalizowane są 2 obszary chronionego krajobrazu.

Zestawienie obszarów chronionego krajobrazu w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Lipka

Lp.	Nazwa obszaru	Data utworzenia	Pow. ogólna obszaru	Pow. w zasięgu N-ctwa	Grunty N-ctwa
			ha		
1	2	3	4	5	6
1.	„Dolina Łobżonki i Bory Kujańskie”	31.05.1989 r.	18850,00	1832,84	772,85
2.	„Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”		58375,00	7765,82	5767,45
Razem powierzchnia			77225,00	9598,66	6540,30

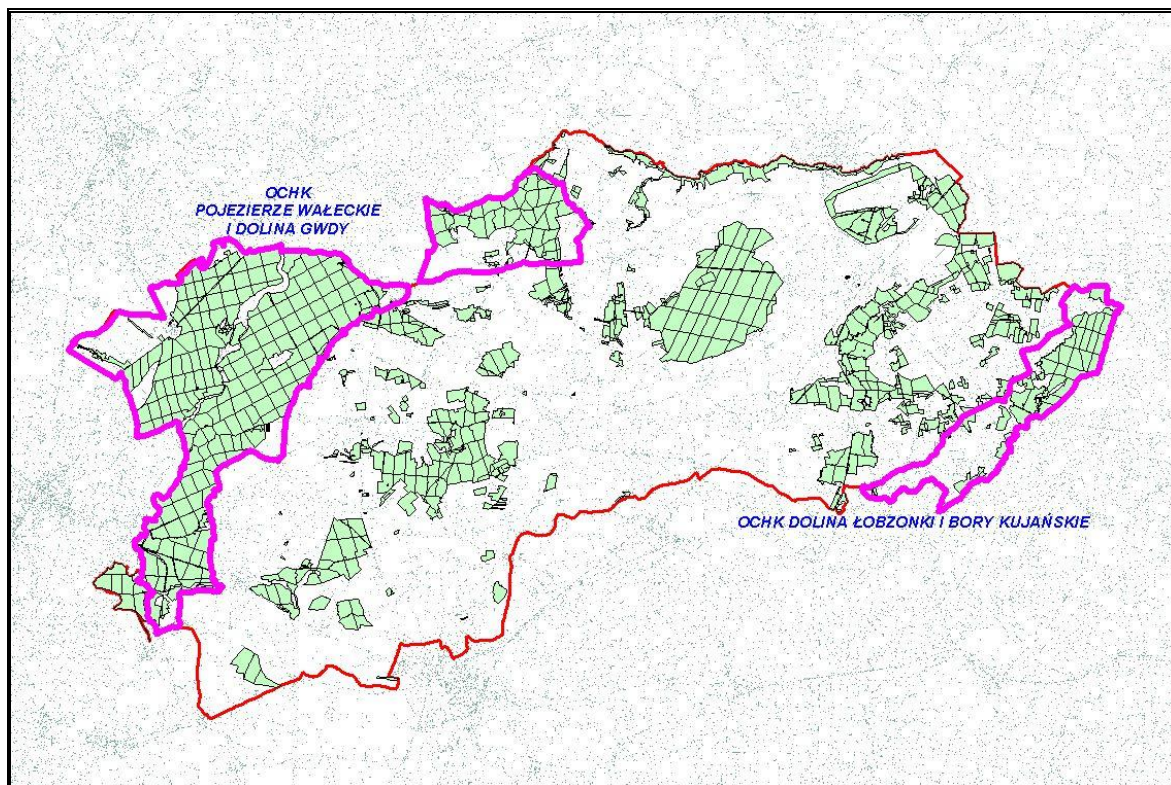
Obszary chronionego krajobrazu „Dolina Łobżonki i Bory Kujańskie” oraz „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy” ustanowione zostały Uchwałą Nr IX/56/89 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Pile z dnia 31 maja 1989 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie pilskim (Dz. Urz. Nr 11, poz. 95).

Jako forma ochrony przyrody funkcjonują w oparciu o rozporządzenie Nr 5/98 Wojewody Pilskiego z dnia 15 maja 1998 r.

Zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz.U. z 2001 r. Nr 3, poz. 21) obszar chronionego krajobrazu utworzony na podstawie dotychczasowych przepisów stał się obszarem chronionego krajobrazu w rozumieniu tej ustawy. Istnienie tego obszaru zostało również podtrzymane po wejściu w życie nowej ustawy o ochronie przyrody - ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody - na podstawie przepisu art. 153.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu stwierdził natomiast nieważność rozporządzenia Nr 212/2006 z dnia 29 listopada 2006 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Pojezierze Wałeckie i Dolina Gwdy”, oraz rozporządzenie Nr 1/08 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 4 stycznia 2008 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu „Dolina Łobżonki i bory Kujańskie”.

Łączna powierzchnia obszarów w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Lipka wynosi 9598,66 ha, co stanowi 12,4% ich całkowitej powierzchni. W Nadleśnictwie ta forma ochrony obejmuje 6540,30 ha, czyli 47,6% ogólnej powierzchni Nadleśnictwa.

Obszary chronionego krajobrazu w zasięgu Nadleśnictwa Lipka

- **„Dolina Łobzonki i Bory Kujańskie”**

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym w stosunku do tego obszaru jest rozporządzenie Nr 5/98 Wojewody Piłskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie piłskim (Dz. Urz. Woj. Pił. Nr 13, poz. 83) oraz uchwała powołująca obszar.

OChK „Dolina Łobzonki i Bory Kujańskie” położony jest na terenie gminy Lipka. Charakteryzuje się on najmniej zmienionym, naturalnym krajobrazem na tle rozległych pól uprawnych. Występują tu licznie faliste wzniesienia wzdłuż doliny Łobzonki.

W zasięgu Nadleśnictwa Lipka znalazł się jego północny fragment, obejmujący łącznie 1832,84 ha. Teren ten częściowo pokrywa się z obszarem siedliskowym PLH 300040 „Dolina Łobzonki”.

Na gruntach Nadleśnictwa Lipka OChK zlokalizowany jest w leśnictwach Białobłocie i Osowo, w oddz.: 67, 85-90, 92-96g,~a,~b,~c, 97-101, 125-129, 130c-m, 151-153, 177-178, 179f-r, 200, 201i-k, 206, 212 zajmując łącznie 772,85 ha, w tym:

◆ grunty zalesione i niezalesione	-	711,20 ha,
◆ grunty związane z gospodarką leśną	-	18,14 ha,
◆ grunty nieleśne	-	43,51 ha.

- **„Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy”**

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym w stosunku do tego obszaru jest rozporządzenie Nr 5/98 Wojewody Piłskiego z dnia 15 maja 1998 r. w sprawie ustanowienia obszarów chronionego krajobrazu w województwie piłskim (Dz. Urz. Woj. Pil. Nr 13, poz. 85) oraz uchwała WRN w Pile z 1998 r. powołująca obszar.

OChK „Pojezierze Waleckie i Dolina Gwdy” położony jest w środkowej części Doliny Gwdy oraz w zachodniej części Pojezierza Krajeńskiego, na terenie gmin: Lipka, Złotów, Okonek i Tarnówka oraz leśnictw: Kiełpin, Biskupice, Podgaje i Górzno.

Obejmuje tereny charakteryzujące się bogactwem walorów przyrodniczych, obecnością głęboko wciętych dolin rzecznych (Gwda, Debrzynka), urozmaiconą rzeźbę terenu. Osobliwością przyrodniczą omawianego obszaru są także liczne stanowiska lęgowe ptactwa wodnego oraz obecność bobrów i wydr w dolinie rzeki Gwdy.

W zasięgu Nadleśnictwa Lipka obszar położony jest w zachodniej jego części, zajmując łącznie 7765,82 ha. Teren ten częściowo pokrywa się z obszarem siedliskowym PLH 300047 „Dolina Debrzynki”.

Na gruntach Nadleśnictwa Lipka OChK zlokalizowany jest w oddz.: 13k-s, 14-16, 22-30, 49-61, 81-84, 124, 216-217, 218d-h, 219-270, 271h-j,l-s, 277-322, 329-343, 348-358, 367-377, 389-395, 422-430, 444-448, 452-455, 459-461, 470-474, 483-488, 493-497, 498h,i, 502-504, 505a,b,d-p zajmując łącznie 5767,45 ha, w tym:

◆ grunty zalesione i niezalesione	-	5367,51 ha,
◆ grunty związane z gospodarką leśną	-	170,06 ha,
◆ grunty nieleśne	-	229,88 ha.

3.1.3. Obszary Natura 2000

Obszar Natura 2000 – obszar specjalnej ochrony ptaków, specjalny obszar ochrony siedlisk lub obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, utworzony w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków lub siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

W Unii Europejskiej w latach 90-tych opracowany został europejski system ekologiczny Natura 2000, zakładający tworzenie obszarów chronionych niezależnie od systemów narodowych. Zasady jego tworzenia uregulowane są w dwóch dyrektywach:

- Dyrektywie Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dziko żyjących ptaków, zwanej Dyrektywą Ptasią; wersją skonsolidowaną tej dyrektywy jest Dyrektywa 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa,
- Dyrektywie Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dziko żyjącej fauny i flory, zwanej Dyrektywą Siedliskową lub Habitatową.

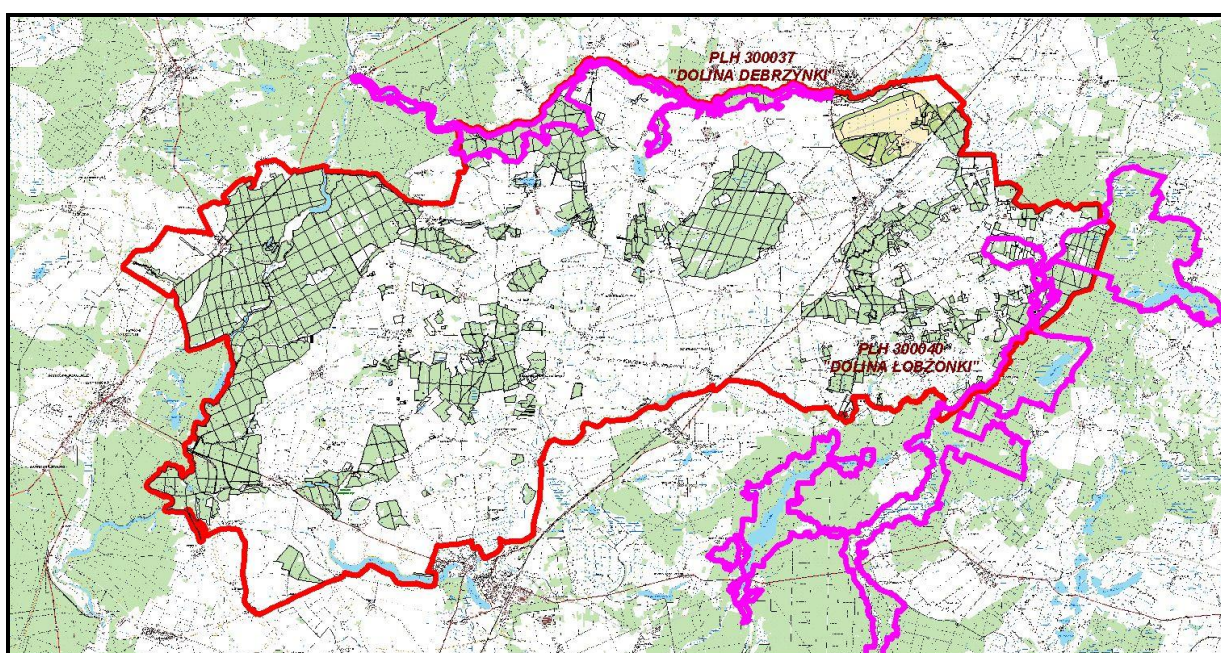
Rzeczpospolita Polska, po wstąpieniu do Unii Europejskiej, jest zobowiązana do wyznaczenia na swoim terenie sieci obszarów Natura 2000 zgodnie z tymi dyrektywami.

Projekt listy obszarów Natura 2000 opracowuje Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska. Minister właściwy do spraw środowiska, po uzyskaniu zgody Rady Ministrów, przekazuje Komisji Europejskiej listę proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty oraz listę obszarów specjalnej ochrony ptaków. Ostatnia taka lista została przesłana do KE w dniu 30 października 2009 r. Aktualnie siedliskowa część sieci obejmuje 823 obszary pokrywające ok. 11% powierzchni Polski.

W dniach 24 – 25 marca 2010 r. odbyło się Bilateralne Seminarium Biogeograficzne oceniające kompletność sieci specjalnych obszarów ochrony siedlisk w Polsce. Na podstawie wyników seminarium, organizacje pozarządowe zgłosiły celowość powiększenia 22 obszarów i utworzenia dodatkowo 33 nowych obszarów. Nie dotyczy to jednak obszarów w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Lipka.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Lipka znajdują się fragmenty następujących obszarów Natura 2000:

Lp.	Kod obszaru	Nazwa obszaru	Pow. całkowita	Pow. w zasięgu N-ctwa	Pow. w zarządzie Nadleśnictwa			
					lasy (ha)	%	grunty nieleśne (ha)	razem (ha)
1	2	3	4	5	6	7	8	9
SPECJALNE OBSZARY OCHRONY SIEDLISK (SOO) NATURA 2000								
1.	PLH300040	Dolina Łobzonki	5894,40	563,69	313,46	88	41,34	354,80
2.	PLH300047	Dolina Debrzynki	920,90	796,64	663,79	94	41,13	704,92
RAZEM POWIERZCHNIA SOO			6815,30	1360,33	977,25	92	82,47	1059,72

Obszary Natura 2000 w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Lipka

Informacje odnośnie wymienionych obszarów zestawiono na podstawie Standardowych Formularzy Danych i warstwy granic wg stanu na 30.10.2009 r., przekazanych przez Radę Ministrów do Komisji Europejskiej oraz na podstawie inwentaryzacji przyrodniczej siedlisk i gatunków Natura 2000 wykonanej na terenie Nadleśnictwa Lipka w 2007 r.

PLH300040 „DOLINA ŁOBŻONKI”

Obszar o powierzchni 5 894,40 ha, chroniący rzekę Łobżonkę (Łobżonkę) wraz z fragmentami dopływów - Lubczą i Orlą oraz tereny do nich przyległe, stanowiąc jeden z najcenniejszych obszarów przyrodniczych na Krajnie (Pojezierzu Krajeńskim). Osią obszaru jest około 60 kilometrowa dolina rzeki Łobżonki od okolic Białobłocia i Lutówka aż po dolinę rzeki Noteć (poniżej Osieka n/Not). W rzekach dominuje żwirowo-piaszczysty charakter dna i żwawy nurt nawiązujący do rzek podgórskich. Obszar wyróżnia obecność bogatych florystycznie, właściwie wykształconych grądów w odmianie krajeńskiej oraz znaczne powierzchnie ekstensywnie użytkowanych łąk.

W zasięgu Nadleśnictwa Lipka obszar siedliskowy „Dolina Łobżonki” zajmuje 563,69 ha, czyli 9,6% ogólnej powierzchni SOO. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo zajmują łącznie 354,80 ha, czyli 6,0% ogólnej powierzchni SOO. Obejmują one kompleksy leśne wzdłuż rzeki Łobżonki, w następujących oddziałach: 85-90, 92-96g,~a, ~b, ~c, 101b,f,i, 102c-o, 103-105f, 126d,f, 127c-f,h, 129a,c,d,g, 130c, 151c-g,j,m, 152a,f,g,i,l,m, 177f, 200b.

W SDF-ie dla obszaru odnotowano 20 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, w tym 18, dla których wskazano ocenę znaczenia ogólnego A, B lub C, uznaje się za przedmioty ochrony. Przedmiotami ochrony są również 2 gatunki ssaków, 2 gatunki płazów, 1 gatunek ryby, 5 gatunków bezkręgowców oraz 2 gatunki roślin, które znajdują się w Załączniku II.

Przedmioty ochrony oznaczono w tabelach kolorem.

Typy siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w SOO „Dolina Łobżonki”

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	% pokrycia w całym obszarze	Na gruntach Nadleśnictwa		
					Liczba wydziałów powierzchniowych	Powierzchnia wydziałów (ha)	Liczba siedlisk punktowych
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	3140	Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic	B	2,00	-	-	-
2.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	B	2,00	-	-	-
3.	3160	Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne	B	0,50	-	-	-
4.	3260	Nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników	B	1,00	-	-	-
5.	6210*	Murawy kserotermiczne	D	0,02	-	-	-

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	% pokrycia w całym obszarze	Na gruntach Nadleśnictwa		
					Liczba wydziałów powierzchniowych	Powierzchnia wydziałów (ha)	Liczba siedlisk punktowych
1	2	3	4	5	6	7	8
6.	6430	Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	C	0,20	-	-	-
7.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	C	15,00	2	1,99	-
8.	7110*	Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	B	0,50	-	-	-
9.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	C	0,02	2	4,53	-
10.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	B	0,50	4	3,20	-
11.	7210*	Torfowiska nakredowe	C	0,02	-	-	-
12.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	A	0,80	-	-	-
13.	9110	Kwaśne buczyny	B	1,00	3	2,72	-
14.	9130	Żyzne buczyny	B	6,00	3	6,95	-
15.	9160	Grąd subatlantycki	B	0,80	5	10,88	-
16.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	B	10,00	2	11,84	-
17.	9190	Pomorski kwaśny las brzoźowo-dębowy	C	1,00	-	-	-
18.	91D0*	Bory i lasy bagienne	B	0,80	4	11,87	-
19.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	B	6,00	9	18,82	-
20.	91I0*	Ciepłolubne dąbrowy	D	0,02	-	-	-

* siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Gatunki fauny wymienione w Załącznikach do Dyrektyw występujące w SOO „Dolina Łobżonki”

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4
Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG			
1337	Bóbr europejski	Castor fiber	C
1355	Wydra	Lutra lutra	C
Płazy i gady wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG			
1166	Traszka grzebieniasta	Triturus cristatus	C
1188	Kumak nizinny	Bombina bombina	C

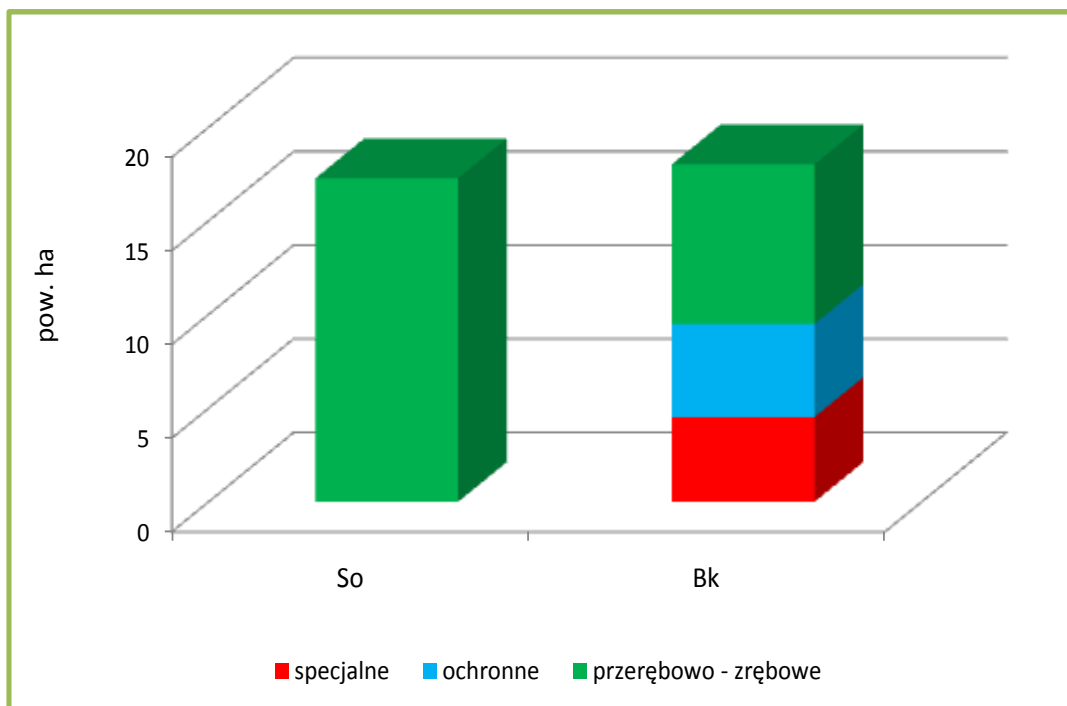
Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4
Ryby wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG			
1096	Minóg strumieniowy	Lampetra planeri	C
Bezkręgowce wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG			
1032	Skójką gruboskorupowa	Unio crassus	C
1037	Trzepla zielona	Ophiogomphus cecilia	C
1060	Czerwończyk nieparek	Lycaena dispar	C
1083	Jelonek rogacz	Lucanus cervus	C
1084	Pachnica dębowa	Osmoderma eremita	C
Rośliny wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG			
1393	Sierpowiec błyszczący	Drepanocladus vernicosus	C
1903	Lipiennik Loesela	Liparis loeselii	C

Drzewostany ponad 100-letnie

W części obszaru PLH300040 „Dolina Łobżonki” zlokalizowanej na gruntach Nadleśnictwa Lipka drzewostany ponad 100-letnie zajmują łącznie 35,31 ha.

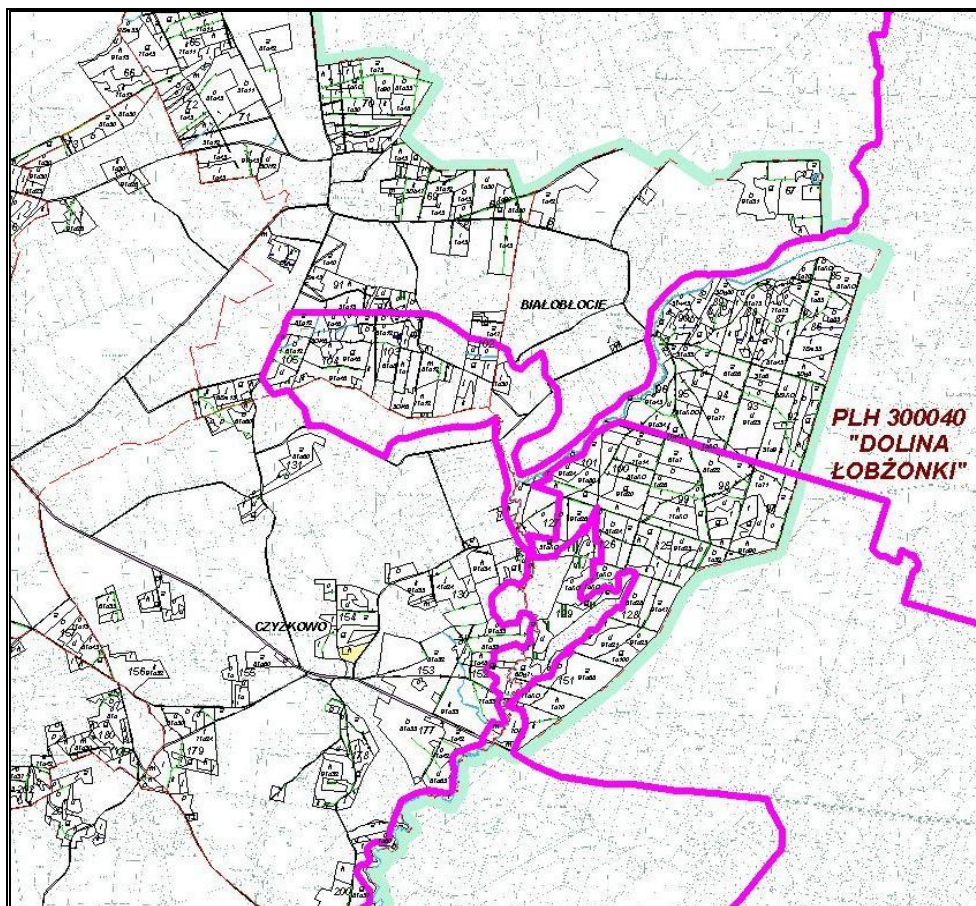
Zestawienie powierzchni (ha) drzewostanów ponad 100-letnich wg gospodarstw i gatunków panujących

Gospodarstwo	Gat. pan.	Pow. zalesiona	Razem	%
		ha		
1	2	3	4	5
Specjalne (S)	Bk	4,53	4,53	12,8
Ochronne (O)	Bk	4,97	4,97	14,1
Przerębowo-zrębowe (GPZ)	So	17,28	25,81	73,1
	Bk	8,53		
Ogółem PLH300040 „Dolina Łobżonki” na gruntach Nadleśnictwa	So	17,28	35,31	48,9
	Bk	18,03		51,1

Powierzchnia gatunków panujących w drzewostanach ponad 100-letnich wg gospodarstw w PLH300040 „Dolina Łobzonki”

Szczególnie ważnym gatunkiem panującym w drzewostanach ponad 100-letnich w PLH300040 „Dolina Łobzonki” jest buk (51,1%). Drzewostany z tym gatunkiem charakteryzują się wysokim stopniem naturalności i różnorodności biologicznej. Mogą one być potencjalnym siedliskiem gatunków cennych, wymienionych w Załącznikach II i IV do Dyrektywy Siedliskowej. Pozostałe drzewostany ponad 100-letnie, to drzewostany sosnowe (48,9%).

Mapa sytuacyjna SOO PLH300040 „Dolina Łobzonki” w zasięgu Nadleśnictwa

PLH300047 „DOLINA DEBRZYNKI”

Obszar o powierzchni 920,90 ha, obejmuje ważny dla ochrony siedlisk Natura 2000 odcinek niewielkiej rzeki Debrzynki, dopływu Gwdy. Zbocza doliny porośnięte są przede wszystkim starodrzewiem bukowym. Wzdłuż doliny zlokalizowane są dobrze zachowane torfowiska źródliskowe. W dolinie, występują torfowiska soligeniczne przepływowe, w przeszłości użytkowane jako łąki, obecnie tylko sporadycznie koszone, zarastające szuwarami oraz ziołoroślami. Na znacznym odcinku wyraźnie zauważalna jest naturalna strefowość roślinności. Najbliżej koryta rzeki występuje pas wysokich szuwarów okresowo zalewanych. Dalej pojawiają się najcenniejsze dla doliny typowe torfowiska mechowiskowe, dobrze zachowane i charakteryzujące się występowaniem wielu rzadkich i zagrożonych gatunków roślin. W bocznych, porośniętych lasem wąwozach spotyka się liczne strumienie, wysięki i źródła.

W zasięgu Nadleśnictwa Lipka obszar siedliskowy „Dolina Debrzynki” zajmuje 796,64 ha, czyli 86,5% ogólnej powierzchni SOO. Grunty zarządzane przez Nadleśnictwo zajmują łącznie 704,92 ha, czyli 76,5% ogólnej powierzchni SOO. Obejmują one obszar na północy Nadleśnictwa wzdłuż rzeki Debrzynki w następujących oddziałach: 3-11m, 13a-c,f-s, 14-16, 20, 22, 23a-d, 24a,c, 25a-f, 26a-c,f,g, 27-30, 47, 49a,b, 50a,b, 54b,c, 55a,f, 56-60. W SDF-ie dla obszaru odnotowano 8 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej, dla których wskazano ocenę znaczenia ogólnego B lub C. Przedmiotami ochrony są również 2 gatunki ssaków, 4 gatunki bezkręgowców oraz 1 gatunek rośliny, z Załącznika II. Dla 1 gatunku rośliny określono ocenę znaczenia ogólnego „D”.

Typy siedlisk przyrodniczych Natura 2000 w SOO „Dolina Debrzynki”

Lp.	Kod	Nazwa siedliska	Ocena znaczenia ogólnego wg SDF	% pokrycia w całym obszarze	Na gruntach Nadleśnictwa		
					Liczba wydziałów powierzchniowych	Powierzchnia wydziałów (ha)	Liczba siedlisk punktowych
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	C	1,50	2	2,24	-
2.	6430	Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	C	3,00	5	26,54	1
3.	7220*	Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami	B	0,05	-	-	-
4.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	B	0,10	-	-	-
5.	9110	Kwaśne buczyny	C	8,00	14	57,15	-
6.	9130	Żyzne buczyny	C	25,00	48	253,45	-
7.	9160	Grąd subatlantycki	C	10,00	12	48,19	-
8.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	C	4,50	14	32,78	1

* siedlisko przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Gatunki fauny i flory wymienione w Załącznikach do Dyrektyw występujące w SOO „Dolina Debrzynki”

Kod	Nazwa polska	Nazwa łacińska	Ocena znaczenia ogólnego
1	2	3	4
Ssaki wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG			
1337	Bóbr europejski	Castor fiber	C
1355	Wydra	Lutra lutra	C
Bezkręgowce wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG			
1014	Poczwarówka zwężona	Vertigo angustior	B
1016	Poczwarówka jajowata	Vertigo moulinsiana	A
1042	Zalotka większa	Leucorhina pectoralis	C
1060	Czerwończyk nieparek	Lycaena dispar	C
Rośliny wymienione w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG			
1393	Sierpowiec błyszczący	Drepanocladus vernicosus	D
1528	Skalnica torfowiskowa	Saxifraga hirculus	B

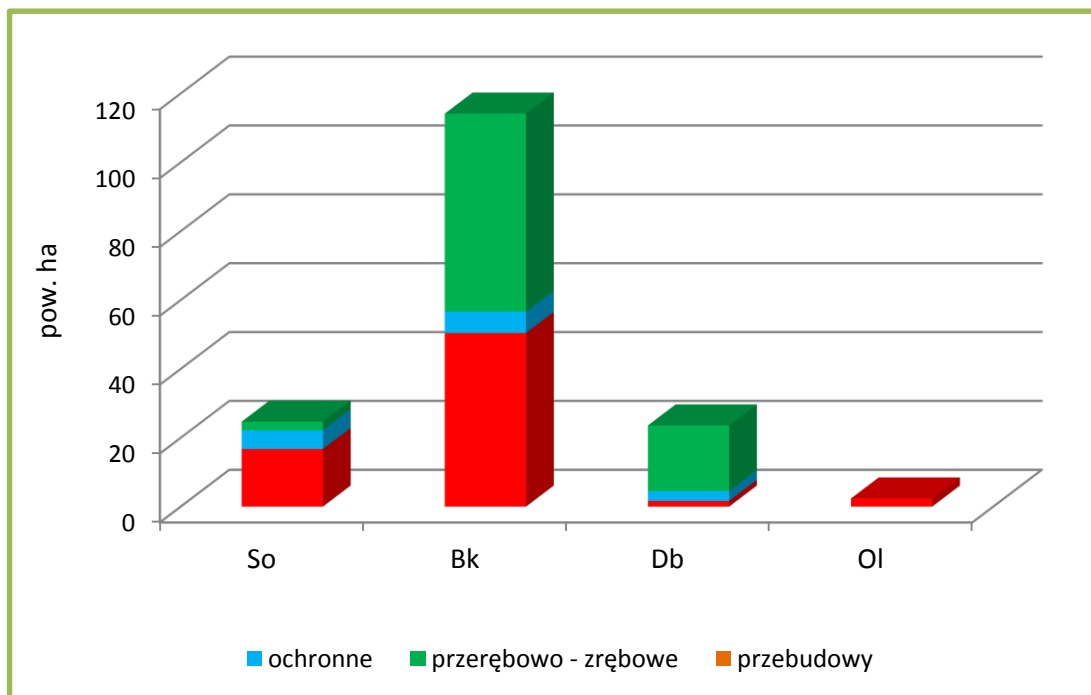
Drzewostany ponad 100-letnie

W części SOO „Dolina Debrzynki” zlokalizowanej na gruntach Nadleśnictwa Lipka drzewostany ponad 100-letnie zajmują łącznie 164,78 ha.

Zestawienie powierzchni (ha) drzewostanów ponad 100-letnich wg gospodarstw i gatunków panujących

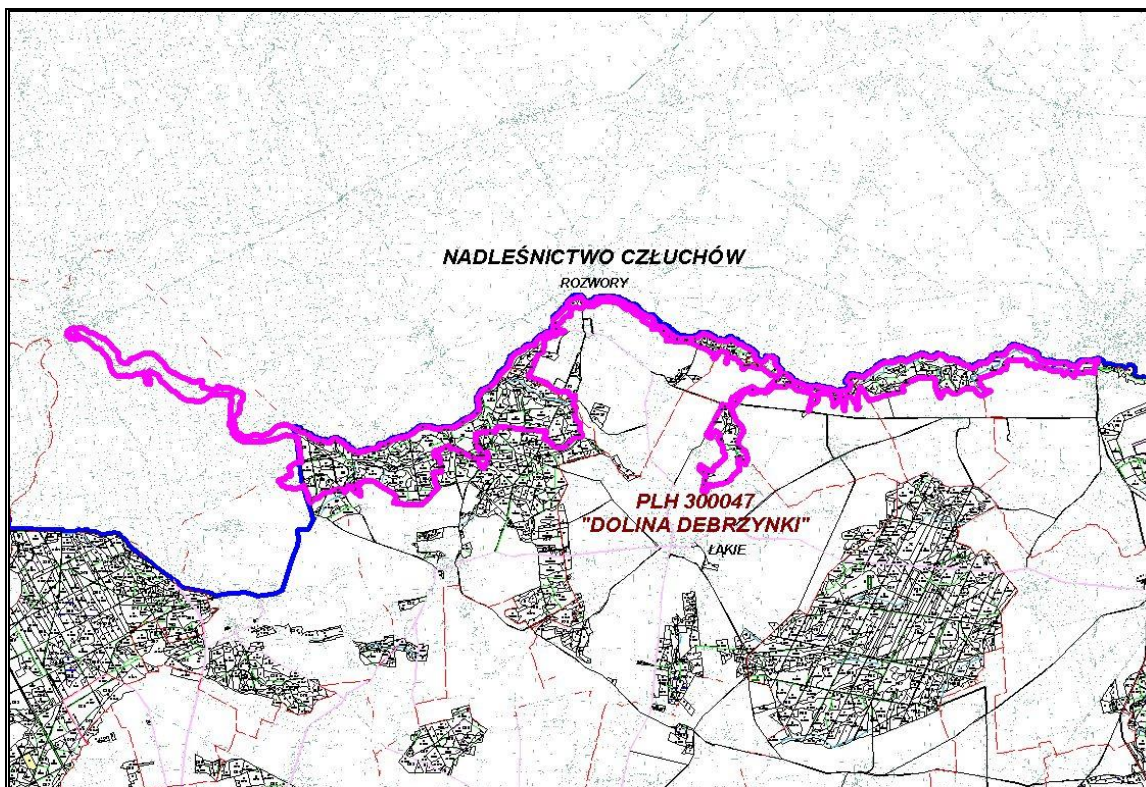
Gospodarstwo	Gat. pan.	Pow. zalesiona	Razem	%
		ha		
1	2	3	4	5
Specjalne (S)	So	16,73	71,19	43,6
	Bk	50,44		
	Db	1,65		
	OI	2,37		
Ochronne (O)	So	5,45	14,50	8,4
	Bk	6,17		
	Db	2,88		
Przerębowo-zrębowe (GPZ)	So	2,50	79,09	48,0
	Bk	57,54		
	Db	19,05		

Gospodarstwo	Gat. pan.	Pow. zalesiona	Razem	%
		ha		
1	2	3	4	5
Ogółem PLH300047 „Dolina Debrzynki” na gruntach Nadleśnictwa	So	24,68	164,78	15,0
	Bk	114,15		69,3
	Db	23,58		14,3
	Ol	2,37		1,4

Powierzchnia gatunków panujących w drzewostanach ponad 100-letnich wg gospodarstw w PLH300047 „Dolina Debrzynki”

Najliczniej reprezentowanym gatunkiem panującym w drzewostanach ponad 100-letnich w PLH300047 „Dolina Debrzynki” jest buk (69,3%). Ważnymi drzewostanami są również drzewostany dębowe (14,3%), które podobnie jak bukowe charakteryzują się wysokim stopniem naturalności i różnorodności biologicznej i które mogą być potencjalnym siedliskiem gatunków cennych, wymienionych w Załącznikach II i IV do Dyrektywy Siedliskowej. Pozostałe drzewostany ponad 100-letnie, tj. sosnowe i olchowe zajmują łącznie 16,4%.

Mapa sytuacyjna SOO PLH300047 „Dolina Debrzynki” w zasięgu Nadleśnictwa

3.1.4. Pomniki przyrody

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

Na gruntach zarządzanych przez Nadleśnictwo Lipka występuje 25 pomników przyrody: 24 szt. – pojedynczych drzew oraz 1 grupa drzew.

Wykaz pomników przyrody na gruntach Nadleśnictwa

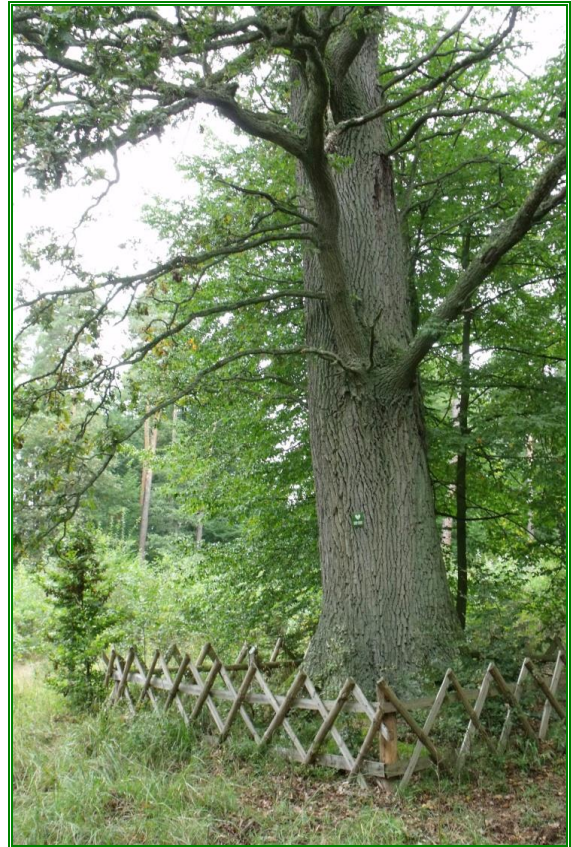
Lp.	Podstawa prawna (Rozporządzenie Wojewody)	Położenie		Opis obiektu*			
		oddz., pododdz.	gmina, obręb ewi- dencyjny, leśnictwo	gatunek nazwa uwagi	obwód (cm)	wysokość (m)	stan zdrowotny
1	2	3	4	5	6	7	8
POMNIKI PRZYRODY OŻYWIONEJ							
1.	Zarządzenie Nr 28/90 Wojewody Piłskiego z dnia 25 maja 1990 r.	90k	Lipka Białobłocie Białobłocie	Lipa drobnolistna	340	18	2
2.	- „ -	117b	Lipka Potulice Lipka	Sosna zwyczajna	340	25	2
3.	- „ -	120o	Lipka Potulice Lipka	Dąb szypułkowy	410	25	2
4.	- „ -	167m	Lipka Potulice Potulice	Dąb szypułkowy	470	28	2
5.	Rozporządzenie Nr 14/98 Wojewody Piłskiego z dnia 13 października 1998 r	46a	Lipka Potulice Lipka	Jesion wyniosły	270	31	2
6.	- „ -	117d	Lipka Potulice Lipka	Buk zwyczajny	346	26	2
7.	- „ -	117d	Lipka Potulice Lipka	Buk zwyczajny	325	26	2
8.	- „ -	120b	Lipka Potulice Lipka	Buk zwyczajny	368	33	2
9.	- „ -	121f	Lipka Potulice Lipka	Dąb szypułkowy	410	28	2
10.	- „ -	132m	Lipka Mały Buczek Osowo	Jesion wyniosły	292	29	2

Lp.	Podstawa prawna (Rozporządzenie Wojewody)	Położenie		Opis obiektu*			
		oddz., pododdz.	gmina, obręb ewi- dencyjny, leśnictwo	gatunek nazwa uwagi	obwód (cm)	wysokość (m)	stan zdrowotny
1	2	3	4	5	6	7	8
11.	- „ -	132m	Lipka Mały Buczek Osowo	Jesion wyniosły	256	27	2
12.	- „ -	132m	Lipka Mały Buczek Osowo	Olsza czarna	240	26	2
13.	- „ -	132m	Lipka Mały Buczek Osowo	Lipa drobnolistna	680	30	2
14.	- „ -	132m	Lipka Mały Buczek Osowo	Jodła szlachetna odm. błękitna	362	28	2
15.	- „ -	132m	Lipka Mały Buczek Osowo	Buk zwyczajny odm. miedziana	346	26	2
16.	- „ -	132m	Lipka Mały Buczek Osowo	Jesion wyniosły	343	27	2
17.	- „ -	132m	Lipka Mały Buczek Osowo	Klon zwyczajny	331	30	2
18.	- „ -	132m	Lipka Mały Buczek Osowo	Grupa drzew – graby zwyczajne 164 szt.	120-140	14-16	2
19.	- „ -	132m	Lipka Mały Buczek Osowo	Dąb szypułkowy	670	28	2
20.	- „ -	132m	Lipka Mały Buczek Osowo	Lipa srebrzysta	470	30	2
21.	- „ -	132m	Lipka Mały Buczek Osowo	Buk zwyczajny odm. purpurowa	440	30	2
22.	- „ -	144c	Lipka Potulice Potulice	Dąb szypułkowy	440	29	2

Lp.	Podstawa prawna (Rozporządzenie Wojewody)	Położenie		Opis obiektu*			
		oddz., pododdz.	gmina, obręb ewi- dencyjny, leśnictwo	gatunek nazwa uwagi	obwód (cm)	wysokość (m)	stan zdrowotny
1	2	3	4	5	6	7	8
23.	- „ -	144c	Lipka Potulice Potulice	Dąb szypułkowy	410	28	2
24.	- „ -	172t	Lipka Potulice Potulice	Dąb szypułkowy	500	27	2
25.	- „ -	465t	Złotów Nowy Dwór Dzierżążnia	Dąb szypułkowy	450	22	2

Stan zdrowotny pomników przyrody ożywionej przedstawiony jest liczbowo wg uproszczonej skali Pacyniaka i Smólskiego:

- 1 – drzewo zdrowe, bez ubytków i obecności szkodników,
- 2 – drzewo z częściowo obumierającymi cieńszymi gałęziami w wierzchołkowej partii korony, z pojedynczymi szkodnikami,
- 3 – drzewo mające w 50% obumarłą koronę lub pień, w znacznym stopniu zaatakowane przez szkodniki,
- 4 – drzewo mające w 70% obumarłą koronę lub pień, z dużymi ubytkami tkanki drzewnej,
- 5 – drzewo mające w ponad 70% obumarłą koronę lub pień, z licznymi dziuplami oraz drzewo martwe.

Dąb szypulkowy w oddz. 167m

Jodła szlachetna odm. błękitna w oddz. 132m

3.1.5. Użytki ekologiczne

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej – naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.

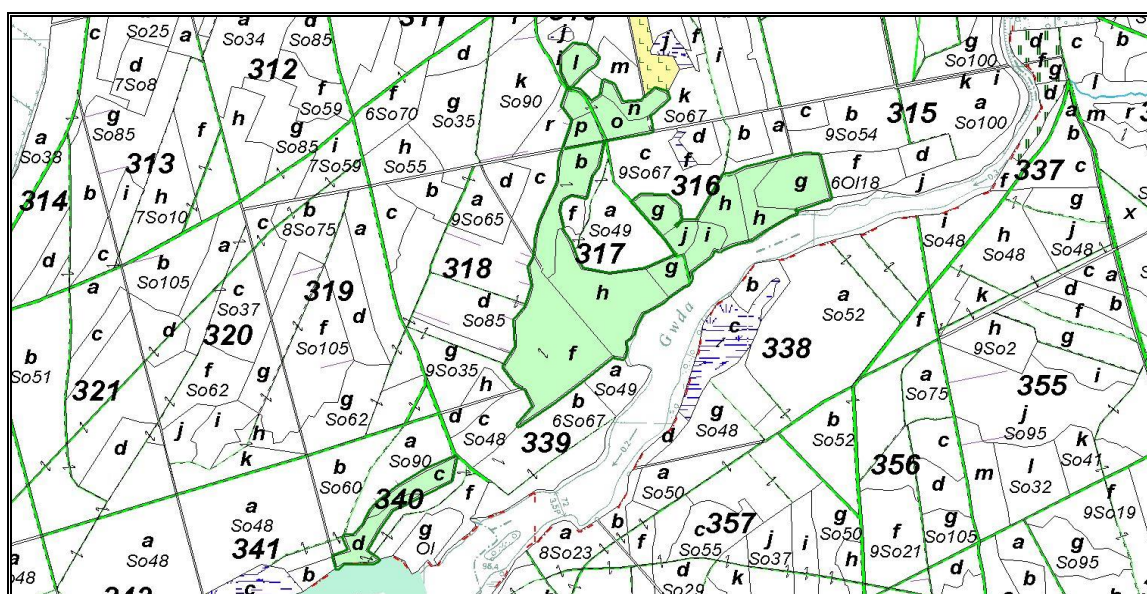
„GWDZIAŃSKIE MECHOWISKA”

Na terenie zarządzanym przez Nadleśnictwo Lipka ustanowiono 2 użytki ekologiczne o łącznej powierzchni 34,31 ha. Podstawą prawną utworzenia tej formy ochrony była Uchwała Nr XII/83/2007 Rady Miejskiej w Okonku z dnia 25 września 2007 r.

Wykaz wydzieleń wchodzących w skład użytku ekologicznego na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Położenie		Pow. [ha]	Rodzaj pow. w SILP	Opis obiektu, walory przyrodnicze
	Oddz. Pododdz.	Gmina Leśnictwo			
1	2	3	4	5	6
GWDZIAŃSKIE MECHOWISKA					
1.	310l	Okonek Podgaje	0,66	E-N	Bagno z zakrz. So I kl. wieku na 20% pow. Wyst. torfowiec magellański, bobrek trójlistkowy, rosziczka okrągłolistna, wełnianka wąskolistna, żurawina błotna
2.	310n	Okonek Podgaje	0,83	E-N	Bagno
3.	310o	Okonek Podgaje	1,30	SZCZ CHR	Bór mieszany świeży porośnięty So VI kl. wieku. Wyst. storczyk szerokolistny
4.	310p	Okonek Podgaje	0,58	E-N	Bagno z zakrz. Wb na 40% pow. Wyst. narecznica grzebieniasta, wełnianka wąskolistna, żurawina błotna, czerwoczyk nieparek, żuraw
5.	315g	Okonek Podgaje	2,24	E-N	Bagno z zakrz. Wb na 30% pow.
6.	315h	Okonek Podgaje	1,25	E-LZ	Teren zadrzewiony Ol i Brz II, III kl. wieku. Wyst. bobrek trójlistkowy, kruszczyk, nasięrzeń pospolity, storczyki: krwisty oraz szerokolistny, turzyca obła, czerwoczyk nieparek
7.	316g	Okonek Podgaje	0,80	E-N	Bagno z zakrz. So II oraz Brz III kl. wieku, na 40% zakrz. Wb. Wyst. bobrek trójlistkowy, grzybienie białe, płwacz zwyczajny, wełnianka wąskolistna, zalotka większa, traszka grzebieniasta

Lp.	Położenie		Pow. [ha]	Rodzaj pow. w SILP	Opis obiektu, walory przyrodnicze
	Oddz. Pododdz.	Gmina Leśnictwo			
1	2	3	4	5	6
8.	316h	Okonek Podgaje	1,39	E-N	Bagno z zadrz. So, OL i Brz III kl. wieku . Wyst. bobrek trójlistkowy, kruszczyk błotny, listera jajowata, turzyca obła
9.	316i	Okonek Podgaje	1,19	SZCZ CHR	Ols porośnięty Ol II i IV kl. wieku. Wyst. kruszyna pospolita, kruszczyk błotny, storczyki: krwisty oraz szerokolistny
10.	316j	Okonek Podgaje	0,52	SZCZ CHR	Bór mieszany świeży porośnięty So, Brz i Św III kl. wieku
11.	317b	Okonek Podgaje	2,26	E-N	Bagno z zadrz. So i Brz II kl. wieku
12.	317g	Okonek Podgaje	0,71	SZCZ CHR	Las mieszany wilgotny porośnięty Ol i Brz II kl. wieku. Wyst. bobrek trójlistkowy, narecznica grzebieniasta, storczyk szerokolistny, wełnianka wąskolistna, żurawina
13.	317h	Okonek Podgaje	4,51	E-LZ	Teren zadrzewiony So, Brz, Ol II i Ol III kl. wieku, na 40% zakrz. Wb. Wyst. narecznica grzebieniasta, storczyk szerokolistny, wełnianka wąskolistna
14.	318f	Okonek Podgaje	5,70	E-N	Bagno z zadrz. So, Brz, Ol II i So, Brz IVkl. wieku. Wyst. bobrek trójlistkowy, narecznica grzebieniasta, wełnianka wąskolistna
15.	340c	Okonek Podgaje	0,85	E-N	Bagno z zadrz. So IV kl. wieku, na 30% zakrz. Wb.
16.	340d	Okonek Podgaje	0,97	D-STAN	Drzewostan Ol w wieku 24 lat na lesie mieszanym wilgotnym . Wyst. narecznica grzebieniasta, storczyk szerokolistny
RAZEM			25,76		

Użytek ekologiczny „Gwdziańskie mechowiska”

„STAROWIŚNIEWSKI MSZAR”

Podstawą prawną utworzenia tej formy ochrony jest uchwała Nr XVI/107/08 Rady Gminy Zakrzewo z dnia 25 listopada 2008 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego na terenie wsi Stara Wiśniewska (Dz. Urz. Woj. Wielk. Nr 239, poz. 4161).

Położony jest 6 km na północ od miasta Złotów na terenie leśnictwa Dzierżążnia. Głównym walorem proponowanego użytku ekologicznego są torfowiska z bogactwem flory, fauny i rzadkich fitocenozy. Powierzchnia proponowanego użytku ekologicznego wynosi 8,55 ha.

Wykaz wydzieliń wchodzących w skład użytku ekologicznego na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Położenie		Pow. [ha]	Rodzaj pow. w SILP	Opis obiektu, walory przyrodnicze
	leśnictwo oddz. poddz.	gmina obręb ewidencyjny			
1	2	3	4	5	6
„Starowiśniewski Mszar”					
1.	Dzierżążnia 435d	Zakrzewo Stara Wiśniewka	3,20	N	Bagno z zadrz. Brz, Ol w II kl. wieku, Ol III kl. wieku oraz Św IV kl. wieku, na 30% zakrz. Wb. Wyst. borówka bagienna, czartawa drobna i pośrednia, czworolist pospolity, żuraw
2.	435f		2,33	D-stan	Ols z Ol w IV kl. wieku oraz Ol III kl. wieku
	435g		3,02	N	Bagno z zadrz. Brz II kl. wieku, na 20% samo. Brz Wyst. bagnica torfowa, bagno zwyczajne, borówka bagienna, bobrek trójlistkowy, rosiczka okrągłolistna, turzyca bagienna, żurawina błotna, wełnianka pochwowata.
Razem			8,55		

Pełna lista gatunków chronionych i rzadkich, występujących na terenie Nadleśnictwa Lipka nie jest znana, ze względu na brak specjalistycznych opracowań florystycznych i faunistycznych, obejmujących całą powierzchnię Nadleśnictwa.

Informacje przedstawione w dalszej części pochodzą głównie z planu ochrony rezerwatu, dokumentacji przyrodniczej projektowanych rezerwatów (obecnie proponowanych użytków ekologicznych), waloryzacji przyrodniczej gmin z terenu Nadleśnictwa, inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych i gatunków Natura 2000 wykonanej przez pracowników Nadleśnictwa.

Zestawienie gatunków podlegających ochronie gatunkowej i gatunków rzadkich na gruntach Nadleśnictwa

Grupa organizmów	Gatunki objęte ochroną ścisłą	Gatunki objęte ochroną częściową	Gatunki rzadkie	Razem	W tym:	
					Gatunki wymienione w załącznikach Dyrektyw EU*	Gatunki ujęte w Czerwonych Księgach lub Listach
Liczba gatunków zlokalizowanych na gruntach Nadleśnictwa						
1	2	3	4	5	6	7
Porosty	5	1	-	6	-	-
Grzyby	1	1	1	3	-	1
Widłaki	3	-	-	3	-	3
Mszaki	13	14	-	27	-	1
Rośliny naczyniowe	21	13	15	49	-	23
Bezkręgowce	2	-	-	2	2	1
Płazy	10	-	-	10	2	10
Gady	4	-	-	4	-	2
Ptaki	38	-	-	38	35	38
Ssaki	2	-	-	2	-	2

*Gatunki z Załącznika II Dyrektywy Siedliskowej i z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej

a) Rośliny chronione i rzadkie

Na gruntach Nadleśnictwa Lipka stwierdzono stanowiska **72** gatunków roślin objętych prawną ochroną, w tym: **43** – ściśłą, **29** – częściową. Zlokalizowano również **16** gatunków rzadkich w skali regionalnej lub krajowej.

Wykaz roślin chronionych i rzadkich występujących na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Gatunek: nazwa polska nazwa łacińska	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wyłączeń ze stanowiskami roślin	Status ochronności			NATURA 2000	Kategorie Zagrożenia		
				ochrona ściśła	ochrona częściowa	rzadkie		wg PCKR	w Polsce	w regionie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
POROSTY										
1.	Chrobotki – rodzaj <i>Cladonium spp</i>	255g-i, 271i, 355j-m, 356d,f, 357c-k, 358a,d-g, 373c-f,h-k, 374d, 426c, 427d, 487a-c, 488f,h, 498f	38	X						
2.	Mąkla tarniowa <i>Evernia prunastri</i>	469c, 479a, 492a	3		X					
3.	Mąklik otrąbiasty <i>Evernia prunastri</i>	492d	1	X						
4.	Płucnica modra <i>Cetraria glauca</i>	469c,479a, 492a	3	X						
5.	Tarczownica łuseczkowata <i>Parmelia exasperatula</i>	492d	1	X						
6.	Tarczownica okopcona <i>Parmelia glabratula</i>	492d	1	X						
GRZYBY										
1.	Szmaciak gałęzisty <i>Sparassis crispa</i>	356f, 394f, 488i	3	X				VU		
2.	Sromotnik bezwstydney <i>Phallus impudicus L.</i>	4b, 22f, 75b, 110f, 479g	5			X				
3.	Pawężnica pergaminowa <i>Peltigera membranacea</i>	488c	1		X					

Lp.	Gatunek: nazwa polska nazwa łacińska	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wyłączeń ze stanowiskami roślin	Status ochronności			NATURA 2000	Kategorie Zagrożenia		
				ochrona ścisła	ochrona częściowa	rzadkie		wg PCKR	w Polsce	w regionie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
WIDŁAKI										
1.	Widłak jałowcowaty <i>Lycopodium annotinum</i>	170c, 288c,f, 358b, 457b	5	X						R
2.	Widłak goździsty <i>Lycopodium clavatum</i>	119i, 141c, 142a, 175i, 207h, 269d, 306d, 358b, 374d, 481h, 485a	10	X						R
3.	Widłak spłaszczony <i>Diphasiastrum complanatum</i>	218g	1	X						V
MCHY										
1.	Błyszczce włoskowate <i>Tomentypnum nitens</i>	492b	1	X						V
2.	Brodawkowiec czysty <i>Pseudoscleropodium purum</i>	480a,c,f,h,j, 481a,d,f,h, 482a, 492d	11		X					
3.	Dzióbekowiec Zetterstedta <i>Eurhynchium angustirete</i>	492b,d	2		X					
4.	Drabik drzewkowaty <i>Climacium dendroides</i>	480c,g, 492b	3		X					
5.	Fałdownik nastroszony <i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>	480c, 481d, 482a, 492b	4		X					
6.	Fałdownik szeleszczący <i>Rhytidiadelphus triquetrus</i>	492b	1		X					
7.	Gajnik lśniący <i>Hylocomnium splendens</i>	480h,j, 481c,f,h, 482a, 492d	7		X					
8.	Haczykowiec błyszczący <i>Hamatocaulis vernicosus</i>	492b	1	X						
9.	Mokradłoszka kończysta <i>Calliergonella cuspidata</i>	480c,f,g, 292b,	4		X					
10.	Mszar krokiewkowaty <i>Paludella squarrosa</i>	492b	1	X						
11.	Nibyprątnik torfowy <i>Pseudobryum cinclidioides</i>	481a	1	X						
12.	Piórosz pierzasty <i>Ptilium crista-castrensis</i>	480j	1		X					

Lp.	Gatunek: nazwa polska nazwa łacińska	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wyłączeń ze stanowiskami roślin	Status ochronności			NATURA 2000	Kategorie Zagrożenia		
				ochrona ścisła	ochrona częściowa	rzadkie		wg PCKR	w Polsce	w regionie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
13.	Próchniczek błotny <i>Aulacomnium palustre</i>	468c,d, 492b	3		X					
14.	Rokietnik pospolity <i>Pleurozium schreberi</i>	480a,c,f,h,j, 481a,d,f,h, 482a, 492d	11		X					
15.	Szurpek porosły <i>Orthotrichum lyellii</i>	469c, 479a	2	X						
16.	Tęposz niski <i>Leptodictyum humile</i>	492b	1	X						
17.	Torfowiec błotny <i>Sphagnum palustre</i>	468c,d	2	X						
18.	Torfowiec frędzlowaty <i>Sphagnum fimbriatum</i>	468d, 479d	2	X						
19.	Torfowiec gładki <i>Sphagnum teres</i>	479d	1	X						
20.	Torfowiec kończysty <i>Sphagnum fallax</i>	468c,d	2		X					
21.	Torfowiec nastroszony <i>Sphagnum squarrosum</i>	468c, 480c	2		X					
22.	Torfowiec magellański <i>Sphagnum magellanicum</i>	310l, 468c	2	X						
23.	Torfowiec okazały <i>Sphagnum riparium</i>	479d	1	X						
24.	Torfowiec obły <i>Sphagnum teres</i>	468c, 469d, 492b	3	X						
25.	Torfowiec spiczastolistny <i>Sphagnum cuspidatum</i>	468c	1	X						
26.	Tujowiec tamaryszkowy <i>Thuidium tamariscinum</i>	468c,d	2		X					
27.	Widłóżąb kędzierzawy <i>Dicranum polysetum</i>	480a,h, 481c,d,h, 492d	6		X					

Lp.	Gatunek: nazwa polska nazwa łacińska	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wyłączeń ze stanowiskami roślin	Status ochronności			NATURA 2000	Kategorie Zagrożenia		
				ochrona ścisła	ochrona częściowa	rzadkie		wg PCKR	w Polsce	w regionie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ROŚLINY NACZYNIOWE										
1.	Bagnica torfowa <i>Scheuchzeria palustris</i>	435g	1	X					E	E
2.	Bagno zwyczajne <i>Ledum palustre</i>	86f, 87j,h, 88h, 120i, 435g, 476c, 477c	8	X						
3.	Barwinek pospolity <i>Vinca minor</i>	306d	1		X					
4.	Borówka bagienna (łochynia) <i>Vaccinium uliginosum</i>	86f, 87j, 120i, 435d,g, 476c, 477c	7			X				V
5.	Bukwica zwyczajna <i>Betonica officinalis</i>	75a	1			X				V
6.	Bobrek trójlistkowy <i>Menyanthes trifoliata</i>	267i, 288f, 308c, 310l, 315h, 316g,h, 317b, 318f, 376f, 393a, 434c, 435g, 456c, 457b, 469d, 476c, 480c, 481f, 490c	24		X					
7.	Czartawa drobna <i>Circaea alpina</i>	435d	1			X				
8.	Czartawa pośrednia <i>Circaea intermedia</i>	435d, 457b	2			X				K
9.	Czermień błotna <i>Calla palustris</i>	308c	1			X				
10.	Czworolist pospolity <i>Paris quadrifolia</i>	7i, 11f, 167i, 192c, 196b, 198d, 51g, 193m, 196d, 430c, 435d, 448h, 456b, 457b	14			X				
11.	Gnieźnik leśny <i>Neotia nidus-avis</i>	429a	1	X						E
12.	Grążel drobny <i>Nuphar pumila</i>	430b, 492c	2	X				VU	V	V
13.	Grążel żółty <i>Nuphar lutea</i>	430b, 468c, 492c, 498d	4		X					
14.	Gruszyca jednostronna <i>Orthilia secunda</i>	207h	1			X				

Lp.	Gatunek: nazwa polska nazwa łacińska	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wyłączeń ze stanowiskami roślin	Status ochronności			NATURA 2000	Kategorie Zagrożenia		
				ochrona ścisła	ochrona częściowa	rzadkie		wg PCKR	w Polsce	w regionie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
15.	Gruszyca okrągłolistna <i>Pyrola rotundifolia</i>	209a	1			X				V
16.	Grzybień biały <i>Nymphaea alba</i>	254i, 316g, 430b, 468c, 492c	5		X					
17.	Kalina koralowa <i>Viburnum opulus</i>	469c,d, 479a-f, 481a,c,g, 482a	11		X					
18.	Kocanki piaskowe <i>Helichrysum arenarium</i>	138l, 479d, 480i	3		X					
19.	Konwalia majowa <i>Convallaria majalis</i>	7g, 86h, 98d, 109c, 110a,b,d,f, 111c, 112b-d,g-i,k,l, 113d, 114a,b, 137n,o, 430a,c, 468a, 479a, 488a, 492d	28		X					
20.	Kopytnik pospolity <i>Asarum europaeum</i>	448h	1		X					V
21.	Kruszczyk błotny <i>Epipactis palustris</i>	315h,j, 316h,i	4	X					V	V
22.	Kruszczyk szerokolistny <i>Epipactis latifolia</i>	184c	1	X						
23.	Kruszyna pospolita <i>Frangula alnus</i>	teren całego Nadleśnictwa	780		X					
24.	Lilia złotogłów <i>Lilium martagon</i>	6d	1	X						V
25.	Listera jajowata <i>Listera ovata</i>	25a, 316h	2	X						V
26.	Marzanka wonna (przytulia) <i>Asperula odorata</i>	7i, 11f, 26c, 75a, 98d, 196b, 456b	7		X					
27.	Modrzewnica zwyczajna <i>Andromeda polifolia</i>	267f	1			X				V
28.	Narecznica grzebieniasta <i>Dryopteris cristata</i>	20a,g, 74f, 107b,i, 112g, 137j, 310p, 317b,h, 318f, 340d	12			X			V	E
29.	Nasięźrzał pospolity <i>Ophioglossum vulgatum</i>	181b, 315h, 469d	3	X					V	V
30.	Pajęcznica gałęzista <i>Anthericum ramosum</i>	138l, 269b, 445b, 454b	4			X				

Lp.	Gatunek: nazwa polska nazwa łacińska	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wyłączeń ze stanowiskami roślin	Status ochronności			NATURA 2000	Kategorie Zagrożenia		
				ochrona ścisła	ochrona częściowa	rzadkie		wg PCKR	w Polsce	w regionie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
31.	Paprotka zwyczajna <i>Polypodium vulgare</i>	47a, 162b, 204d, 430a, 468i, 479a,f, 480c,d, 485a, 492a	11	X						
32.	Pierwiosnek lekarski <i>Primula veris</i>	306d, 492d	2		X					
33.	Pływacz zwyczajny <i>Utricularia vulgaris</i>	288f, 316f,g, 430b, 492c	5	X						
34.	Podkolan biały <i>Platanthera bifolia</i>	118c,g,i, 119a, 169b	5	X						V
35.	Pomocnik baldaszkowaty <i>Chimaphila umbellata</i>	481h	1	X						
36.	Przeczek czarna <i>Ribes nigrum</i>	138l, 169b, 184c, 469d, 479f	5		X					
37.	Przylaszczka pospolita <i>Hepatica nobilis</i>	162c, 199c, 207h, 429a, 430a, 448i	6	X						
38.	Rosiczka okrągłolistna <i>Drosera rotundifolia</i>	267f, 308c, 310l, 435g, 468c, 476c, 477c, 490c,	8	X					V	V
39.	Storczyk krwisty <i>Orchis incarnata</i>	166d, 315h, 316i, 358i, 376f, 377b, 393a,b 482a	9	X						
40.	Storczyk szerokolistny <i>Dactylorhiza majalis</i>	102k, 103h, 104k, 105f, 166h, 167l, 164h, 187a, 188b, 202b, 310o, 315h,i, 316i, 317b,g,h, 318h, 328f, 339b, 340d, 358i, 376f, 377b, 393a,b 408g,	27	X					V	V
41.	Śnieżyczka przebiśnieg <i>Galanthus nivalis</i>	25a, 133a, 134b, 163a, 224c	5	X						I
42.	Turzyca bagienna <i>Carex limosa</i>	435g	1	X				LR	V	E
43.	Turzyca obła <i>Carex diandra</i>	315h, 316h	2			X			V	V
44.	Turzyca piaskowa <i>Carex arenaria</i>	325i	1		X					
45.	Wawrzynek wilczełyko <i>Daphne mezereum</i>	15a, 151g,h,k, 430b	5	X						R

Lp.	Gatunek: nazwa polska nazwa łacińska	Lokalizacja: oddział, pododdział	Liczba wyłączeń ze stanowiskami roślin	Status ochronności			NATURA 2000	Kategorie Zagrożenia		
				ochrona ścisła	ochrona częściowa	rzadkie		wg PCKR	w Polsce	w regionie
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
46.	Wełnianka pochwowata <i>Eriophorum vaginatum</i>	86f, 87j,h, 88h, 102k, 267f, 308c, 408g, 435g, 476c, 490c	11			X				V
47.	Wełnianka wąskolistna <i>Eriophorum angustifolium</i>	164h, 188b, 202b, 267f,i 308c, 310l,p, 316g, 317b,h 318f, 358i, 478f, 490c	15			X				
48.	Włosienicznik wodny <i>Batrachium aquatile</i>	170g, 171j,k	3	X						
49.	Żurawina błotna <i>Oxycoccus palustris</i>	86f, 87j, 267f, 308c, 310l,p, 317b, 435g, 476c, 490c	10			X				V

Kategorie zagrożeń określono na podstawie:

- ◆ PCKR – „Polskiej Czerwonej Księgi Roślin” (2001),
- ◆ CL – „Czerwonej listy roślin i grzybów Polski” (2006),
- ◆ „Ginące i zagrożone rośliny Pomorza Zachodniego i Wielkopolski” (1995).

Poszczególne kategorie zagrożeń oznaczają:

- według PCKR:

CR – krytycznie zagrożone,
 EN – zagrożone,
 VU – narażone,
 LR – niższego ryzyka;

- według CL:

E – wymierające - krytycznie zagrożone - gatunki mocno zagrożone wymarciem, których przeżycie jest mało prawdopodobne, jeśli nadal będą działać czynniki zagrożenia, należą tu gatunki określone, jako CR – krytycznie zagrożone;
 V – narażone - gatunki zagrożone, które w najbliższej przyszłości zostaną przesunięte do kategorii wymierających – krytycznie zagrożonych, jeśli nadal będą działać czynniki zagrożenia;
 [V] – narażone - gatunki zagrożone na izolowanych stanowiskach, poza głównym obszarem występowania;
 R – rzadkie – potencjalnie zagrożone – gatunki o ograniczonych zasięgach geograficznych.

- według : „Ginących i zagrożonych rośliny Pomorza Zachodniego i Wielkopolski”:

- E – gatunek wymierający,
- V – gatunek narażony,
- R – gatunek rzadki i potencjalnie zagrożony,
- I – gatunek o nieokreślonym zagrożeniu,
- K – gatunek o zagrożeniu niedostatecznie poznany.

Występowanie roślin chronionych uwidocznione zostało w opisach taksacyjnych i na odpowiednich mapach tematycznych (mapy rozmieszczenia). Ze względu na bardzo dużą liczbę stanowisk zrezygnowano z oznaczenia na mapie kruszyny pospolitej (780 stanowiska).

Bagno zwyczajne, oddz. 476c

Widlak jałowcowaty, oddz. 358b

b) Zwierzęta chronione

Na terenie Nadleśnictwa Lipka stwierdzono występowanie **56** gatunków zwierząt objętych prawną ochroną, w tym **2 owadów, 10 płazów, 4 gadów, 38 ptaków i 2 ssaków**. Potwierdzone, konkretne miejsca bytowania dla części z nich wprowadzono do opisów taksacyjnych i naniesiono na odpowiednie mapy tematyczne.

Wykaz zwierząt chronionych na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa	Kategoria zagrożenia
1	2	3	4
BEZKRĘGOWCE			
OWADY			
1.	Czerwończyk nieparek <i>Lycaena dispar</i>	Oddz.: 3a, 4a, 95a, 310p, 315h, 377b, 376f	NT
2.	Zalotka większa <i>Leucorrhinia pectoralis</i>	Oddz.: 9h, 56a, 57b,d, 199c, 210g, 254i, 269f,g, 270g, 291c, 316g, 385a, 387i, 393a, 398c,d,j, 468c, 492c, 495b, 498d,	
KRĘGOWCE			
PŁAZY			
1.	Kumak nizinny ⁽²⁾ <i>Bombina bombina</i>	Oddz.:132n, 182o, 187a, 188b, 209c, 210c,g,i, 213b, 254i, 259j, 265a,g, 269g, 270g, 272h, 291c, 309j, 316f,g, 343c, 377b, 389l, 392a, 393a, 406f, 430b, 450g, 451g, 460f, 465h,w,x, 468c, 475d, 477c,d 478f, 481m, 490c, 495i, 498d, 507m	LC
2.	Ropucha szara ⁽²⁾ <i>Bufo bufo</i>	Rezerwat „Uroczysko Jary”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”, prop. UE: „Dolina Dobrzyńki”, „Białobłockie Storczykowisko”, „Radawnicki Mszar”, „Nowodworskie Olsy”, jez.: Debrzno, Świdnik, Dolne, Główna, Łąkie, Kiełpińskie, Gogolin Wielki, Górzno Dolne i Górne, łąki, bagniska i oczka wodne	LC
3.	Ropucha zielona ⁽²⁾ <i>Bufo viridis</i>	Rezerwat „Uroczysko Jary”, UE: „Gwdziańskie Mechowiska”, prop. UE: „Białobłockie Storczykowisko”, jez.: Debrzno, Świdnik, Dolne, Główna, Łąkie, Kiełpińskie, Gogolin Wielki, Górzno Dolne i Górne, łąki, bagniska i oczka wodne	LC
4.	Traszka grzebieniasta ⁽²⁾ <i>Triturus cristatus</i>	Oddz.: 56a, 316g	LC
5.	Traszka zwyczajna ⁽²⁾ <i>Triturus vulgaris</i>	Łąki, bagniska i oczka śródleśne, rez. „Uroczysko Jary”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”, prop. UE: „Dolina Dobrzyńki”, „Białobłockie Storczykowisko”, „Nowodworskie Olsy”,	LC
6.	Żaba jeziorkowa ⁽²⁾ <i>Rana lessonae</i>	Jeziora: Debrzno, Świdnik, Dolne, Główna, Łąkie, Kiełpińskie, Gogolin Wielki, Górzno Dolne i Górne	LC
7.	Żaba moczarowa ⁽²⁾ <i>Rana arvalis</i>	Gatunek pospolity, występuje praktycznie w każdym mniejszym i większym bagienku oraz w dolinach rzecznych i jez.: Debrzno, Świdnik, Dolne, Główna, Łąkie, Kiełpińskie, Gogolin Wielki, Górzno Dolne i Górne, rez.: „Uroczysko Jary”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”, prop. UE: „Dolina Dobrzyńki”, „Białobłockie Storczykowisko”, „Radawnicki Mszar”, „Nowodworskie Olsy”	LC
8.	Żaba śmieszka ⁽²⁾ <i>Rana ridibunda</i>	Jeziora: Debrzno, Świdnik, Dolne, Główna, Łąkie, Kiełpińskie, Gogolin Wielki, Górzno Dolne i Górne, rez.: „Uroczysko Jary”,	LC

Lp.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa	Kategoria zagrożenia
1	2	3	4
9.	Żaba trawna ⁽²⁾ <i>Rana temporaria</i>	We wszystkich typach wód stojących, zbiornikach oraz jeziorach: Debrzno, Świdnik, Dolne, Główna, Łąkie, Kiełpińskie, Gogolin Wielki, Górzno Dolne i Górne, rez.: „Uroczysko Jary”, UE: „Gwdziańskie Mechowiska”, prop. UE: „Dolina Debrzynki”, „Białobłockie Storczykowisko”, „Radawnicki Mszar”, „Nowodworskie Olsy”	LC
10.	Żaba wodna ⁽²⁾ <i>Rana esculenta</i>	Gatunek pospolity, występuje praktycznie w każdym mniejszym i większym bagienku oraz w dolinach rzecznych i jez.: Debrzno, Świdnik, Dolne, Główna, Łąkie, Kiełpińskie, Gogolin Wielki, Górzno Dolne i Górne, rez. „Uroczysko Jary”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”,	LC
GADY			
1.	Jaszczurka zwinka <i>Lecerta agilis</i>	Występuje równomiernie na terenie całego Nadleśnictwa, UE „Gwdziańskie Mechowiska”, prop. UE: „Dolina Debrzynki”, „Białobłockie Storczykowisko”	
2.	Jaszczurka żyworodna <i>Zootoca vivipara</i>	Łąki, bagniska i oczka śródleśne	LC
3.	Padalec zwyczajny <i>Anguis fragilis</i>	W UE „Gwdziańskie Mechowiska” oraz prop. UE: „Dolina Debrzynki”	
4.	Zaskroniec zwyczajny <i>Natrix natrix</i>	Występuje na wilgotnych siedliskach, łąkach, bagniskach i oczkach śródleśnych, rez. „Uroczysko Jary”, prop. UE: „Białobłockie Storczykowisko”, „Radawnicki Mszar”, „Nowodworskie Olsy”	LC
PTAKI			
1.	Błotniak stawowy ⁽²⁾ <i>Circus aeruginosus</i>	W rezerwacie „Uroczysko Jary”, prop. UE „Białobłockie Storczykowisko”	LC
2.	Bielik ⁽¹⁾ <i>Haliaeetus albicilla</i>	Leśnictwo Biskupice	LC
3.	Bocian czarny ^{(1) (2)} <i>Ciconia nigra</i>	Leśnictwa Białobłocie i Lipka	LC
4.	Brodziec piskliwy <i>Actitis hypoleucos</i>	W rezerwacie „Uroczysko Jary”	LC
5.	Brzęczka <i>Locustella luscinioides</i>	Jezioro Główna	LC

Lp.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa	Kategoria zagrożenia
1	2	3	4
6.	Czapla siwa <i>Ardea cinerea</i>	W prop. UE „Nowodworskie Olsy”, „Białobłockie Storczykowisko”, „Dolina Dobrzyńki”, UE „Gwdziańskie Mechowiska” oraz nad jeziorami : Debrzno, Świdnik, Dolne, Główna, Łąkie, Kiełpińskie, Gogolin Wielki, Górzno Dolne i Górne	LC
7.	Dzięcioł duży <i>Dendrocopos major</i>	Ze względu na rozległe kompleksy leśne gatunek rozpowszechniony, aczkolwiek nieliczny, rez. „Uroczysko Jary”, prop. UE „Radawnicki Mszar”, „Nowodworskie Olsy”, „Białobłockie Storczykowisko”, „Dolina Debrzyńki”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”	LC
8.	Dzięcioł czarny ⁽²⁾ <i>Dryocopus martius</i>	Ze względu na rozległe kompleksy leśne gatunek rozpowszechniony, aczkolwiek nieliczny, stwierdzono w rez. „Uroczysko Jary”, prop. UE „Radawnicki Mszar”, „Nowodworskie Olsy”, „Białobłockie Storczykowisko”, „Dolina Debrzyńki”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”	LC
9.	Dzięcioł średni ⁽²⁾ <i>Dendrocopos medius</i>	Ze względu na stosunkowo rozległe kompleksy leśne i dużą ilość terenów podmokłych, gatunek rozpowszechniony, aczkolwiek nieliczny; stwierdzono stanowiska w prop. UE: „Radawnicki Mszar”, „Nowodworskie Olsy”, „Białobłockie Storczykowisko”, „Dolina Debrzyńki”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”	LC
10.	Gągoł ⁽²⁾ <i>Bucephala clangula</i>	Ze względu na znaczną liczbę śródleśnych oczek wodnych i jezior na terenie Nadleśnictwa, gatunek jest stosunkowo liczny. Jeziora: Debrzno, Świdnik, Dolne, Główna, Łąkie, Kiełpińskie, Gogolin Wielki, Górzno Dolne i Górne	LC
11.	Gąsiorek <i>Lanius collurio</i>	W prop. UE „Białobłockie Storczykowisko”, „Dolina Debrzyńki”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”	LC
12.	Kania czarna ⁽¹⁾ <i>Milvus migrans</i>	Okolice jeziora Debrzno	LC
13.	Kania ruda ⁽¹⁾ <i>Milvus milvus</i>	W prop. UE „Białobłockie Storczykowisko”, „Dolina Dobrzyńki”	NT
14.	Kokoszka wodna <i>Gallinula chloropus</i>	Jezioro Świdnik	LC
15.	Kropiatka ⁽²⁾ <i>Porzana porzana</i>	W rezerwacie „Uroczysko Jary”	LC
16.	Kszyk ⁽²⁾ <i>Gallinago gallinago</i>	W prop. UE „Białobłockie Storczykowisko”, „Dolina Debrzyńki”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”	LC
17.	Kukułka zwyczajna <i>Cuculus canorus</i>	Pospolita na terenie całego Nadleśnictwa, stwierdzona w prop. UE „Radawnicki Mszar”, „Nowodworskie Olsy”, „Białobłockie Storczykowisko”, „Dolina Debrzyńki”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”	LC

Lp.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa	Kategoria zagrożenia
1	2	3	4
18.	Lelek <i>Caprimulgus europaeus</i>	Oddz.: 238, 284	LC
19.	Łabędź niemy <i>Cygnus olor</i>	Na jeziorach: Debrzno, Świdnik, Dolne, Główna, Łąkie, Kiełpińskie, Gogolin Wielki, Górzno Dolne i Górne	LC
20.	Muchołówka mała <i>Ficedula parva</i>	W prop. UE „Nowodworskie Olsy”, „Dolina Debrzynki”, oddz. 118	LC
21.	Nurogęś ⁽²⁾ <i>Mergus merganser</i>	Jezioro Dolne	LC
22.	Orlik krzykliwy ⁽¹⁾ <i>Aquila pomarina</i>	Okolice jeziora Debrzno	LC
23.	Orzechówka <i>Nucifraga caryocatactes</i>	Oddz.: 237, 262, 302, 358	LC
24.	Perkozek <i>Tachybaptus ruficollis</i>	Stosunkowo liczny gatunek lęgowy, na jeziorach i zbiornikach wodnych; jez. Świdnik	LC
25.	Pliszka górska <i>Motacilla cinerea</i>	Oddz.: 204, 448, 488, 498, 506	LC
26.	Rybołów ^{(1) (2)} <i>Pandion haliaetus</i>	Leśnictwo Biskupice	LC
27.	Samotnik ⁽²⁾ <i>Tringa ochropus</i>	W prop. UE „Radawnicki Mszar”, „Nowodworskie Olsy”, „Białobłockie Storczykowisko”, „Dolina Debrzynki”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”	LC
28.	Siniak <i>Columba oenas</i>	W prop. UE „Nowodworskie Olsy”, „Dolina Debrzynki”	LC
29.	Sowa uszata <i>Asio otus</i>	W rezerwacie „Uroczysko Jary”	LC
30.	Srokosz <i>Lanius excubitor</i>	Mokradła i łąki, stwierdzony w prop. UE „Białobłockie Storczykowisko”	LC
31.	Strumieniówka <i>Locustella fluviatilis</i>	Mokradła i łąki, stwierdzona w prop. UE „Białobłockie Storczykowisko”, „Dolina Debrzynki”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”	LC

Lp.	Gatunek nazwa polska nazwa łacińska	Miejsca występowania na gruntach Nadleśnictwa	Kategoria zagrożenia
1	2	3	4
32.	Świerszczak <i>Locustella naevia</i>	Mokradła i ciek, stwierdzona w prop. UE „Białobłockie Storczykowisko”, „Dolina Debrzynki”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”	LC
33.	Turkawka zwyczajna <i>Streptopelia turtur</i>	W rezerwacie „Uroczysko Jary”	LC
34.	Trzcinniczek <i>Acrocephalus scirpaceus</i>	Mokradła i ciek, stwierdzona w prop. UE „Białobłockie Storczykowisko”, „Dolina Debrzynki”, UE „Gwdziańskie Mechowiska”	LC
35.	Trzmielojad <i>Pernis apivorus</i>	Oddz. 400	LC
36.	Wodnik <i>Rallus aquaticus</i>	Liczny gatunek lęgowy trzcinowisk i terenów podmokłych na terenie Nadleśnictwa, stwierdzony na południe od oddz. 103	LC
37.	Zimorodek ⁽²⁾ <i>Albedo atthis</i>	Stosunkowo liczny nad rzekami i jeziorami; Debrzno, Świdnik, Dolne, Główna, Łąkie, Kiełpińskie, Gogolin Wielki, Górzno Dolne i Górne, rez: „Uroczysko Jary”	LC
38.	Żuraw ⁽²⁾ <i>Grus grus</i>	Oddz.: 4a, 12b, 42b, 57b, 86c, 88h, 95a, 96a, 103g, 159f, 162d, 169b, 187h, 196j, 198f, 199g, 222h, 265a, 267f, 291c, 308c, 310p, 324h, 342b, 381c, 387i, 389d, 393a, 398j, 404l, 406f, 408g, 415b, 435d, 432b, 437d, 465w, 468c, 475d, 493c, 498d	LC
SSAKI			
1.	Bóbr europejski <i>Castor fiber</i>	Oddz.: 139h,184c,d, 212c, 216i, 227c, 307a, 339b, 358a,b, 377g,h, 389d,h, 395c, 398j, 406f, 408f, 460f, 465x, 488l,m, 492c, 495i, 498i,j, 499b	LC
2.	Wydra <i>Lutra lutra</i>	Oddz.: 269g, 339a, 393a, 465x, 492c,	NT

(1) – gatunki, dla których nie stosuje się określonych w § 8 rozporządzenia odstępstw od zakazów

(2) – gatunki zwierząt wymagające ochrony czynnej

Dodatkowo na gruntach Nadleśnictwa Lipka stwierdzono następujące liczne lub średnioliczne w kraju gatunki ptaków objętych ochroną ścisłą lub częściową: myszołów *Buteo buteo*, puszczyk *Strix aluco*, dzięciołek *Dendrocopos minor*, skowronek *Alauda arvensis*, świergotek łąkowy *Anthus pratensis*, pliszka siwa *Motacilla alba*, strzyżyk *Troglodytes troglodytes*, pokrzywnica *Prunella modularis*, rudzik *Erithacus rubecula*, słowik szary *Luscinia luscinia*, kopciuszek *Phoenicurus ochruros*, pleszka *Phoenicurus*

phoenicurus, kos *Turdus merula*, kwiczoł *Turdus pilaris*, śpiewak *Turdus philomelos*, łożówka *Acrocephalus palustris*, zaganiacz *Hippolais icterina*, piegża *Sylvia curruca*, cierniówka *Sylvia communis*, gajówka *Sylvia borin*, kapturka *Sylvia atricapilla*, świstunka *Phylloscopus sibilatrix*, pierwiosnek *Phylloscopus collybita*, piecuszek *Phylloscopus trochilus*, mysikrólik *Regulus regulus*, muchołówka szara *Muscicapa striata*, raniuszek *Aegithalos caudatus*, sikora uboga *Parus palustris*, czarnogłówka *Parus montanus*, czubotka *Parus cristatus*, sosnówka *Parus ater*, modraszka *Parus caeruleus*, bogatka *Parus major*, kowalik *Sitta europaea*, pełzacz leśny *Certhia familiaris*, wilga *Oriolus oriolus*, sójka *Garrulus glandarius*, sroka *Pica pica*, kruk *Corvus corax*, szpak *Sturnus vulgaris*, wróbel *Passer domesticus*, zięba *Fringilla coelebs*, kulczyk *Serinus serinus*, dzwonec *Carduelis chloris*, szczygieł *Carduelis carduelis*, makolągwa *Carduelis cannabina*, gil *Pyrrhula pyrrhula*, grubodziób *Coccothraustes coccothraustes*, trznadel *Emberiza citrinella*.

Oznaczenia kategorii zagrożenia według „Światowej Czerwonej Listy Gatunków Zagrożonych (IUCN Red List of Threatened Species – wersja 2008):

- CR – gatunki krytycznie zagrożone,
- EN – gatunki zagrożone,
- VU – gatunki narażone,
- NT – gatunki bliskie zagrożenia,
- LC – gatunki najmniejszej troski,
- DD – gatunki o nieokreślonym stopniu zagrożenia.

3.2. Proponowane formy ochrony przyrody

Wszystkie zaproponowane do ochrony obiekty wymagają opracowania dokumentacji według wymogów prawnych, a następnie zatwierdzenia przez odpowiedni organ (Radę Gminy lub Regionalną Dyрекcję Ochrony Środowiska). W rozporządzeniach powołujących obiekty należy określić szczegółowe wytyczne konserwatorskie gwarantujące zachowanie walorów przyrodniczych tych obszarów.

Zestawienie proponowanych form ochrony przyrody na gruntach Nadleśnictwa

Rodzaj obiektu	Proponowane formy ochrony			
	liczba	w zasięgu N-ctwa		w zarządzie N-ctwa
		pow. ha	pow. ha	%
1	2	3	4	5

Pomniki przyrody	8	8	8	100,0
Użytki ekologiczne	4	105,42	105,42	100,0

3.2.1. Proponowany rezerwat przyrody

W poprzednim „programie ochrony przyrody (na lata 2002-2011) przedstawiono propozycję utworzenia nowego rezerwatu przyrody pod nazwą „Jary nad Debrzynką”. Po bieżących pracach taksacyjnych i zweryfikowaniu informacji dotyczących omawianego obszaru, stwierdzono, że nie posiada on szczególnych wartości przyrodniczych, zasługujących na uznanie go za rezerwat przyrody.

3.2.2. Proponowane pomniki przyrody

W programie ochrony przyrody na lata 2002-2011 do objęcia ochroną prawną w formie pomników przyrody wskazano 9 obiektów (pojedyncze drzewa). Żaden z tych obiektów nie został prawnie uznany za pomnik przyrody.

W wyniku weryfikacji dokonanej w trakcie bieżących prac urzędniowych, do tej formy ochrony wytypowano na gruntach Nadleśnictwa 8 drzew, które zdecydowanie wyróżniają się w swoim otoczeniu, głównie ze względu na okazałe rozmiary. Do ochrony pomnikowej zaproponowano 4 dęby, 3 buki oraz 1 jawora.

Wykaz proponowanych pomników przyrody na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Położenie		Opis obiektu			
	oddz., pododdz.	gmina obręb ewiden- cyjny leśnictwo	gatunek nazwa uwagi	obwód (cm)	wysokość (m)	stan zdrowotny*
1	2	3	4	5	6	7
PROPONOWANE POMNIKI PRZYRODY OŻYWIONEJ						
1.	2g	Lipka Debrzno Wieś Lipka	Dąb szypułkowy	665	25	2

2.	89h	Lipka Białobłocie Białobłocie	Buk zwyczajny	650	28	2
3.	89h	Lipka Białobłocie Białobłocie	Dąb szypułkowy	680	28	2
4.	118g	Lipka Potulice Lipka	Dąb bezszypułkowy	680	29	2
5.	118h	Lipka Potulice Lipka	Dąb bezszypułkowy	700	30	2
6.	118k	Lipka Potulice Lipka	Buk zwyczajny	440	29	2
7.	195j	Lipka Potulice Potulice	Klon jawor	420	26	2
8.	438f	Złotów Franciszkowo Dzierżążnia	Buk zwyczajny	450	31	2

3.2.3. Proponowane użytki ekologiczne

Proponowane użytki ekologiczne są alternatywą dla projektowanych rezerwatów do których dokumentację opracował Klub Przyrodników ze Świebodzina w 2004 roku. W wyniku prac urzędzeniowych zmianie uległy adresy leśne i zaktualizowane zostały opisy drzewostanów i siedlisk.

„Dolina Debrzynki”

Jest to obszar o powierzchni 68,39 ha położony nad rzeką Debrzynką na zachód od miejscowości Debrzno. Głównymi walorami są: krajobraz, torfowiska z bogactwem flory, fauny i rzadkich fitocenoz.

Wykaz proponowanych użytków ekologicznych „Doliny Debrzynki”

Lp.	Położenie	Pow.	Rodzaj	Opis obiektu, walory przyrodnicze
-----	-----------	------	--------	-----------------------------------

	leśnictwo oddz. poddz.	gmina obręb ewidencyjny	[ha]	pow. w SILP	
1	2	3	4	5	6
„Dolina Debrzynki”					
1.	Lipka 3a	Lipka Debrzno Wieś	10,12	N	Bagno z krzewami Wb na 30%
	4a		11,20	N	Bagno z krzewami Wb na 10%
	5a		8,76	D-stan	Las mieszany świeży z So, Brz, Bk i Św w III kl. wieku
	5b		6,94	D-stan	Las świeży z Bk, Js, Jw i Brz w II kl. wieku
	5c		1,25	D-stan	Las wilgotny z Ol oraz Js w II kl. wieku
	5d		1,26	D-stan	Las mieszany świeży z Md, Brz i Os w II kl. wieku
	5f		3,02	D-stan	Las świeży z Brz oraz Db w V kl. wieku
	6a		2,24	D-stan	Las świeży z So w II kl. wieku
	6b		7,20	D-stan	Las świeży z Bk, So, Brz oraz Św w IV kl. wieku
	6f		3,20	D-stan	Ols jesionowy z Bk i Brz w V kl. wieku oraz Ol w IV kl. wieku
	7a		7,44	D-stan	Las świeży z Bk, Brz i Św w V kl. wieku
	7b		0,35	N	Bagno z zadrz. Ol III kl. wieku, na 30% zakrz. Wb
	7c		3,35	D-stan	Ols jesionowy z Js, Św, Ol i Brz w V kl. wieku
	7d		1,20	D-stan	Las wilgotny z Ol i Js w IV kl. wieku
	7f		0,86	N	Bagno z krzewami Wb na 30%
Razem			68,39		

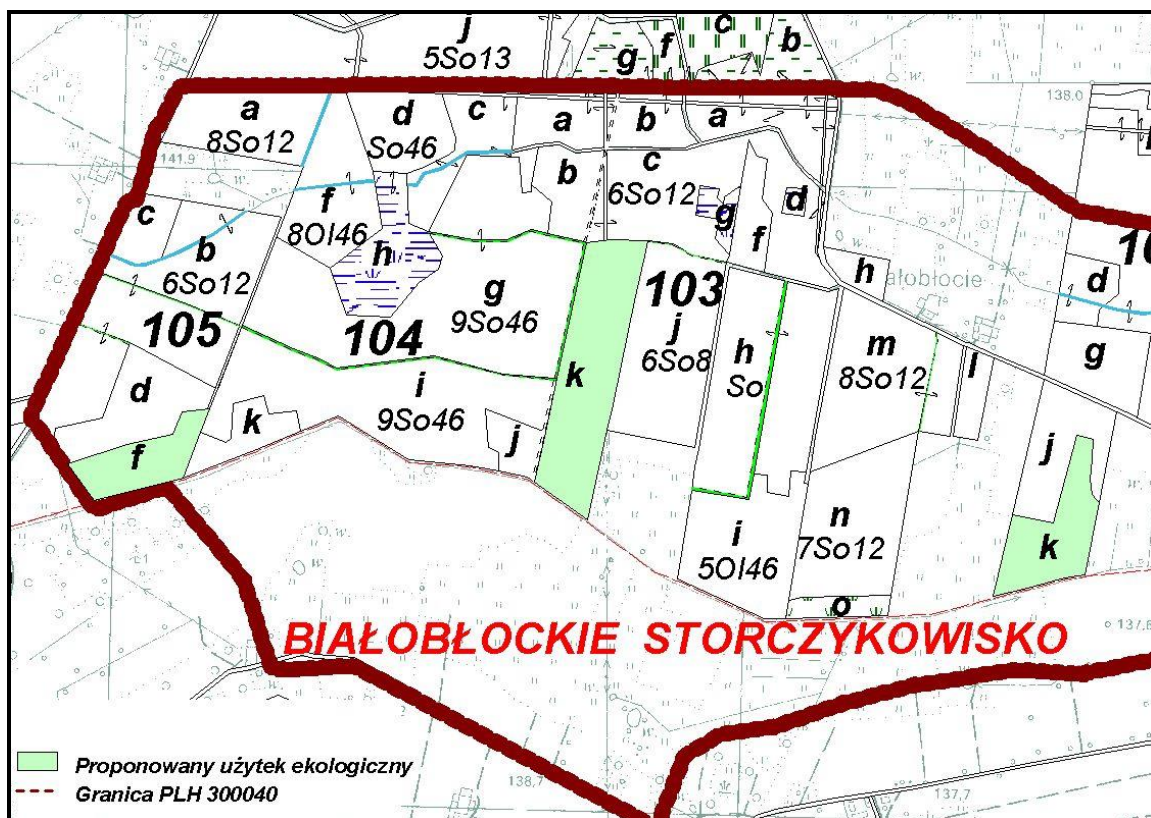
Proponowany użytek ekologiczny „Dolina Debrzynki”

„Białobłockie Storczykowisko”

Położone jest na obszarze PLH300040 „Dolina Łobżonki”. Są to oddzielne użytki: łąka, drzewostan i szczególna ochrona. W granicach proponowanego użytku ekologicznego i w jego bezpośrednim sąsiedztwie występuje duża populacja storczyka i łąki użytkowane ekstensywnie. Łączna powierzchnia proponowanego użytku ekologicznego wynosi 9,22 ha.

Wykaz proponowanych użytków ekologicznych „Białobłockie Storczykowisko”

Lp.	Położenie		Pow. [ha]	Rodzaj pow. w SILP	Opis obiektu, walory przyrodnicze
	leśnictwo oddz. poddz.	gmina obręb ewidencyjny			
1	2	3	4	5	6
„Białobłockie Storczykowisko”					
1	Białobłockie 102k	Lipka Batorowo	1,99	SZCZ CHR	Las mieszany wilgotny. Wyst. storczyk szerokolistny, welnianka pochwowata
	103h		5,72	D-stan	Las mieszany świeży z So w III kl. wieku. Wyst. storczyk szerokolistny
	105f		1,51	Ł	Wyst. storczyk szerokolistny
Razem			9,22		

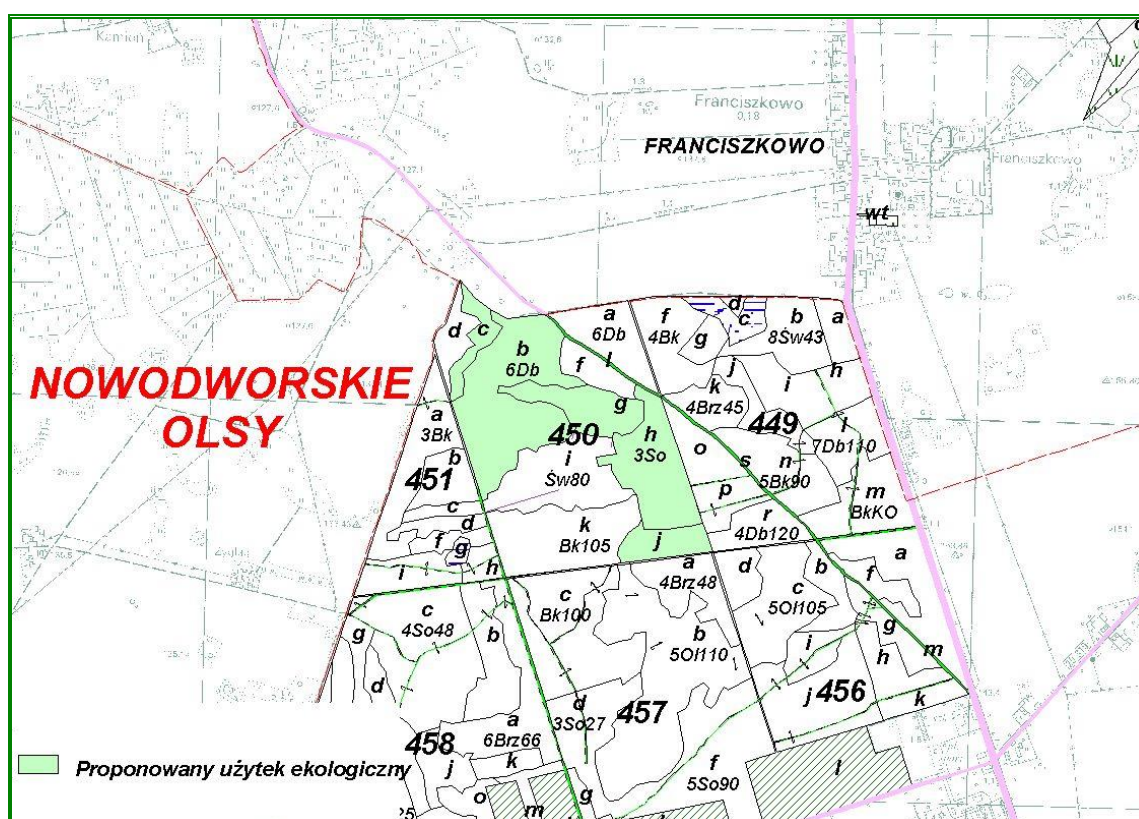
Proponowany użytek ekologiczny „Białobłockie Storczykowisko”

„Nowodworskie Olsy”

Położony jest na południe od wsi Franciszkowi na terenie leśnictwa Dzierżęnia, zajmuje powierzchnię 19,26 ha i składa się głównie z drzewostanów. Najcenniejszy jest drzewostan olszowy na siedlisku olsu jesionowego i olchy na bagnie. Z uwagi na bagienny charakter proponowanego użytku i żyzne siedliska lasu świeżego proponowany użytek wyróżnia się bogactwem flory i fitocenozy.

Wykaz proponowanych użytków ekologicznych „Nowodworskie Olsy”

Lp.	Położenie		Pow. [ha]	Rodzaj pow. w SILP	Opis obiektu, walory przyrodnicze
	leśnictwo oddz. poddz.	gmina obręb ewidencyjny			
1	2	3	4	5	6
„Nowodworskie Olsy”					
1.	Dzierżążnia 450b	Złotów Nowy Dwór	8,55	D-stan	Las świeży z Db, Bk i Md w VI kl. wieku
	450c		1,29	D-stan	Ols jesionowy z Ol w V kl. wieku
	450g		2,86	N	Bagno z zadrz. Ol w IV kl. wieku Wyst. kumak nizinny
	450h		4,83	D-stan	Las świeży z So, Js, Db, Św, Brz i Bk V kl. wieku
	450j		1,73	D-stan	Las świeży z Db i Bk w VI kl. wieku
Razem			19,26		
Ogółem proponowane UE			96,87		

Proponowany użytek ekologiczny „Nowodworskie Olsy”

4. WALORY PRZYRODNICZO-LEŚNE

4.1. Rzeźba terenu i typy gleb

Ukształtowanie terenu Nadleśnictwa Lipka oraz pokrywy geologicznej jest wynikiem działalności mas lądolodowych stadiału pomorskiego zlodowacenia bałtyckiego oraz współczesnej działalności erozyjnej i akumulacyjnej wód. Nadleśnictwo położone jest na obszarze nizinnym. Charakteryzuje się ono płaskim krajobrazem. Tereny z falistym, bądź pagórkowatym typem rzeźby są w mniejszości. Wysokość bezwzględna jest zróżnicowana, zachodnia część nadleśnictwa jest położona wyraźnie niżej w stosunku do najwyższej części środkowej i nieco niższej od niej części wschodniej. Najwyżej położone obszary leśne znajdują się w północnej części Nadleśnictwa, w zasięgu leśnictw Kiełpin, Lipka i Potulice. Obszar ten jest zajęty przez ciężkie utwory zwałowe, szczególnie silnie urzeźbione wzdłuż rzeki Debrzynki, a wzniesienia osiągają średnio 157-160 m n. p. m.

Najwyżej położony punkt na terenie Nadleśnictwa Lipka, o wysokości bezwzględnej 207,8 m n.p.m - Brzuchowa Góra znajduje się w leśnictwie Kiełpin, w oddziale 325 h. Najniższy punkt o wysokości bezwzględnej 88,3 m n.p.m., znajduje się przy rzece Gwdzie, w leśnictwie Górzno, przy oddziałach 498 - 499. Różnica pomiędzy punktami wynosi 119,5 m.

Na terenie Nadleśnictwa Lipka wyróżniono następujące jednostki geologiczno-glebowe:

- **utwory lodowcowe i wodnolodowcowe:**
 - piaski zwałowe,
 - piaski wodnolodowcowe sandrów,
 - gliny zwałowe,
 - gliny zwałowe z piaszczysto-pyłowymi pokrywami zwietrzelinowo-eolicznymi,
 - iły zastoiskowe,
 - piaszczysto-pyłowe utwory zastoiskowe i limnoglacialne;
- **utwory akumulacji eolicznej:**
 - piaski eoliczne;
- **utwory akumulacji stokowej:**
 - deluwia;

- **utwory antropogeniczne:**
 - utwory antropogeniczne wypełniające wyrobiska poeksploatacyjne, nasypy, wysypiska i hałdy;
- **utwory akumulacji bagiennej, rzecznej i jeziornej :**
 - torfy,
 - mursze,
 - muły i gytie organiczne,
 - gytie wapienne i kredy jeziorne,
 - gytie ilaste,
 - mady rzeczne,
 - piaski rzeczne holocenijskie,
 - piaski rzeczne tarasów plejstocenijskich,
 - piaski jeziorne.

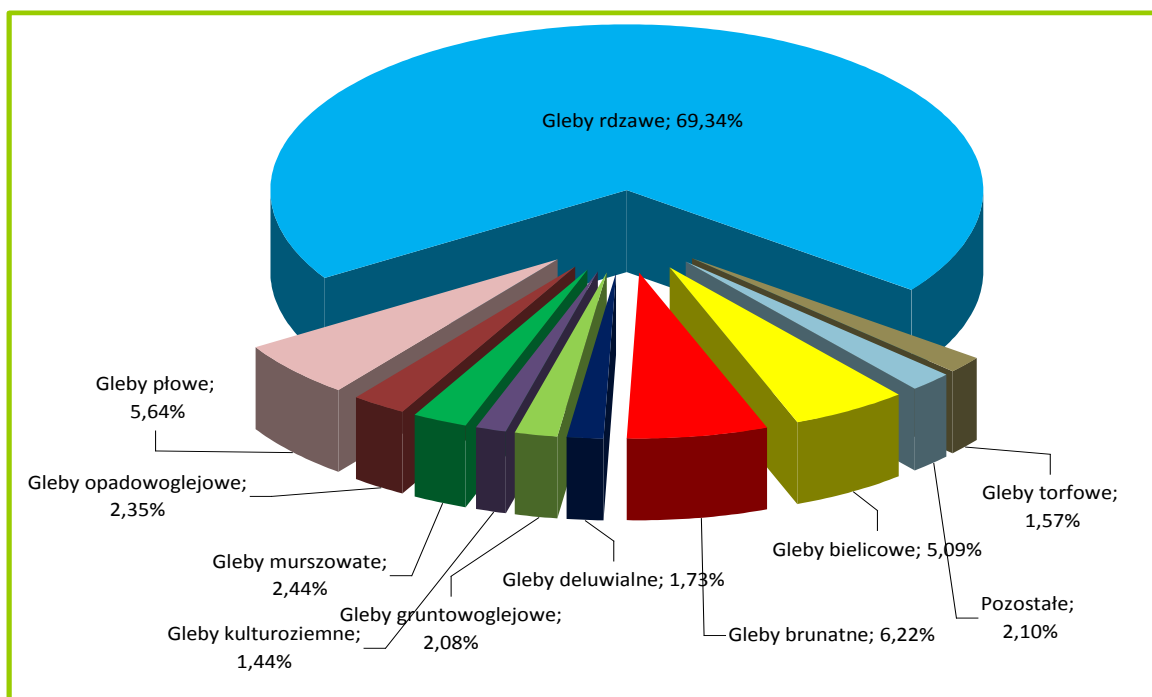
Nadleśnictwo posiada operat glebowosiedliskowy, opracowany w 2009 roku przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej Oddział w Poznaniu. Gleby zostały opisane i skartowane z wykorzystaniem „Instrukcji Urządzania Lasu, część 2 – Instrukcja wyróżniania i kartowania siedlisk leśnych” DGLP W-wa 2003 r., „Siedliskowych podstaw hodowli lasu zał. do Zasad hodowli lasu” DGLP 2004 r., oraz „Klasyfikacji gleb leśnych Polski” CILP 2001 r.

Wyróżniono 17 typów oraz 51 podtypów gleb.

Udział powierzchniowy typów gleb w Nadleśnictwie Lipka

Lp.	Typy gleb	Nadleśnictwo	
		pow. ha	%
1	2	3	4
1.	Arenosole	110,53	0,88
2.	Gleby bielcowe	641,09	5,09
3.	Gleby brunatne	784,21	6,22
4.	Czarne ziemie	71,70	0,57
5.	Gleby deluwialne	218,18	1,73
6.	Gleby gruntowoglejowe	262,37	2,08
7.	Gleby industrioziemne i urbanoziemne	3,29	0,03

Lp.	Typy gleb	Nadleśnictwo	
		pow. ha	%
1	2	3	4
8.	Gleby kulturoziemne	181,76	1,44
9.	Gleby mułowe	9,03	0,07
10.	Gleby murszowate	307,45	2,44
11.	Gleby murszowe	61,53	0,49
12.	Gleby ochrowe	5,71	0,05
13.	Gleby opadowoglejowe	295,70	2,35
14.	Gleby płowe	711,08	5,64
15.	Gleby rdzawe	8738,51	69,34
16.	Gleby torfowe	198,05	1,57
17.	Mady rzeczne	1,23	0,01
Razem		12601,42	100,00

Udział powierzchniowy typów gleb w Nadleśnictwie

Zdecydowanie dominującym typem gleb są gleby rdzawe zajmujące 69,34% powierzchni gruntów zalesionych i niezalesionych. Wykazują zróżnicowanie cech morfologicznych i zdolności produkcyjnych w zależności od substratu glebowego i kierunku rozwoju procesów glebotwórczych. Wyróżniono trzy podtypy gleb rdzawych: rdzawe właściwe, rdzawe brunatne i rdzawe bielcowe. Powstały one głównie na piaskach sandrowych, tworząc siedliska Bśw, BMśw i LMśw.

Drugim pod względem ważności w Nadleśnictwie typem gleb są gleby brunatne, zajmujące 6,22% powierzchni. Są to gleby o szerokim zakresie pH – od kwaśnego do zasadowego. W warunkach Nadleśnictwa wyróżniono następujące podtypy gleb brunatnych: właściwe, szarobrunatne, wyługowane, kwaśne i bielicowe. Tworzą siedliska BMśw, LMśw Lśw i Lw.

Ważną rolę odgrywają też gleby bielicowe (5,09%) i płowe (5,64%).

Gleby torfowe oraz murszowate stanowiące podłoże siedlisk bagiennych, zajmują łącznie 4,01%.

Gleby porolne na gruntach leśnych wyodrębniono na powierzchni 5082,07 ha, to jest na 40,3% powierzchni gruntów leśnych zalesionych i niezalesionych Nadleśnictwa.

4.2. Wody

4.2.1. Wody powierzchniowe

Obszar Nadleśnictwa Lipka należy do zlewni Odry i położony jest w dorzeczu rzeki Noteci.

Rzeki

Sieć rzeczną w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa stanowią: Łobżonka i jej dopływy oraz Gwda i jej dopływy.

Wykaz rzek i cieków w zasięgu Nadleśnictwa Lipka

Lp.	Nr zlewni	Nazwa Zlewni	Rząd rzeki	Lokalizacja na terenie Nadleśnictwa
1	2	3	4	5
1.	1	ODRA	I	
2.	18	WARTA	II	
3.	18 8	NOTEĆ	III	
4.	18 84	Łobżonka	IV	We wschodniej części Nadleśnictwa.
5.	18 842	Stołunia	V	We wschodniej części Nadleśnictwa; uchodzi do Łobżonki poniżej wsi Wielki Buczek
6.	18 8424	Smolnica	VI	Od miejscowości Drozdowa, poprzez Bługowo (wzdłuż linii kolejowe), Mały Buczek do Buczka Wielkiego; uchodzi do Stołuni w oddz. 137
7.	18 86	Gwda	IV	W zachodniej części Nadleśnictwa.

Lp.	Nr zlewni	Nazwa Zlewni	Rząd rzeki	Lokalizacja na terenie Nadleśnictwa
1	2	3	4	5
8.	18 865	Gwda od Szczyry do Piławy	-	
9.	18 8652	Debrzynka	V	W ptn, części Nadleśnictwa, oddz. 1-30; łączy jeziora Główna, Dolne oraz Debrzno
10.	18 86524	Kamienna	VI	Od jeziora Łąkie przez miejscowości Zdrojewo oraz Trudna do ujścia rzeki Debrzynka
11.	18 6526	Olchowa	VI	Od jeziora Kiełpińskiego przez oddz. 86,53 do ujścia rzeki Debrzynka w oddz. 26
12.	18 868	Głomia	V	Od miejscowości Złotów do miejscowości Stawnica
13.	18 86812	Łużanka	VI	Od miejscowości Stawnica do miejscowości Stara Wiśniewka

Źródło: „Mapa Podziału Hydrograficznego Polski” wykonana przez Zakład Hydrografii i Morfologii Koryt Rzecznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej na zamówienie Ministra Środowiska 2007.

Rzeka Stolunia, oddz. 133a

Rzeka Stolunia, oddz. 113a

Jeziora

Obszar Nadleśnictwa Lipka charakteryzuje się niewielką liczbą jezior. Zlokalizowane są głównie w części środkowej Nadleśnictwa oraz wzdłuż rzek Gwda i Debrzynka. Są to głównie przepływowe jeziora rynnowe, jak i niewielkie zbiorniki położone w zagłębieniach bezodpływowych. W zasięgu Nadleśnictwa występuje 10 jezior o łącznej powierzchni 340,11 ha. W stanie posiadania Nadleśnictwa Lipka są 2 jeziora, których powierzchnia wynosi 5,81 ha; jeziora te zaznaczono kolorem w tabeli.

Wykaz jezior w zasięgu Nadleśnictwa Lipka

Lp.	Nr zlewni*	Nazwa jeziora	Pow. ha**	Lokalizacja na terenie Nadleśnictwa
1	2	3	4	5
DORZECZE ODRY				
1.	188682	Jez. Zaleskie	186,13	Na zachód od miasta Złotów
2.	1886524	Jez. Łąkie	35,64	Przy m. Łąkie
3.	1886811	Jez. Głomskie	29,06	Przy m. Głomsk
4.	1885626	Jez. Kiełpińskie	25,19	Przy m. Kiełpin
5.	188655132	Jez. Gogolin Wielki	21,61	Przy oddz. 150
6.	1886524	Jez. Świdnik	13,25	Przy m. Huta
7.	1886554	Jez. Górzno (Dolne i Górne)	13,17	Przy m. Górzna
8.	188655139	Jez. Podgaje	10,25	Przy oddz. 252
9.	188682	Jez. Rezerwat	4,27	Oddz. 492c
10.	188655179	bez nazwy	1,54	Oddz. 430b
RAZEM			340,11	

*Źródło: „Mapa Podziału Hydrograficznego Polski” wykonana przez Zakład Hydrografii i Morfologii Koryt Rzecznych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej na zamówienie Ministra Środowiska 2007, uzupełniona o dane z bazy Taksator wg stanu na 1.01.2012 r.

**powierzchnia określona graficznie

Oprócz jezior wymienionych w tabeli należy wspomnieć również o jeziorach, których linia brzegowa stanowi granicę zasięgu terytorialnego Nadleśnictwa. W przypadku Nadleśnictwa Lipka są to jeziora: Dolne (26,60 ha), Debrzno (26,37 ha) oraz Główna (20,32 ha). W dolinie Gwdy, na rzece zostały utworzone na początku XX wieku sztuczne zbiorniki wodne, spiętrzające wodę do celów energetycznych. W zasięgu Nadleśnictwa znajduje się Zalew Grudniański o powierzchni 106,50 ha oraz Zalew Jastrowski o powierzchni 125,30 ha. Także ze spiętrzania wód Stołunii powstał Zalew Stołuńsko (Staw Młyński Osowo), koło miejscowości Osowo o powierzchni 8,28 ha.

4.2.2. Wody podziemne

Wody podziemne powstają z wód powierzchniowych i opadowych, które na skutek przepuszczalności terenu wsiąkają do warstw porowatych gruntu, opadają do strefy nasycenia i tam tworzą stojące i płynące zbiorniki wód podziemnych. Większość wód podziemnych pochodzi z wsiąkania opadów atmosferycznych oraz z kondensacji pary wodnej w strefie przypowierzchniowej.

Stosunki wodne na obszarze Nadleśnictwa Lipka kształtowane są głównie przez opady atmosferyczne i zależą od ich intensywności. Wpływ wody gruntowej, opadowej i zalewowej na siedliska leśne obrazują warianty uwilgotnienia siedlisk.

Wpływ wody gruntowej i glebowo-opadowej na siedliska leśne

Wpływ wody gruntowej, opadowej lub zalewowej na siedlisko	Pow. ha	%	TSL i ich warianty uwilgotnienia
1	2	3	4
brak wpływu	-	-	Bs
bardzo słaby	9516,63	75,6	Bśw 1, BMśw 1, LMśw 1, Lśw 1
słaby	1615,27	12,8	Bśw 2, BMśw 2, LMśw 2, Lśw 2
umiarkowany	992,05	7,9	BMw 1, LMw 1, Lw 1
dość silny	279,11	2,2	BMw 2, LMw 2, Lw 2, BMb1, LMb 1, OI 1, OLJ 1
silny	181,47	1,4	Bb, BMb 2, LMb 2, OI 2, OIJ 2, Lł 2
bardzo silny	16,89	0,1	BMb 3, LMb 3, OI 3, OIJ 3
RAZEM	12601,42	100,0	

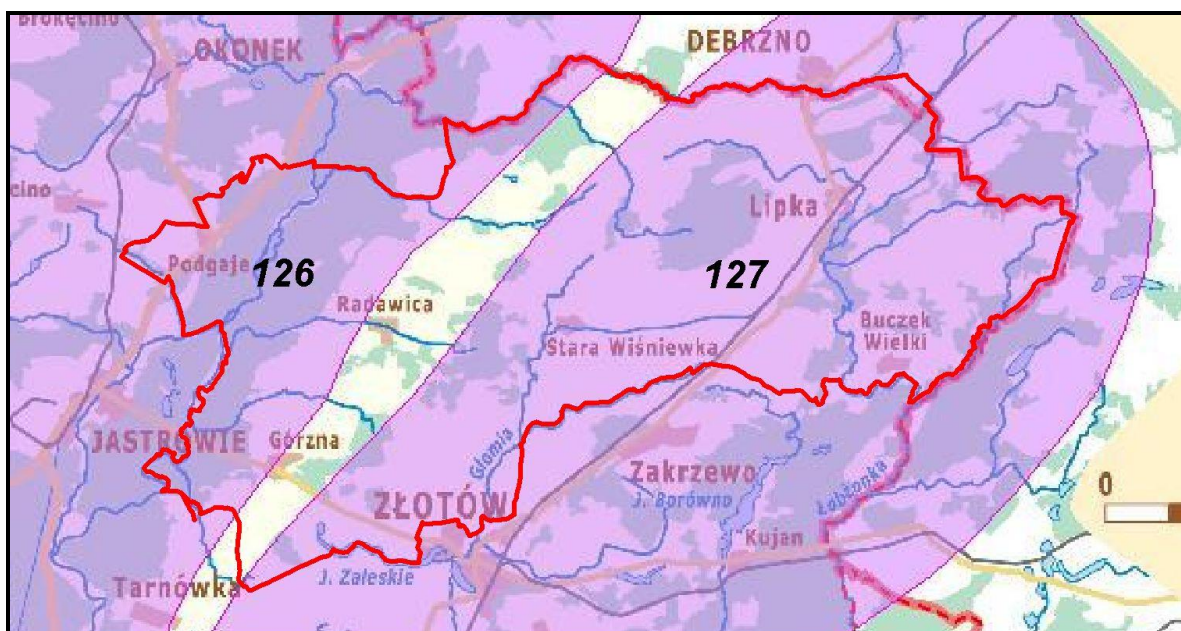
Dominuje bardzo słaby wpływ wody gruntowej na siedliska leśne (75,6% pow.), ale ważny jest również wpływ słaby (12,8%) i umiarkowany (7,9% pow.). Pozostałe nie przekraczają 3%.

W zasięgu Nadleśnictwa Lipka występują fragmenty dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych:

GZWP w zasięgu Nadleśnictwa Lipka

Numer zbiornika	Nazwa zbiornika	Wiek utworów	Szacunkowe zasoby dyspozycyjne [tys. m ³ /dobę]	Średnia głębokość ujęć [m]
1	2	3	4	5
126	<i>Szczecinek</i>	Q _M , Tr	99	90
127	<i>Subzbiornik Złotów-Piła-Strzelce Krajeńskie</i>	Tr	186	100

Wiek utworów:

**Położenie GZWP nr 126 i 127 w zasięgu Nadleśnictwa Lipka
(Źródło: www.psh.gov.pl)**

4.3. Ekosystemy wodno-błotne

Ekosystemy wodno-błotne to wszelkiego rodzaju mokradła, na których występuje roślinność wilgociolubna (higrofilna) lub utwory powierzchniowe, akumulowane w efekcie oddziaływania wody (torfy, muły, namuły). Integralną częścią mokradeł są cieki i zbiorniki wodne.

Ekosystemy wodno-błotne odgrywają szczególną rolę w kształtowaniu środowiska przyrodniczego, polegającą m.in. na:

- regulowaniu stosunków wodnych;
- retencjonowaniu wód;
- ograniczaniu pożarów;
- magazynowaniu dużej ilości węgla i azotu, ograniczając przez to m.in. skutki efektu cieplarnianego;
- uczestniczeniu w obiegu pierwiastków, dzięki czemu poprawiają również jakość wód;
- zwiększaniu różnorodności biologicznej,
- zwiększaniu zróżnicowania siedlisk istotnych dla wielu zagrożonych gatunków.

4.3.1. Siedliska hydrogeniczne

Zestawienie siedlisk hydrogenicznych

Rodzaj powierzchni	Liczba	Pow. ha
1	2	3
Bagna Nieliterowane na siedliskach świeżych i wilgotnych	154	17,07
Bagna literowane	190	295,15
Siedliska bagienne (Bb, BMb, LMb)	19	89,18
Siedliska olsowe i łąkowe (Ol, OIJ, Lł)	144	316,72
Jeziora, zbiornik	4	6,97
R a z e m	511	725,09

4.3.2. Źródlika

Ważną rolę w biocenozach mokradłowych odgrywają również źródlika. Przyjmują one różną postać: od niewidocznych podziemnych wypływów, przez wolno sączące się wysięki, po żywe, obficie bijące źródła i rozmyte wodami siedliska olsowe. Źródła stanowią unikalne biotopy, charakteryzujące się stabilnością temperatury w okresie rocznym i występowaniem specyficznych organizmów roślinnych i zwierzęcych. Ze względu na szczególną rolę ekosystemy źródlikowe zasługują na ochronę.

Na terenie Nadleśnictwa Lipka źródlika wyszczególniono w następujących pododdziałach: 158f, 159d, 395c, 425l, 436f, 449j. Powierzchnia łączna pododdziałów z występującymi źródlikami wynosi 10,84 ha. W planie urządzenia lasu pododdziały te zaliczono do gospodarstwa specjalnego i wyłączono z użytkowania rębego.

4.3.3. Program małej retencji

W ramach programu „Małej Retencji Wodnej” Nadleśnictwo rozpoczęło realizację zadań będących częścią projektu zgłoszonego w ramach planu inwestycyjnego Sektorowego Programu Operacyjnego – Infrastruktura i Środowisko pod tytułem „Zwiększanie możliwości retencyjnych oraz przeciwdziałanie powodzi i suszy w ekosystemach leśnych na terenach nizinnych”. Na terenie Nadleśnictwa Lipka zinwentaryzowanych jest obecnie 301 urządzeń piętrzących, w tym:

- stopnie kamienne – 93 szt,
- zbiorniki retencyjne – 26 szt,
- zastawki – 141 szt,
- piętrzenia betonowe – 1 szt,
- piętrzenia kamienne – 20 szt,
- próg kamienny – 20 szt.

W 2011 roku na gruntach Nadleśnictwa zbudowanych ma być 37 zastawek, 2 progi oraz 14 sztuk odtworzonych śródleśnych oczek wodnych.

Realizacja programu „Małej Retencji Wodnej” w Nadleśnictwie przyczyniła się również do:

- zwiększenia naturalnej biologicznej odporności drzewostanów w sąsiedztwie zbiorników retencyjnych,
- wzbogacenia drzewostanów monokulturowych (przewaga sosny) w inne o wymaganiach wodnolubnych i wodnożośnych,
- podniesienia poziomu wód gruntowych w przyległych obszarach leśnych – ubogich w wodę,
- spowolnieniu odpływu wód gruntowych i powierzchniowych,
- powstrzymania erozji wodnej i gruntowej,
- samooczyszczenia się wód przepływających przez zbiorniki,
- poprawy mikroklimatu na przyległych obszarach leśnych, a w szerszej skali na całym obszarze Nadleśnictwa Lipka.

Podsumowując dotychczasowe zalety retencji wodnej, jej dalsza realizacja wpłynie na zwiększenie zasobów wodnych Nadleśnictwa, odbudowę zdegradowanych siedlisk nieleśnych i przywrócenie właściwych stosunków wodnych. Poprzez stosowanie zastawek na rowach melioracyjnych i lokalnych ciekach, woda jest spiętrzana i magazynowana na dłuższy czas, powodując efektywne podniesienie lustra wody gruntowej oraz możliwość wykorzystania wody przez roślinność w późniejszym okresie. Budowa zbiorników retencyjnych wpłynie korzystnie na różnorodność biologiczną przez uwilgotnienie siedlisk, a renaturyzacja obszarów wodno-błotnych pozwoli na właściwe wykształcenie zagrożonych siedlisk przyrodniczych.

Mała retencja

Mała retencja - zastawka

4.4. Roślinność

4.4.1. Potencjalna roślinność naturalna

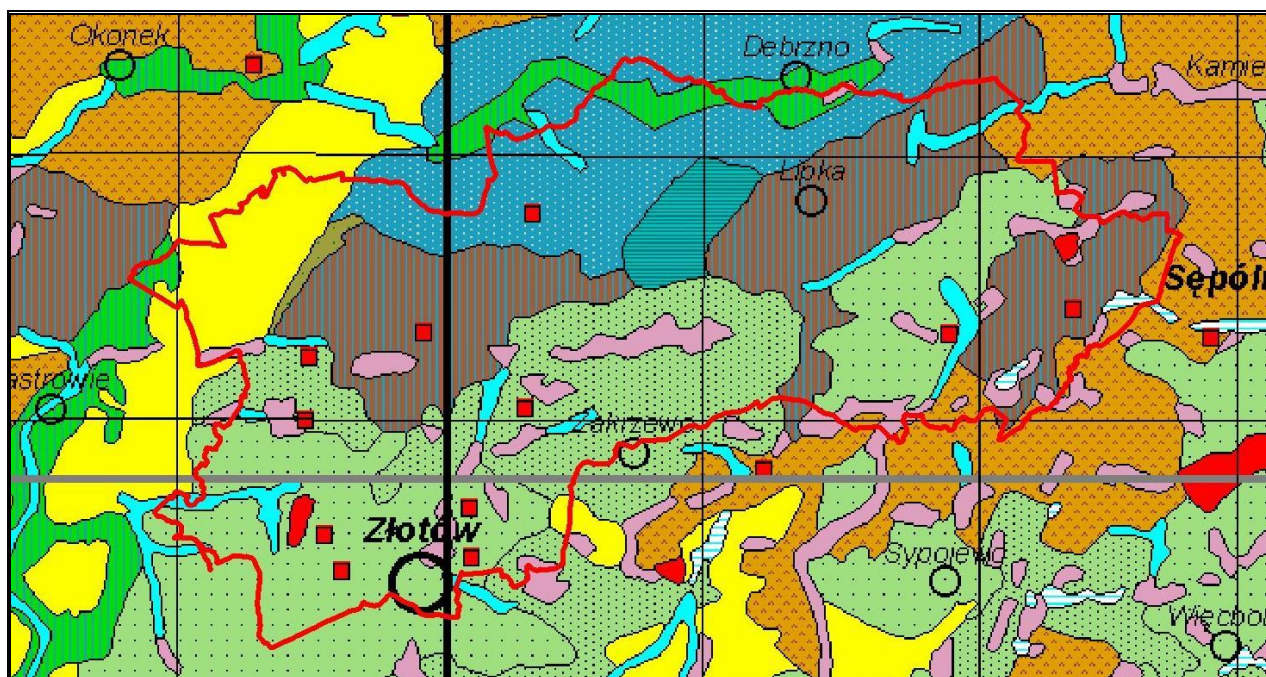
Potencjalna roślinność naturalna (wg Tüxena) jest hipotetycznym stanem roślinności, opisanym fitosocjologicznymi jednostkami zbiorowisk roślinnych, który zostałby osiągnięty, gdyby tendencje rozwojowe aktualnie istniejącej roślinności mogły się zrealizować natychmiast i bez ograniczeń. Stan ten wystąpiłby jedynie w przypadku, gdyby działalność człowieka zmieniającego roślinność całkowicie ustała, a także gdyby nie zachodziły inne zakłócenia zewnętrzne.

Mapa potencjalnej roślinności naturalnej nie jest więc mapą rekonstruującą roślinność pierwotną ani mapą prognostyczną, lecz mapą dzisiejszego potencjału ekologicznego środowiska fizycznogeograficznego.

W wyniku wieloletnich prac zespołu geobotaników polskich powstała mapa potencjalnej roślinności naturalnej. Druk mapy (w skali 1:300 000), pod kierownictwem Jana Marka Matuszkiewicza, zrealizowano w 1995 roku, w ramach projektu finansowanego przez Komitet Badań Naukowych.

W 2008 r. mapa źródłowa (12 wydrukowanych arkuszy) została, na drodze szeregu działań, przetworzona do postaci plików rastrowych. Opracowano nową legendę barwną oraz nowy podział arkuszowy (16 arkuszy).

Zróżnicowanie potencjalnej roślinności naturalnej w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Lipka obrazuje fragment arkusza 2.

Układ potencjalnej roślinności naturalnej w zasięgu Nadleśnictwa Lipka

(Źródło: Jan Marek Matuszkiewicz, *Potencjalna roślinność naturalna Polski*, IGiPZ PAN, Warszawa, 2008)

Legenda mapy

Lp.	Kolor na mapie	Kod	Nazwa polska typu zbiorowiska potencjalnego	Nazwa łacińska
1	2	3	4	5
1.		01	Ols środkowoeuropejski	Carici elongatae - Alnetum
2.		05	Niżowy łąg jesionowo-olszowy	Fraxino - Alnetum (Circaeo-Alnetum)
3.		08	Grąd subatlantycki, seria uboga	Stellario - Carpinetum, poor
4.		09	Grąd subatlantycki, seria żyzna	Stellario - Carpinetum, rich
5.		11	Grąd środkowoeuropejski, odmiana śląsko - wielkopolska	Galio - Carpinetum
6.		37	Uboga buczyna niżowa	Luzulo pilosae - Fagetum
7.		41	Świetlista dąbrowa, postać niżowa	Potentillo albae- Quercetum typicum
8.		44	Acydofilny pomorski las bukowo-dębowy	Fago - Quercetum
9.		47	Kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe	Querco-Pinetum
10.		49	Suboceaniczny bór sosnowy	Leucobryo-Pinetum
11.		53	Kontynentalny bór bagienny	Vaccinio uliginosi-Pinetum
Punktowo				
1.		53	Kontynentalny bór bagienny	Vaccinio uliginosi-Pinetum

4.4.2. Siedliska przyrodnicze Natura 2000

Siedlisko przyrodnicze to obszar lądowy lub wodny, naturalny, półnaturalny lub antropogeniczny, wyodrębniony w oparciu o cechy geograficzne, abiotyczne i biotyczne.

Na podstawie Art. 13 ust. 1 *Ustawy o lasach* wydane zostało *Zarządzenie nr 31 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 lipca 2006 r. w sprawie ustalenia systemu okresowej powszechnej inwentaryzacji gatunków roślin, zwierząt, innych organizmów i siedlisk przyrodniczych, mających znaczenie wskaźnikowe przy ocenie stanu lasów oraz prognozowania zmian w ekosystemach leśnych* (znak: ZO-732-2-18/2006). W związku z nim 25 lipca 2006 roku Dyrektor Generalny Lasów Państwowych wydał *Decyzję nr 61 w sprawie przeprowadzenia w roku 2006 – 2007 powszechnej inwentaryzacji siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory* (znak: ZO-732-2-19/2006) a 7 sierpnia 2006 r. *Decyzję nr 63* wprowadzającą jednolity tekst *Decyzji 61*.

Celem inwentaryzacji było uzyskanie możliwie wiarygodnych danych o występowaniu na całym terenie Lasów Państwowych siedlisk przyrodniczych z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i oszacowanie ich stanu.

Metodyka przyjęta podczas inwentaryzacji dopuszczała dwojaki sposób przedstawiania wyników:

- powierzchniowy, gdy siedlisko dominuje w wydzieleniu (zajmuje więcej niż 50% jego powierzchni),
- punktowy, gdy siedlisko zajmuje mniej niż 50% powierzchni w wydzieleniu.

Taki sposób inwentaryzacji dopuszczał występowanie w pododdziale (wydzieleniu) więcej niż jednego siedliska.

Aktualny obraz występowania siedlisk przyrodniczych na gruntach Nadleśnictwa przedstawiono w tabelach. W pierwszej ujęto lokalizację oraz powierzchnię wydzieleń, w których zainwentaryzowano powierzchniowe płyty siedlisk, w rozbiciu na grunty nieleśne i leśne. W drugiej natomiast przedstawiono lokalizację i liczbę wydzieleń, z siedliskami zainwentaryzowanymi punktowo. W wyłączeniach na gruntach nieleśnych dość często występowało więcej niż jedno siedlisko punktowe, nieraz łącznie z siedliskiem powierzchniowym.

Lokalizacja siedlisk przyrodniczych, zarówno w formie płatów obejmujących całe wyłączenie, jak i zainwentaryzowanych punktowo, została odnotowana w opisach taksacyjnych oraz przedstawiona na „Mapie gatunków, siedlisk przyrodniczych i obszarów Natura 2000”, stanowiącej załącznik do programu ochrony przyrody.

Zestawienie siedlisk przyrodniczych Natura 2000 zinwentaryzowanych powierzchniowo

Lp.	Kod	Nazwa siedliska przyrodniczego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa	Liczba pododdz.	Pow. wydzieleń [ha]
1	2	3	4	5	6
GRUNTY NIELEŚNE					
Siedliska nieleśne					
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	11w,z, 12b, 56a, 57b, 164f, 182o, 197g,i, 198f, 199c,g, 210c,g,i, 213b, 254i, 269g, 270g, 291c, 381c,f, 385a, 387i, 397d, 408o, 415b, 437d, 441h, 449c, 451g, 465h, 468c, 478f, 481m, 492c, 498d,k	38	52,77
2.	6210*	Murawy kserotermiczne	1i, 406b	2	2,74
3.	6430	Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	2i, 3a, 4a, 9h, 30h,i, 315h	7	28,97
4.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	102o, 105f, 159i, 166d,h, 167l, 204a,b,j, 207b,j, 244p,t, 389a-f,r,x, 396g	21	28,67
5.	7120	Torfowiska wysokie zdegradowane, zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji	86c, 87j	2	4,53
6.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	86d, 88h,j,l, 267f,i, 272h, 288f, 308c, 309j, 310j,l,n,p, 316g,h, 317b, 389l, 406c,f, 415i, 432f, 435g, 437c, 440d, 475d, 477c,f, 490c, 491c,h	31	54,46
7.	7220*	Źródlika wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	295g	1	0,45
8.	7230	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	315g, 318f, 328f, 358i, 377b	5	12,35
Łącznie wyłączenia z siedliskami nieleśnymi				107	184,94
Siedliska leśne					
1.	91D0-1*	Brzezina bagienna	87h, 476c, 477d	3	14,47
Łącznie wyłączenia z siedliskami leśnymi				3	14,47
OGÓLEM SIEDLISKA NA GRUNTACH NIELEŚNYCH				110	199,41

Lp.	Kod	Nazwa siedliska przyrodniczego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa	Liczba pododdz.	Pow. wydzieleń [ha]
1	2	3	4	5	6
GRUNTY LEŚNE					
Siedliska nieleśne					
1.	4030	Suche wrzosowiska	217a, 228a, 249a, 262a, 283a	5	6,42
Łącznie wyłączenia z siedliskami nieleśnymi				5	6,42
Siedliska leśne					
1.	9110-1	Kwaśne buczyny	6h, 7a,j, 14c,d, 22b-f, 28f, 43i, 49a,b, 50b,i, 57l, 76i, 77f, 80d, 89f,h, 101i, 114b,g, 120b, 121c, 122a, 168a, 194g, 397i, 429a, 445b-d	34	126,70
2.	9130-1	Żyzne buczyny	2b, 3d, 4b, 5b, 6b,c, 7g,m, 8c,f, 9c, 10h,i, 11k, 13a, 14a, 15b,c,g, 16a, 25b, 26c, 27d,f,g, 28a-c, 29b,c, 45d,n 46j,k,m,o, 47c, 52a, 54b,c, 55f, 56c,d, 57h,j,g, 58f,i,j, 59a, 60b,d,g,h,i,j, 75a,b, 76a,k, 79a,b,f,i,l, 80a,j, 81g,h, 82h,l, 92a,d,g, 118b-d,j,o, 119a-c, 121g,j, 122d, 123a, 133f, 141b, 144f,j, 149k,l,r, 150c-f,i,j, 167c, 168b,f, 169d, 170d,h,j, 171h,l, 172g, 195b,f, 196b,c, 402d, 449f,i,m,n, 450k, 451a, 457c, 464a	122	564,30
3.	9160	Grąd subatlantycki	2a,d,g, 3b,c, 5g, 23c,d, 24a,c, 25f, 31b,c,g, 32b,g,h, 35b, 36a,g, 39l, 40k, 44c, 46f,h,i, 56h,i, 57a,k, 64b,g,h, 76c, 79d, 88a,d, 101f, 115f, 117b-f, 118g, 122c, 123b, 127d, 140k, 141n, 147f-h, 162c, 166c, 167h,m, 169c, 172o,w, 173p, 184d, 191c,f, 192f,i, 193d,k, 194d,i-k, 195g, 196i, 200b, 367d, 383a, 397g, 411a,d,h, 412a, 435c, 438b,d, 439c, 449l,o,r, 450a,b,d,j, 456a,f-h	96	353,31
4.	9170	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny	17j, 32a,c, 126d, 127c	5	17,17
5.	91D0-1*	Brzezina bagienna	77b,c, 86g, 404b, 478a	5	36,52
6.	91D0-2*	Sosnowy bór bagienny	44k, 76b, 77a, 78a,b, 86f, 87f	7	37,32
7.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	1b, 7c,d,h, 8a,h, 9a, 11f, 12g, 13s, 14b, 15a, 16b, 25a, 26a, 55a, 63f,h, 74a, 79m, 82k, 87c, 103i, 104c,f,j,k, 111a, 113f, 115a, 116f, 122b, 133a, 134f,j,k, 136a,i, 137f, 139a,c, 140o, 141l,m, 146b, 150g, 151j, 152a,i, 158f, 159d,g, 167a,f, 174b,d, 184c, 185a, 192c,d,g,l, 193g, 197a,c, 204g, 207i, 223a, 265b,f, 276h,i,n, 315j, 316i, 317g, 336l,m,t, 338b,d, 345f, 347c, 370m, 376a, 377a, 407m, 449j, 450c, 453l, 455i, 456c, 457b, 466g, 488l, 498c,j, 507n	98	212,00

Lp.	Kod	Nazwa siedliska przyrodniczego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa	Liczba pododdz.	Pow. wydzieleń [ha]
1	2	3	4	5	6
8.	91T0	Sosnowy bór chrobotkowy	221c,j, 232a, 233j, 256b,d,f,h, 257h,j, 270b, 271i, 277j-l, 278a-d, 292c, 311c,f, 354t, 356c, 357j, 358a,f, 372a-d, 373d,h,i,k, 392f, 393g,h, 487a-c, 488f-h	44	166,65
Łącznie wyłączenia z siedliskami leśnymi				411	1513,97
OGÓŁEM SIEDLISKA NA GRUNTACH LEŚNYCH				416	1520,39
OGÓŁEM WYDZIELENIA Z SIEDLISKAMI PRZYRODNICZYMI NATURA 2000				526	1719,80

* Siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

Zestawienie siedlisk przyrodniczych Natura 2000 zinwentaryzowanych punktowo

Lp.	Kod	Nazwa siedliska przyrodniczego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa	Liczba siedlisk punktowych
1	2	3	4	5
GRUNTY NIELEŚNE				
SIEDLISKA NIELEŚNE				
1.	3150	Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne	12d, 396g, 408g	3
2.	6230*	Bogate florystycznie górskie i niżowe murawy bliźniaczkowe	389b	1
3.	6430	Ziołorośla górskie i ziołorośla nadrzeczne	9h	1
4.	6510	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie	204a, 204b, 204j, 408g	4
5.	7140	Torfowiska przejściowe i trzęsawiska	490c, 498d, 310n	3
SIEDLISKA LEŚNE				
1.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	139h	1
GRUNTY LEŚNE				
SIEDLISKA LEŚNE				
1.	9130-1	Żyzne buczyny	51h, 83a, 450b	3
2.	91D0-2*	Sosnowy bór bagienny	477b	1
3.	91E0*	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe	6f, 109a, 138b, 216i, 237a, 237b, 276f, 276m, 358h, 395c, 489a, 501l, 505d	13

Lp.	Kod	Nazwa siedliska przyrodniczego	Lokalizacja na gruntach Nadleśnictwa	Liczba siedlisk punktowych
1	2	3	4	5
4.	91T0	Sosnowy bór chrobotkowy	221g, 255g, 268c, 268d, 269c, 269i, 270d, 270h, 270i, 271g, 271j, 274g, 277g, 277i, 277m, 311b, 311d, 312a, 312h, 319c, 356d, 356g, 392d, 393g, 489f	25

* Siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

4.5. Drzewostany

Drzewostany są najważniejszym elementem ekosystemu leśnego, dlatego też w „Programie” poświęcono im stosunkowo dużo uwagi. Tradycyjne charakterystyki i opisy poszczególnych elementów taksacyjnych drzewostanów Nadleśnictwa znajdują się w tomie IA.

W „Programie” podjęto próbę ich oceny i interpretacji pod kątem:

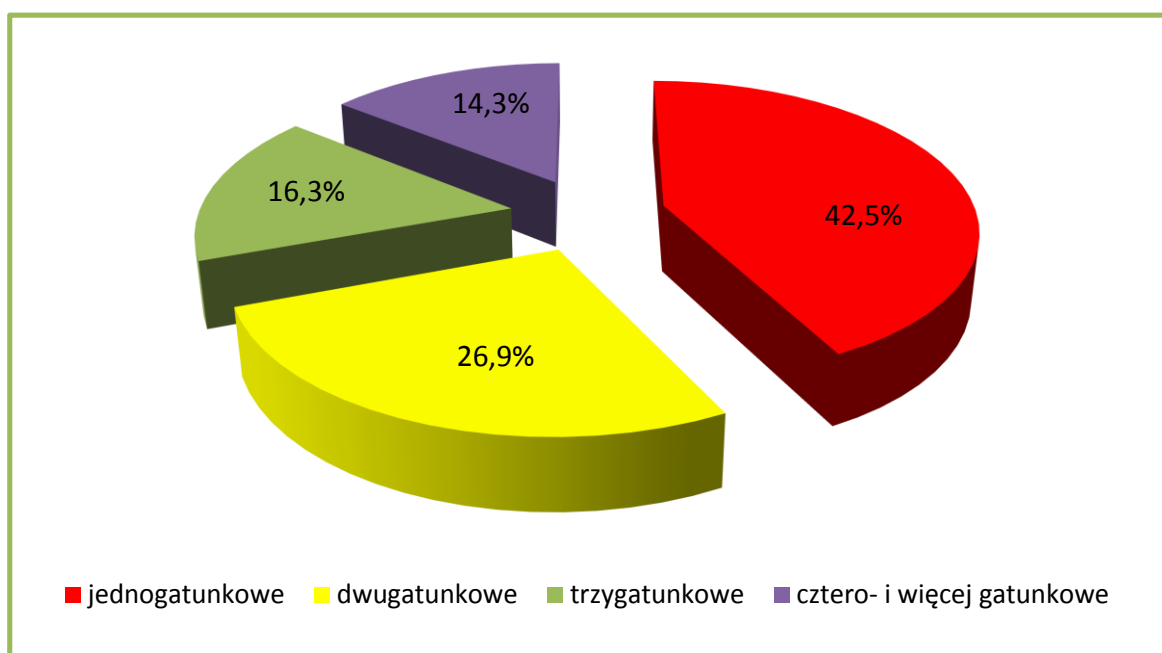
- bogactwa gatunkowego,
- struktury pionowej,
- pochodzenia,
- zgodności składu gatunkowego z warunkami siedliskowymi,
- form aktualnego stanu siedliska,
- form degeneracji ekosystemu leśnego.

4.5.1. Bogactwo gatunkowe

W analizie uwzględniono tylko gatunki występujące w górnej warstwie drzew, określone w opisach taksacyjnych jako skład I piętra.

Zestawienie powierzchni (ha) drzewostanów wg grup wiekowych i bogactwa gatunkowego

Bogactwo gatunkowe, drzewostany	W i e k			Ogółem	Ogółem
	≤ 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. w ha				[%]
1	2	3	4	5	6
jednogatunkowe	773,02	3202,74	1358,20	5333,96	42,5
dwugatunkowe	1030,02	1808,86	533,76	3372,64	26,9
trzygatunkowe	854,00	675,83	508,48	2038,31	16,3
cztero- i więcej gatunkowe	1045,31	411,02	329,96	1786,29	14,3
OGÓŁEM	3702,35	6098,45	2730,40	12531,20	100,0

Charakterystyka bogactwa gatunkowego w Nadleśnictwie

Drzewostany Nadleśnictwa Lipka są średnio zróżnicowane pod względem składów gatunkowych. Przeważają drzewostany jednogatunkowe – 42,5%. Najwięcej drzewostanów jednogatunkowych znajduje się w grupie wiekowej „41-80”. Następne pod względem zajmowanej powierzchni są drzewostany dwugatunkowe, porastające 26,9% gruntów zale-

sionych. Drzewostany trzygatunkowe zajmują 16,3% powierzchni, a najmniejszy udział powierzchniowy wykazują drzewostany cztero i więcej gatunkowe porastające 14,3% powierzchni gruntów zalesionych.

W porównaniu z poprzednim planem urządzenia lasu zmalał udział drzewostanów jednogatunkowych – o 7,1% i dwugatunkowych – o 0,4%, a wzrósł w grupie drzewostanów trzygatunkowych – o 2,9%, i drzewostanów cztero – i więcej gatunkowych – o 4,6%.

4.5.2. Struktura pionowa

W Nadleśnictwie Lipka zdecydowanie przeważają drzewostany jednopiętrowe, zajmujące 93,0% powierzchni.

Drzewostany dwupiętrowe występują nielicznie (0,2%), a drzewostany trzypiętrowe i o budowie przerębowej nie występują wcale. Drzewostany w KO i KDO stanowią 6,8% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa.

Zestawienie powierzchni (ha) drzewostanów wg grup wiekowych i struktury pionowej

Struktura drzewostanów, drzewostany	W i e k			Ogółem	Ogółem
	≤ 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. w ha				[%]
1	2	3	4	5	6
jednopiętrowe	3702,35	5930,80	2022,48	11655,63	93,0
dwupiętrowe	-	2,49	18,20	20,69	0,2
w KO i KDO	-	165,16	689,72	854,88	6,8
OGÓŁEM	3702,35	6098,45	2730,40	12531,20	100,0

W ciągu ostatnich 10 lat zmniejszył się udział drzewostanów jednopiętrowych - o 2,5% i dwupiętrowych - o 1,2%, a wzrósł KO i KDO - o 3,7%.

W trakcie prac taksacyjnych zaewidencjonowano 246,73 ha drzewostanów z podsadzeniami produkcyjnymi oraz 3163,83 ha drzewostanów z podrostami i podrostami o charakterze drugiego piętra (o różnym stopniu pokrycia). W przyszłości część tych drzewostanów zostanie zapewne opisana jako drzewostany dwupiętrowe.

4.5.3. Pochodzenie

Dla większości drzewostanów Nadleśnictwa Lipka, z uwagi na brak informacji, trudno jednoznacznie określić ich pochodzenie. Można jedynie przypuszczać, że drzewostany iglaste pochodzą głównie z odnowień sztucznych, a liściaste oprócz sadzenia bądź siewu odnawiano również sposobem naturalnym przez samosiew lub odrośla. Jednakże wszystkie te drzewostany przy ocenie pochodzenia zaliczono do grupy „z odnowienia sztucznego + brak informacji”. Grupę drzewostanów pochodzących z odnowienia naturalnego stanowią więc drzewostany młodsze, powstałe najczęściej po rębni częściowej oraz samosiewy brzozone, bukowe i sosnowe, co do których nie było wątpliwości o ich naturalnym pochodzeniu.

Zestawienie powierzchni (ha) drzewostanów wg ich pochodzenia i grup wiekowych

Pochodzenie drzewostanów	W i e k			Ogółem	Ogółem
	≤ 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
	Pow. w ha				[%]
1	2	3	4	5	6
odroślowe	2,32	-	-	2,32	0,0
z samosiewu	386,83	183,85	3,07	573,75	4,6
z odnowienia sztucznego + brak informacji	3313,20	5914,60	2727,33	11955,13	95,4
OGÓŁEM	3702,35	6098,45	2730,40	12531,20	100,00
w tym z panującym gatunkiem obcym	15,92	5,85	4,87	26,64	0,2

W lasach Nadleśnictwa, oprócz drzewostanów występujących od setek lat na gruntach leśnych, są także takie, które powstały w wyniku zalesienia powierzchni będącej okresowo w użytkowaniu rolniczym. W całym Nadleśnictwie zainwentaryzowano 4895,35 ha zalesień porolnych, co stanowi 39,1% powierzchni gruntów leśnych zalesionych. Porolność zalesień wyszczególniona jest w opisach taksacyjnych drzewostanów oraz uwidoczniła na mapie przeglądowej ochrony lasu.

4.5.4. Zgodność składu gatunkowego drzewostanów z warunkami siedliskowymi

Ocena zgodności składu gatunkowego drzewostanów z siedliskowym lub przyrodniczym typem lasu jest jednym z ważniejszych wskaźników wykorzystania zdolności produkcyjnych siedlisk leśnych. Pozwala ona na formułowanie wielu wniosków w zakresie hodowli lasu. Jest to także interesujący wskaźnik bogactwa przyrodniczego, a głównie stopnia naturalności ekosystemów leśnych.

Stopnie zgodności przyjęto wg „Instrukcji urządzania lasu” z 2003 r. (§40, pkt. 1-5).

W grupie drzewostanów o składzie niezgodnym wyróżniono dodatkowo:

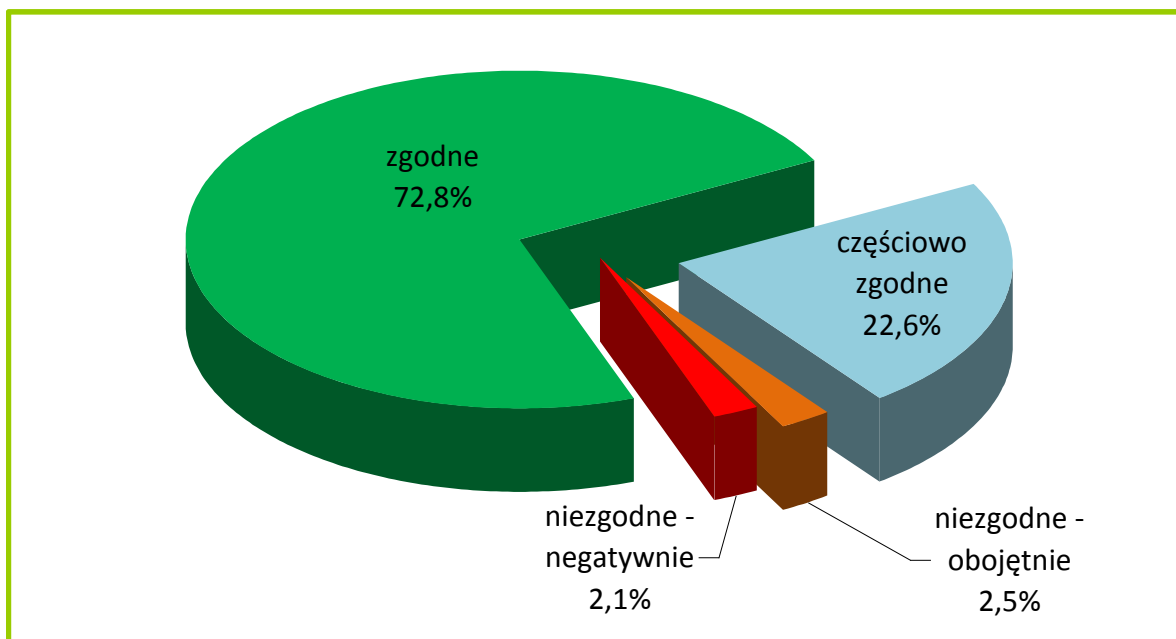
- niezgodność obojętną - *gdy zamiast zalecanego gatunku liściastego występuje inny gatunek liściasty,*
- niezgodność negatywną - *gdy zalecany gatunek liściasty zastąpiony jest przez sosnę lub świerka.*

Otrzymane wyniki przedstawiono w tabeli i na diagramach.

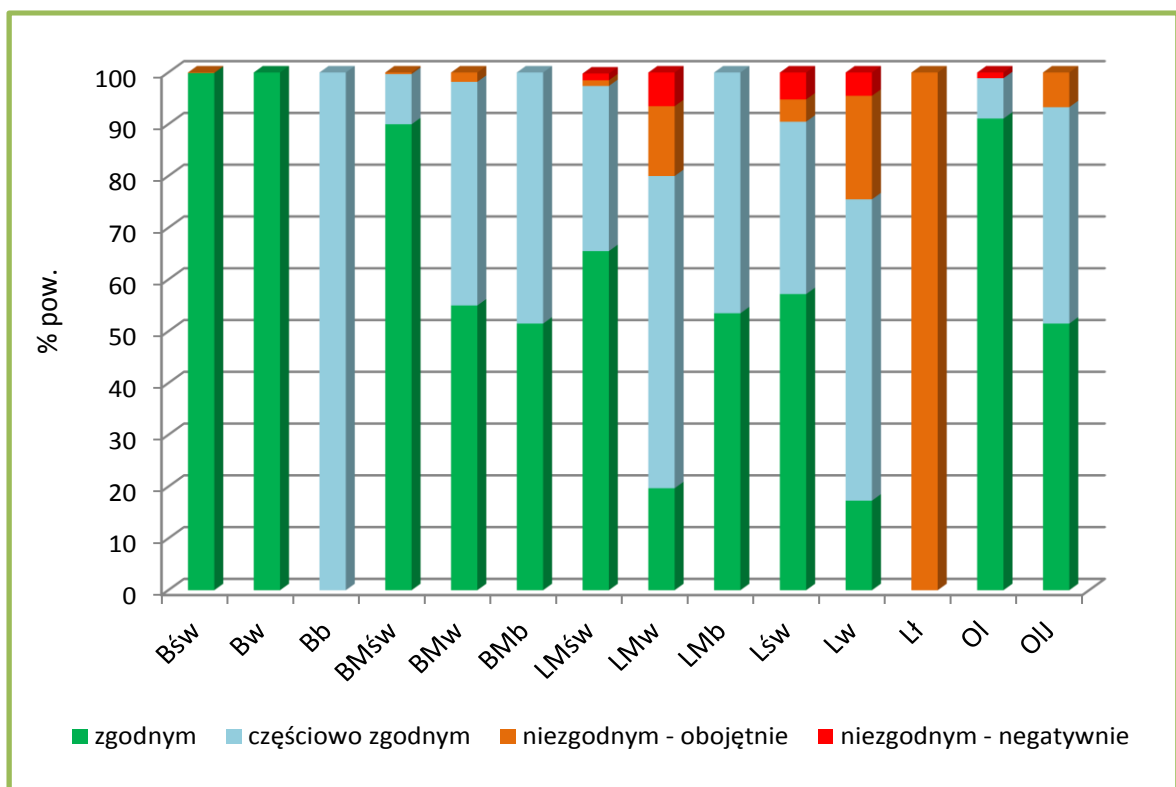
Zestawienie powierzchni (ha) wg zgodności składu gatunkowego z gospodarczymi lub przyrodniczymi typami drzewostanów

TSL	GTD	PTD	Drzewostany o składzie :								Razem
			zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym - obojętnie		niezgodnym - negatywnie		
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Bśw	So	So	1660,37	99,9	-	-	1,44	0,1	-	-	1661,81
Bw	Brz So	-	5,93	100,0	-	-	-	-	-	-	5,93
Bb	So	So	-	-	6,15	100	-	-	-	-	6,15
BMśw	So Db So	So Db Bk Db Db	3434,56	89,9	373,30	9,8	11,57	0,3	-	-	3819,43
BMw	So Św So	So Db	123,92	54,0	101,23	44,1	4,32	1,9	-	-	229,47
BMb	So	Brz S0 So Brz	23,96	51,5	22,58	48,5	-	-	-	-	46,54
LMśw	Bk So Db So So Db	Bk Bk Db Db So Db	2328,83	64,8	1168,54	32,5	39,89	1,1	57,50	1,6	3594,76

TSL	GTD	PTD	Drzewostany o składzie :								Razem
			zgodnym		częściowo zgodnym		niezgodnym - obojętnie		niezgodnym - negatywnie		
			ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
LMw	So Db	Db So Db Bk Db OI Js OI OI Db	87,91	19,5	274,46	60,8	60,26	13,3	28,91	6,4	451,54
LMb	So Db	So Brz OI	18,11	53,5	15,73	46,5	-	-	-	-	33,84
Lśw	Bk Db Db Bk	Bk Db Bk Db Gb Db So Db	1165,73	58,4	576,29	28,9	100,82	5,1	151,04	7,6	1993,88
Lw	Js Db	Bk Bk Db Db Db Bk Gb Db Js OI OI OI Db Wz Js Db So Db	70,88	19,0	194,71	52,1	80,10	21,4	28,10	7,5	373,79
Lł	Db	Wz Js Db	-	-	-	-	1,23	100,0	-	-	1,23
OI	OI	OI Js OI OI Db	98,37	91,1	8,42	7,8	-	-	1,14	1,1	107,93
OIJ	OI Js	Js OI OI OI Db	105,50	51,5	85,71	41,8	13,69	6,7	-	-	204,90
OGÓŁEM			9124,07	72,8	2827,12	22,6	313,32	2,5	266,69	2,1	12531,20

Charakterystyka zgodności składu gatunkowego drzewostanów z GTD lub PTD

Udział stopni zgodności składu gatunkowego drzewostanów w typach siedliskowych lasu

Generalnie można stwierdzić, że :

- łącznie drzewostanów niezgodnych z gospodarczymi lub przyrodniczymi typami drzewostanów jest 580,01 ha, czyli 4,6% powierzchni gruntów zalesionych, w tym 266,69 ha wykazuje niezgodność negatywną;
- drzewostany o składzie niezgodnym negatywnie występują na LMśw, LMw, Lśw, Lw oraz Ol;
- zakładane w ubiegłym okresie uprawy na powierzchniach otwartych są w 95,8% – zgodne, w 3,2% – częściowo zgodne i 1,0% – niezgodne z gospodarczymi typami drzewostanów; uprawy uznane za niezgodne z siedliskiem, to: 1,14 ha – na Ol oraz 2,27 – na Lw.

Zgodnie z „Instrukcją u.l” nie kwalifikowano drzewostanów z zalesień porolnych do grupy niezgodnych z siedliskiem (tak było w poprzednim planie u.l.).

Zaliczenie drzewostanów do niezgodnych z warunkami siedliskowymi wynikało głównie z:

- występowania na siedlisku Bśw, BMśw i BMw drzewostanów z przewagą gatunków innych niż sosna;
- występowania na siedliskach LMśw i Lśw drzewostanów brzożowych, topolowych, świerkowych, olszowych, modrzewiowych i dagleżjowych;
- występowanie na siedlisku Lśw drzewostanów sosnowych;
- występowania na siedlisku LMw drzewostanów z panującą brzożą, sosną, olszą, świerkiem lub topolą;
- występowania na siedlisku Lw drzewostanów z panującą brzożą, świerkiem, olszą, jesionem, bukiem, sosną i topolą;
- występowania na siedlisku Ol i OlJ drzewostanów z panującą brzożą i świerkiem.

Gatunkami panującymi w drzewostanach niezgodnych z siedliskiem są:

– Brz	na powierzchni	-	197,60 ha	(34,0%),
– Św	- „ -	-	149,60 ha	(25,8%),
– So	- „ -	-	139,11 ha	(24,0%),
– Ol	- „ -	-	73,87 ha	(12,7%),
– Md	- „ -	-	8,13 ha	(1,4%),
– Dg	- „ -	-	3,88 ha	(0,7%),

- Tp - „ - - 2,83 ha (0,5%),
- Js - „ - - 2,62 ha (0,5%),
- Bk - „ - - 2,37 ha (0,4%),

Z grupy drzewostanów niezgodnych z siedliskiem do użytkowania rębego w ramach gospodarstwa przebudowy zaliczono drzewostany na powierzchni 124,46 ha.

Dostosowywanie składu gatunkowego do warunków siedliskowych powinno się ponadto odbywać poprzez:

- szeroko rozumianą przebudowę drzewostanów niezgodnych z siedliskiem,
- odnawianie i zalesianie gatunkami zgodnymi z gospodarczym lub przyrodniczym typem drzewostanu,
- preferowanie w poprawkach i uzupełnieniach gatunków będących w niedoborze w stosunku do gospodarczego typu drzewostanu,
- wykonywanie czyszczeń i trzebieży ukierunkowanych na eliminację gatunków niezgodnych z siedliskiem i poprawienie warunków wzrostu gatunkom zgodnym.

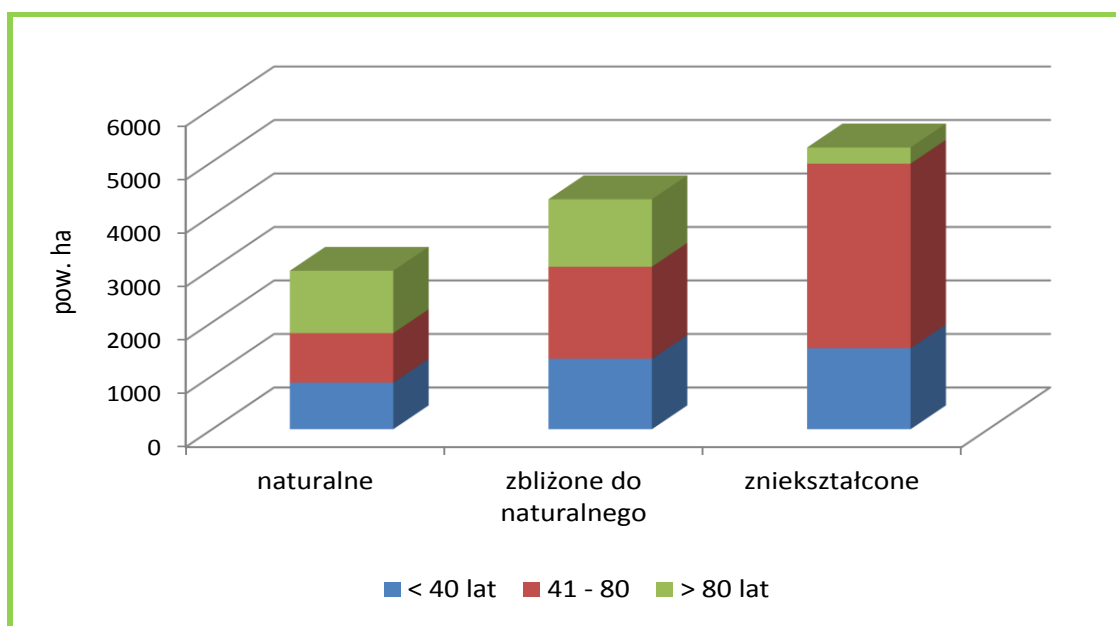
4.5.5. Formy aktualnego stanu siedliska

Aktualne stany siedlisk określono na podstawie zapisów w operacie glebowosiedliskowym.

Zestawienie powierzchni (ha) drzewostanów wg grup typów siedliskowych lasu, stanu siedliska i grup wiekowych

Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	W i e k			Ogółem	Ogółem
		≤ 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
		Pow. w ha				[%]
1	2	3	4	5	6	7
bory	naturalne	188,93	257,64	86,45	533,02	31,8
	zbliżone do naturalnego	331,99	396,18	183,85	912,02	54,5
	zniekształcone	62,91	111,10	54,84	228,85	13,7
bory mieszane	naturalne	218,89	252,59	228,79	700,27	17,1
	zbliżone do naturalnego	353,92	587,07	460,02	1401,01	34,2
	zniekształcone	522,29	1357,63	114,24	1994,16	48,7
lasy mieszane	naturalne	205,82	215,27	282,28	703,37	17,2
	zbliżone do naturalnego	266,81	409,28	359,98	1036,07	25,4
	zniekształcone	642,96	1593,80	103,94	2340,70	57,4

Grupa siedlisk	Forma stanu siedliska	Wiek			Ogółem	Ogółem
		≤ 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
		Pow. w ha				[%]
1	2	3	4	5	6	7
las	naturalne	257,47	199,40	568,43	1025,30	38,2
	zbliżone do naturalnego	362,78	329,38	257,61	949,77	35,4
	zniekształcone	287,58	389,11	29,97	706,66	26,4
Ogółem N-ctwo	naturalne	871,11	924,90	1165,95	2961,96	23,6
	zbliżone do naturalnego	1315,50	1721,91	1261,46	4298,87	34,3
	zniekształcone	1515,74	3451,64	302,99	5270,37	42,1

Stan siedlisk w Nadleśnictwie

Zauważyć można, że:

- 57,9% (7260,83 ha) siedlisk jest w stanie naturalnym i zbliżonym do naturalnego;
- siedliska zniekształcone zajmują w Nadleśnictwie 42,1% (5270,37 ha);
- najwięcej siedlisk zniekształconych jest w grupie lasów mieszanych (2340,70 ha).

Zdecydowana większość siedlisk zniekształconych (4829,65 ha – 91,6%) to siedliska na gruntach porolnych. W pozostałych przypadkach przyczyną zniekształcenia były drzewostany niedostosowane do warunków siedliskowych i niekorzystne procesy glebotwórcze.

Regeneracja siedlisk Nadleśnictwa powinna dokonywać się głównie poprzez właściwe wykonywanie prac hodowlanych, prowadzące do polepszenia stopnia zgodności składów gatunkowych drzewostanów z warunkami siedliskowymi.

4.5.6. Formy degeneracji ekosystemu leśnego

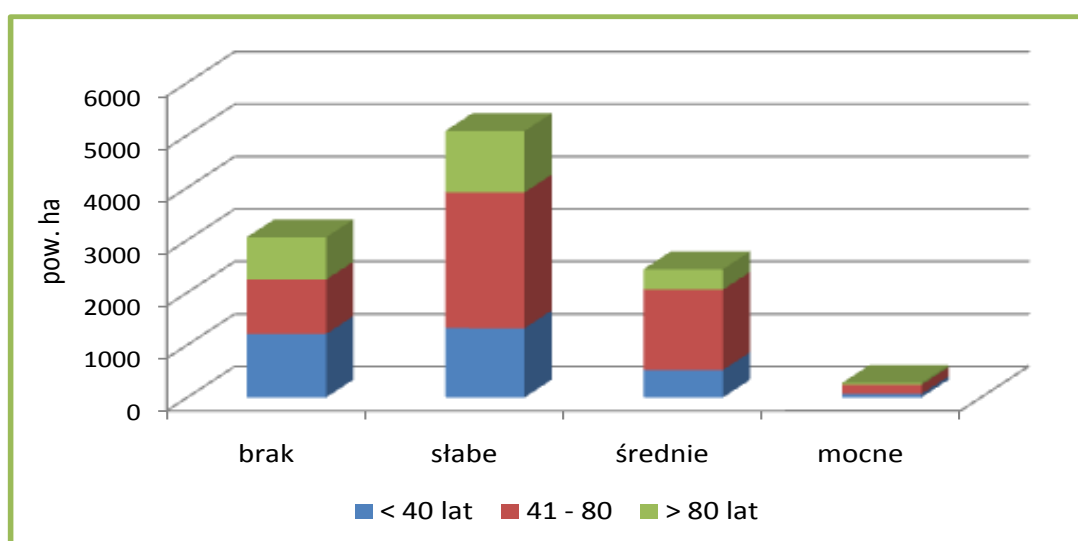
a) Borowacenie (pinetyzacja)

Borowacenie, określane jest w drzewostanach na siedliskach borów mieszanych, lasów mieszanych i lasów. W zależności od udziału So lub Św (Jd i Md traktowane są jako gatunki właściwe dla siedlisk żyznych) w górnej warstwie drzew wyróżnia się borowacenia:

- słabe - jeżeli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym drzewostanu na siedliskach borów mieszanych wynosi ponad 80% powierzchni, 50-80% na siedliskach lasów mieszanych i do 30% na siedliskach lasowych,
- średnie - jeśli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym przekracza 80% na siedliskach lasów mieszanych i wynosi 30-60% na siedliskach lasowych,
- mocne - jeśli udział sosny lub świerka w składzie gatunkowym na siedliskach lasowych wynosi ponad 60%.

Zestawienie powierzchni (ha) wg form degeneracji lasu - borowacenie

Nadleśnictwo	Stopień borowacenia	W i e k			Ogółem	Ogółem %
		← 40 lat	41-80 lat	> 80 lat		
1	2	3	4	5	6	7
LIPKA	brak	1208,82	1033,07	806,83	3048,72	28,1
	słabe	1322,28	2598,55	1164,86	5085,69	46,9
	średnie	524,33	1526,48	395,80	2446,61	22,5
	mocne	63,09	175,43	37,77	276,29	2,5

Powierzchnia stopni borowacenia wg grup wiekowych

Ogólna powierzchnia gruntów zalesionych Nadleśnictwa wynosi 12531,20 ha. Ocenie pod kątem borowacenia poddano drzewostany na siedlisku BMśw i żyzniejszych, czyli na powierzchni 10857,31 ha.

Ogólnie można stwierdzić, że:

- borowacenie występuje na powierzchni 7808,59 ha, czyli w 71,9% drzewostanów analizowanych, przy czym zdecydowanie przeważa borowacenie słabe (5085,69 ha – 46,9%); wskazuje to na niedostateczną ilość liściastych gatunków domieszkowych w składach górnego piętra drzewostanów;
- borowacenie średnie występuje na powierzchni 2446,61 ha (22,5%), na siedliskach lasów mieszanych i lasów;
- borowacenie mocne, spotykane na siedliskach lasowych, obejmuje powierzchnię 276,29 ha, co stanowi 2,5% powierzchni analizowanej.

Stopień borowacenia jest ściśle związany z udziałem w drzewostanach sosny i świerka, w związku z tym powierzchnia drzewostanów objętych borowaceniem powinna maleć wraz z postępem dostosowywania do siedlisk składów gatunkowych drzewostanów, głównie w wyniku prac odnowieniowych i zalesieniowych. Jest też duża grupa drzewostanów sosnowych i brzozowych średnich klas wieku (ponad 2000 ha), w uprzętających lub których w minionych okresach gospodarczych wykonano podsadzenia, przeważnie bukiem i które w przyszłości, w wyniku cięć przekształceniowych, zmienia się w drzewostany bukowe.

b) Monotypizacja (ujednoczenie składu gatunkowego i wiekowego)

Jedną z form degeneracji ekosystemów leśnych jest monotypizacja. Wyróżnia się ją wówczas, gdy udział drzewostanów jednego gatunku i jednej klasy wieku wynosi 50-80% powierzchni kompleksu leśnego (*monotypizacja częściowa*) lub ponad 80% (*monotypizacja pełna*). Biorąc pod uwagę te kryteria, należy stwierdzić, że w warunkach Nadleśnictwa Lipka monotypizacja nie występuje.

c) Neofityzacja

Neofityzacja jest formą degeneracji fitocenozy leśnej polegającą na występowaniu gatunków obcego pochodzenia (tzw. neofitów) w zbiorowiskach leśnych wskutek ich samoistnego wnikania (synantropizacji) lub celowego wprowadzania ze względów gospodarczych.

Powierzchnia drzewostanów z gatunkami obcego pochodzenia

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Wg gatunków panujących	Wg rzeczywistego udziału gatunków drzew
		Pow. ha	
1	2	3	4
1.	Daglezja zielona	18,42	22,01
2.	Dąb czerwony	8,22	10,89
3.	Robinia akacyjowa	-	0,14
Ogółem Nadleśnictwo		26,64	33,04

Zestawienie liczby wydzieleń wg form występowania gatunków obcych w Nadleśnictwie

Lp.	Gatunek obcego pochodzenia	Forma występowania				
		ponad 5% w składzie drzewostanu (od 1 w udziale)	do 5% w składzie d-stanu (poj, mjsc)	w warstwie nalotu, podrośtu, podszadeń	w warstwie podszytu i zakrzewień	w warstwie przestoi i zadrzewień
		Liczba wydzieleń				
1	2	3	4	5	6	7
1.	Czeremcha amerykańska	-	2	-	460	-
2.	Daglezja zielona	31	68	10	2	9
3.	Dąb czerwony	23	41	-	3	6
4.	Kasztanowiec biały	-	6	-	1	2
5.	Robinia akacyjowa	1	13	-	8	3
6.	Sosna Banksa	-	5	-	-	-
7.	Sosna wejmutka	-	4	-	-	2
8.	Śnieguliczka biała	-	-	-	11	-
Ogółem Nadleśnictwo		55	139	10	485	22

W Nadleśnictwie Lipka problem neofityzacji ma niewielkie znaczenie. Wyróżniono tylko 7 drzewostanów (18,42 ha) z panującą daglezią zieloną, 4 drzewostany (8,22 ha) z panującym dębem czerwonym oraz 44 drzewostany, gdzie gatunki obce: daglezja zielona, dąb czerwony, robinia akacyjowa są gatunkami domieszkowymi. W sumie gatunki obce według rzeczywistego udziału zajmują powierzchnię 33,04 ha, co w skali Nadleśnictwa stanowi 0,3% powierzchni gruntów zalesionych.

Zainwentaryzowano również 139 wyłączeń, w których gatunki obce występują pojedynczo lub miejscami oraz 517 wyłączeń, gdzie gatunki obce wyróżniono w warstwach

nalotu, podrostu, podsadzeń, podszytu, zakrzewień, przestoi i zadrzewień. Oprócz gatunków wymienionych wcześniej występuje tu przede wszystkim czeremcha amerykańska, a także kasztanowiec biały, sosna Banksa, sosna wejmutka i śnieguliczka biała.

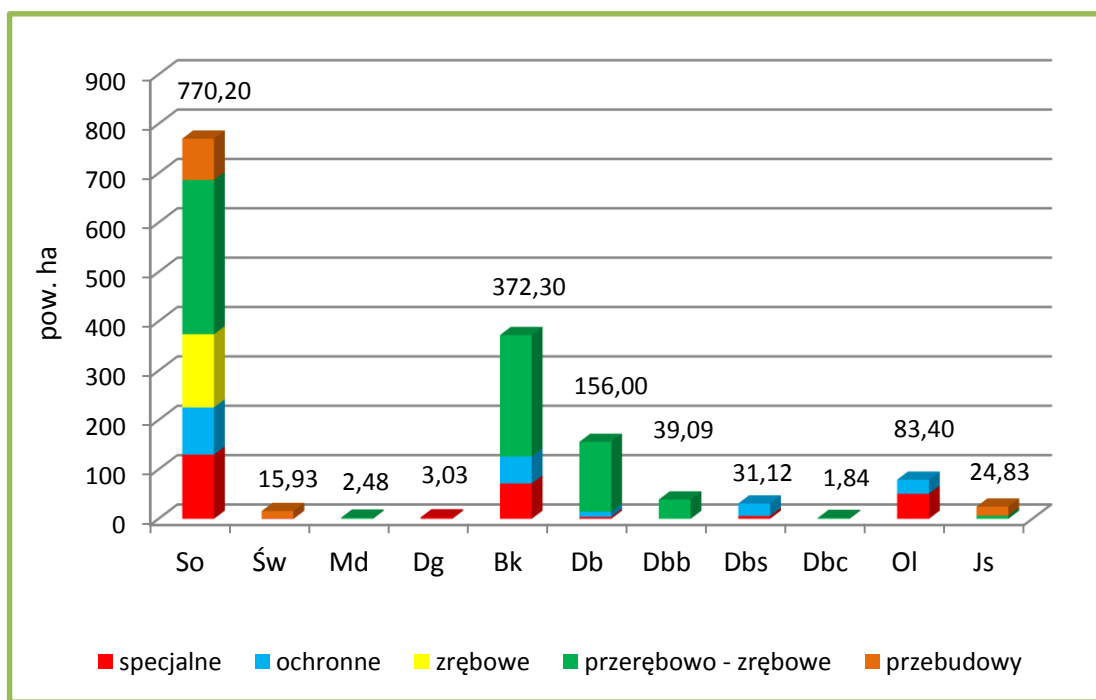
4.5.7. Drzewostany ponad 100-letnie

Na obszarze Nadleśnictwa Lipka drzewostany ponad 100-letnie zajmują łącznie 1500,22 ha.

Zestawienie powierzchni (ha) drzewostanów ponad 100-letnich wg gospodarstw i gatunków panujących

Gospodarstwo	Gat. pan.	Pow. zalesiona	Razem	%
		ha		
1	2	3	4	5
Specjalne (S)	So	130,17	266,70	17,8
	Św	1,06		
	Bk	71,80		
	Db	3,96		
	Dbs	5,87		
	Dg	3,03		
	OI	50,81		
Ochronne (O)	So	95,63	214,38	14,3
	Bk	54,63		
	Db	10,37		
	Dbs	25,25		
	OI	28,50		
Zrębowe (GZ)	So	148,25	148,25	9,9
Przerębowo-zrębowe (GPZ)	So	366,32	803,80	53,5
	Md	2,48		
	Bk	245,87		
	Db	141,67		
	Dbb	39,09		
	Dbc	1,84		
	Js	6,53		

Gospodarstwo	Gat. pan.	Pow. zalesiona	Razem	%
		ha		
1	2	3	4	5
Przebudowy (R)	So	29,83	67,09	4,5
	Św	14,87		
	OI	4,09		
	Js	18,30		
Ogółem Nadleśnictwo	So	770,20	1500,22	51,3
	Św	15,93		1,1
	Md	2,48		0,2
	Dg	3,03		0,2
	Bk	372,30		24,8
	Db	156,00		10,4
	Dbb	39,09		2,6
	Dbs	31,12		2,1
	Dbc	1,84		0,1
	OI	83,40		5,5
	Js	24,83		1,7

Powierzchnia gatunków panujących w drzewostanach ponad 100-letnich wg gospodarstw

Najliczniej reprezentowanym gatunkiem panującym w drzewostanach ponad 100-letnich w Nadleśnictwie Lipka jest sosna zwyczajna (51,3%). Ważnymi, z uwagi na stopień naturalności i wysoki wskaźnik różnorodności biologicznej są także drzewostany z panującym bukiem (24,8%) oraz dębami (15,2%). Mogą one być potencjalnym siedliskiem gatunków cennych, wymienionych w Załącznikach II i IV do Dyrektywy Siedliskowej. Drzewostany olchowe zajmują 83,40 ha tj. 5,5% powierzchni. Pozostałe drzewostany ponad 100-letnie – w warunkach Nadleśnictwa Lipka, nie mają większego znaczenia.

4.5.8. Lasy HCVF

Lasy HCVF (z ang.: *High Conservation Value Forests* – lasy o szczególnych wartościach przyrodniczych) wyznaczone są w oparciu o kryteria certyfikacji FSC, w uzgodnieniu ze społeczeństwem. Są to m.in.:

- *tereny leśne posiadające globalne, regionalne lub narodowe znaczenie pod względem koncentracji różnorodnych wartości biologicznych (np. endemizm, gatunki zagrożone wyginięciem, rzadkie, itd.);*
- *tereny leśne posiadające globalne, regionalne lub narodowe znaczenie krajobrazowe stanowiące unikalne miejsce występowania lub występowania większości populacji rodzimych gatunków w naturalnym zagęszczeniu i liczebności;*
- *lasy zawierające rzadkie, zagrożone lub wymierające ekosystemy;*
- *lasy spełniające funkcje w sytuacjach krytycznych (np. ochrona przeciwwodziowa, powstrzymanie erozji);*
- *lasy o fundamentalnym znaczeniu dla podstawowych potrzeb społeczności lokalnych (np. wyżywienie, wypoczynek, zdrowie, egzystencja);*
- *lasy o szczególnym znaczeniu dla tradycyjnej tożsamości kulturowej (tereny ważne kulturalnie, przyrodniczo, ekonomicznie lub religijnie dla społeczności lokalnych).*

Lasy te posiadają przykładowo jedną lub więcej z następujących cech:

- lasy reprezentujące chronione rodzaje siedlisk przyrodniczych według prawa polskiego oraz według Dyrektywy Habitatowej UE, a także reprezentujące inne rzadkie lub zanikające typ ekosystemów. W szczególności należą tu:
 - olsy,
 - lasy łąkowe,
 - grądy,
 - kwaśne i żyzne buczyny, górskie i nizinne, a także buczyny storczykowe,
 - lasy zboczowe (jaworzyny, grądy klonowo – lipowe),
 - ciepłe dąbrowy,
 - bory i brzeziny bagienne oraz świerczyny na torfie,
 - bory górnoreglowe,
 - bory dolnoreglowe z jodłą,
 - sosnowe bory chrobotkowe,
 - nadmorskie bory bażynowe;
- lasy stanowiące istotne ostoje gatunków roślin i zwierząt, w tym gatunków endemicznych, gatunków chronionych prawem, gatunków zagrożonych wyginięciem;
- lasy wykazujące cechy świadczące o niskim stopniu synantropizacji i wysokim stopniu naturalności;
- lasy będące modelowymi przykładami naturalnych procesów ekologicznych, np. spontanicznej fluktuacji i naturalnej dynamiki drzewostanów, spontanicznej sukcesji itp.; w tym lasy stanowiące powierzchnie porównawcze umożliwiające porównywanie przebiegu procesów ekologicznych w lasach zagospodarowanych i w lasach wyłączonych z zagospodarowania;
- lasy zapewniające ochronę rzek, jezior, torfowisk, źródlisk, zasobów wód powierzchniowych i podziemnych;
- lasy o szczególnym znaczeniu dla retencji wody, w tym lasy w górnych częściach zlewni i lasy na torfowiskach;
- lasy na stromych zboczach, wychodniach skalnych;

- lasy utrzymujące się w skrajnych warunkach ekologicznych (bory suche i bagienne, lasy na wydmach, lasy w strefie górnej granicy lasu);
- lasy mające istotne znaczenie kulturowe dla lokalnych społeczności lub innych grup społecznych.

Różne kategorie lasów HCVF mogą się na siebie wzajemnie nakładać. Jedno wydzielenie leśne może mieć więc pojedynczą, podwójną, potrójną, a nawet poczwórną desygnację.

Jako podstawową jednostkę wyznaczania lasów HCVF przyjęto pododdział. Wyznaczanie dotyczy głównie drzewostanów, ewentualnie gruntów zadrzewionych (Lz) i sukcesji naturalnej mającej warstwę drzew. Poza analizą pozostają grunty nieleśne np. bagna, łąki i pastwiska.

W lasach Nadleśnictwa Lipka wytypowano i uzgodniono lasy o szczególnych walorach przyrodniczych (HCVF) w 1281 pododdziałach na powierzchni 3905,17 ha. Stanowią one 31,2% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa. Powierzchnię lasów HCVF z podziałem na kategorie przedstawia tabela:

Zestawienie powierzchni lasów HCVF na terenie Nadleśnictwa Lipka

Lp.	Kategoria HCVF	Liczba wyzbieleń	Nadleśnictwo	
			pow. ha	%
1	2	3	4	5
1.	1.1a, 1.2, 3.1	26	56,89	1,5
2.	1.2	23	87,94	2,2
3.	1.2, 3.1	11	20,20	0,5
4.	1.2, 3.1, 3.2	4	9,21	0,2
5.	1.2, 3.1, 3.2, 4.1	77	170,16	4,4
6.	1.2, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2	3	10,56	0,3
7.	1.2, 3.1, 4.1	107	286,70	7,3
8.	1.2, 3.1, 4.1, 4.2	8	13,98	0,4
9.	1.2, 3.1, 6	4	4,51	0,1
10.	1.2, 3.2	5	16,97	0,4

Lp.	Kategoria HCVF	Liczba wydzie- leń	Nadleśnictwo	
			pow. ha	%
1	2	3	4	5
11.	1.2, 3.2, 4.1	4	4,24	0,1
12.	1.2, 4.1	10	21,56	0,6
13.	1.2, 4.1, 3.1	1	0,70	0,0
14.	1.2, 4.2	1	3,00	0,1
15.	3.1	1	0,93	0,0
16.	3.1, 4.1	3	7,56	0,2
17.	3.2	199	842,69	21,6
18.	3.2, 4.1	104	375,55	9,6
19.	3.2, 4.1, 4.2	1	13,35	0,3
20.	4.1	686	1950,87	50,0
21.	4.2	3	7,60	0,2
Razem		1281	3905,17	100,0

Biorąc pod uwagę każdą pojedynczą kategorię lasów HCVF zestawienie przedstawia się następująco

Zestawienie powierzchni lasów HCVF według kategorii lasów

Lp.	Kategoria HCVF	Liczba wy- dzie- leń	Nadleśnictwo
			pow. ha
1	2	3	4
1.	1.1a	26	56,89
2.	1.2	284	706,62
3.	3.1	245	581,40
4.	3.2	397	1442,73
5.	4.1	1004	2855,23
6.	4.2	16	48,49
7.	6	4	4,51

Kategorie lasów HCVF występujące na terenie Nadleśnictwa Lipka:

- 1.1a – lasy „przeznaczony wyłącznie do ochrony”;
- 1.2 – ostoje zagrożonych i ginących gatunków;
- 3.1 – cenne ekosystemy wymagające wyłączenia z gospodarki leśnej;

- 3.2 – cenne ekosystemy, które mogą być chronione w ramach prowadzonej w nich gospodarki leśnej;
- 4.1 – lasy wodochronne;
- 4.2 – lasy glebochronne;
- 6 – lasy kluczowe dla tożsamości kulturowej lokalnych społeczności.

Informacje o w/w lasach umieszczono w opisach taksacyjnych podając każdą z występujących kategorii.

5. WALORY HISTORYCZNO-KULTUROWE

5.1. Stanowiska archeologiczne

Na gruntach Nadleśnictwa Lipka występuje 9 stanowisk archeologicznych objętych ochroną archeologiczno-konserwatorską. Ze względu na charakter tej ochrony wyróżnia się następujące strefy:

Strefa „W” – bezwzględnej ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego; obejmuje stanowiska archeologiczne o własnej formie krajobrazowej, wpisane i przewidziane do wpisu do rejestru zabytków wraz ze strefą ochrony krajobrazowej i strefą ekspozycji. Są to obiekty do bezwzględnego zachowania. Obowiązują przepisy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 z późniejszymi zmianami);

Strefa „OW” – względnej ochrony archeologicznego dziedzictwa kulturowego; ujęta w wojewódzkiej ewidencji zabytków. W przypadku prowadzenia gospodarki leśnej naruszającej pokrywę gleby na powierzchniach stanowisk archeologicznych objętych strefą OW należy uzyskać opinię Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, co do sposobu wykonania prac leśnych, zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 9 czerwca 2004 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych, badań konserwatorskich, architektonicznych, a także innych działań przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków oraz badań archeologicznych i poszukiwań ukrytych lub porzucanych zabytków ruchomych (Dz. U. Nr 150 z 2004 r. poz. 1599 z późniejszymi zmianami).

Wykaz stanowisk archeologicznych objętych ochroną archeologiczno - konserwatorską - strefa „W”)

Lp.	Gmina obręb ewid.	Nr obszaru AZP Nr stan. na obszarze	Pozycja w rejestrze zabytków	Leśnictwo oddz. pododdz.	Pow. gr. N-ctwa (ha)	Opis obiektu
1	2	3	4	5	6	7
1.	Lipka, Debrzno Wieś	AZP 29-31/53	A-766	Lipka 2d	1,29	Grodzisko wczesnośrednio-wieczn z poł. IX w.
2.	Lipka, Debrzno Wieś	-	A-496/83	Lipka 2h	0,24	Cmentarz żydowski z II połowy XVIII w.

Lp.	Gmina obręb ewid.	Nr obszaru AZP Nr stan. na obszarze	Pozycja w rejestrze za- bytków	Leśnictwo oddz. pododdz.	Pow. gr. N-ctwa (ha)	Opis obiektu
1	2	3	4	5	6	7
3.	Lipka, Trudna	AZP 28-29/62	A-346	Lipka 11i	1,44	Grodzisko z IX-X w.
4.	Lipka, Kiełpin	AZP 29-29/63	-	Kiełpin 26g	0,82	Grodzisko z X-XI w. zwane potocznie „Zamkową Górą”
5.	Lipka, Kiełpin	AZP 29-29/62	-	Kiełpin 27g	0,38	Grodzisko z VIII-X w. zwane potocznie „Małą Zamkową Górą”
6.	Lipka, Kiełpin	AZP 29-29/13	7/Wikp/C	Kiełpin 60j	1,11	Cmentarzisko kurhanowe.
7.	Lipka, Mały Buczek	-	A-465	Osowo 132m	7,47	Park podworski z drugiej połowy XVII w. wraz z cmentarzem.
8.	Złotów, Nowy Dwór	AZP 31-28/85	11/Wikp/C	Dzierżążnia 449f	3,38	Cmentarzisko kurhanowe.
9.	Złotów, Nowy Dwór	AZP 31-28/84	10/Wikp/C	Dzierżążnia 450a	3,00	
RAZEM W NADLEŚNICTWIE STREFA „W”					19,13	

W planie urządzenia lasu pododdziały, w których występują obiekty archeologiczne objęte strefą „W” zaliczono do gospodarstwa specjalnego.

Bardzo interesujące stanowisko archeologiczne znajduje się na gruntach wsi Buczek Mały przy oddziale 184f, które nosi lokalną nazwę „Szwedzkie Wały”. Jest to pierścieniowe grodzisko wyżynne z okresu wczesnego średniowiecza otoczone z trzech stron zakolem rzeki Stołuni i widocznym wałem od wschodu. Całość położona jest w bardzo urozmaiconym pagórkowatym terenie.

Grodzisko, oddz. 27g

5.2. Cmentarze

W trakcie prac taksacyjnych zaewidencjonowano na gruntach Nadleśnictwa Lipka 2 stare cmentarze. Ich lokalizację i charakterystykę przedstawiono w tabeli.

Wykaz cmentarzy na gruntach Nadleśnictwa Lipka

Lp.	Leśnictwo Oddz., pododz.	Gmina Obręb ewidencyjny	Pow. ha	Opis obiektu
1	2	3	4	5
1.	Lipka 2h	Lipka, Debrz- no Wieś	0,24	Zniszczony cmentarz wraz z tablicami i grobami (II. poł. XIX w.) w języku niemieckim i hebrajskim, z zadrz. Db 200l. oraz Kl 100l., stanowisko archeologiczne.
2.	Biskupice 306c	Złotów, Grudna	0,13	Zniszczony ponemiecki cmentarz ewangelicki z zadrz. Db, Brz 95l. oraz Os, Św 55l., zakrz. śnieguliczką białą na 30% pow.
RAZEM			0,37	

Ponadto w trakcie prac urządzeniowych, w pododdziale 307b zainwentaryzowano ślady pojedynczej mogiły.

Cmentarze powinny być uporządkowane i zachowane, jako element kultury materialnej.

5.3. Miejsca pamięci

Na gruntach Nadleśnictwa zainwentaryzowano trzy miejsca pamięci; ich lokalizację i charakterystykę przedstawiono w tabeli:

Wykaz miejsc pamięci na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Leśnictwo oddz., pododdz.	Gmina obręb ewidencyjny	Opis obiektu
1	2	3	4
1.	Osowo 208k	Lipka, Osowo	Pomnik ku czci poległego kaprała Boleśława Bujalskiego – 09.02.1945 roku.
2.	Podgaje 307a	Okonek, Podgaje	Miejsce pamięci żołnierzy 1 DP im. Tadeusza Kościuszki, którzy polegli w walkach o zdobycie mostu na rzece Gwda przy wsi Grudna w lutym 1945 roku .
3.	Górzno 473a	Złotów, Górzna	Miejsce pochowania żołnierza francuskiego z czasów napoleońskich.

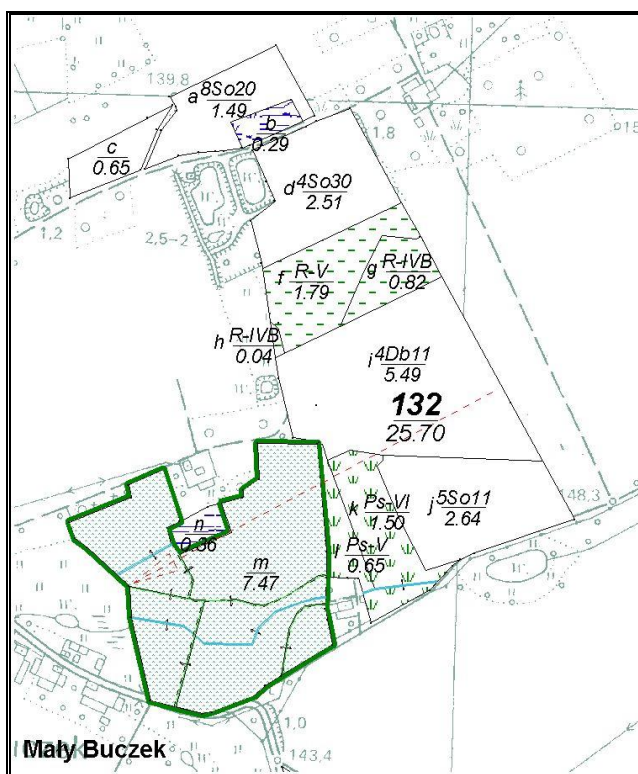
Miejsce upamiętniające śmierć żołnierzy z 1 DP im. Tadeusza Kościuszki, oddz. 307a

5.4. Parki w stanie posiadania Nadleśnictwa

Na gruntach Nadleśnictwa Lipka znajduje się jeden park, którego lokalizację i charakterystykę przedstawiono w tabeli:

Wykaz parków na gruntach Nadleśnictwa

Lp.	Gmina Miejscowość Leśnictwo Oddz. Pododdz.	Powierzchnia (ha)	Opis obiektu
1	2	3	4
1.	Lipka Mały Buczek Osowo 132 m	7,47	W pierwotnym założeniu był to park krajobrazowy z połowy XVIII w., w którym zachowały się dawne elementy ogrodu barokowego z wyraźnie zaznaczonymi w terenie osiami perspektywicznymi. W II połowie XIX wieku park wzbogacił się o nowe gatunki drzew i krzewów, dzięki czemu powstała aleja grabowa i jej odgałęzienia oraz stawy. Aktualnie w parku, z zachowanym częściowo ciągiem komunikacyjnym, rośnie wiele parkowych drzew o charakterze pomnikowym (Js, Ol, Jd, Lp, Db.s, Bk oraz Kl) wraz z prawnie chronioną aleją grabową (164 szt.) . Dość liczne są również okazałe buki, jodły i osiki, duży jest też udział klonu i graba

Park w Małym Buczku oddz. 132 m

Aleja grabowa, oddz. 132m

6. ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Stan lasów jest miernikiem zagrożeń całego środowiska przyrodniczego. Las jest najbardziej czułym wskaźnikiem negatywnych zmian, a jednocześnie najtrudniejszym do odtworzenia ekosystemem.

Spośród wielu groźnych dla lasów czynników tylko część może je zniszczyć w ciągu bardzo krótkiego czasu. Taki typ działania wykazują np.: ogień, huragany, powodzie, itp. Pozostałe powodują najczęściej różnorakie uszkodzenia, w wyniku których rozwijają się mniej lub bardziej przewlekłe procesy chorobowe.

Wzajemne powiązanie kilku czynników, polegające na jednoczesnym lub następującym po sobie występowaniu, powoduje, że ich oddziaływanie jest silniejsze, a niszczący efekt końcowy większy niż zwykła suma efektów poszczególnych czynników.

Lasy Nadleśnictwa Lipka narażone mogą być na oddziaływanie następujących czynników:

- abiotycznych:
 - silne wiatry, huragany,
 - oksiść,
 - długotrwałe susze,
 - niskie temperatury, późne i wczesna przymrozki,
 - zakłócenie stosunków wodnych;
- biotycznych:
 - szkodniki owadzie (pierwotne, wtórne),
 - grzybowe choroby infekcyjne (korzeni, pędów, liści),
 - nadmierne występowanie zwierząt roślinożernych;
- antropogenicznych:
 - zanieczyszczenie powietrza,
 - zanieczyszczenie wód i gleb,
 - szkodnictwo leśne,
 - pożary lasu.

6.1. Zagrożenia abiotyczne

Wśród zagrożeń abiotycznych w lasach Nadleśnictwa Lipka najważniejsze znaczenie mają: silne, wywalające wiatry, obfite opady śniegu, przymrozki późne i wczesne, okresowe susze.

Według regionalizacji ekoklimatycznej obszar Nadleśnictwa Lipka zaliczony został do:

- strefy B – Środkowoeuropejskiej,
 - makroregionu 1 – Pojezierza Pomorskiego Południowego.

Na omawianym terenie przeważają wiatry zachodnie, o dużym nasileniu w okresie późnej jesieni i zimy. Wczesną wiosną przeważają wysuszające wiatry kontynentalne ze wschodu. Wiatry, głównie zachodnie, posiadają niekiedy cechy wiatrów wywalających i mogą powodować w drzewostanach dość duże straty. Szczególnie dotkliwe są one na skraju drzewostanów, przy drogach i szerokich liniach energetycznych. Powodują wiatrolomy i wiatrowały pojedyncze i grupowe.

Szkody wyrządzone przez wiatr na terenie Nadleśnictwa Lipka miały miejsce m.in. w 2008 r. na pow. 2,69 ha.

Innym zagrożeniem abiotycznym jest okiść. Uszkodzeniom pod wpływem mokrego, ciężkiego śniegu ulegają przeważnie pojedyncze drzewa i grupy drzew, ale mogą się zdarzyć również szkody znacznie poważniejsze.

Częstym zjawiskiem są także późne przymrozki wiosenne, występujące w maju i na początku czerwca. Obejmują z reguły duże obszary, zmrażając wiosenne pędy buka, dębu i świerka. Zjawiska te szczególnie dotkliwe są w szkółkach i na uprawach. Znacznie mniejsze szkody wyrządzają wczesne przymrozki jesienne, uszkadzające czasami niezdrewniałe jeszcze pędy dębów. Niekiedy w młodszych (1-2 letnich) uprawach obserwuje się zjawisko tzw. gołomrozu, polegające na „wysadzaniu” młodych sadzonek. Wiosną i latem młode uprawy na powierzchniach otwartych narażone są na wysokie temperatury, połączone często z dłuższym okresem bezdeszczowym. Wówczas dojść może nawet do przepadnięcia upraw.

Pewne szkody wyrządzone na uprawach przez niskie i wysokie temperatury odnotowano w latach (powierzchnia manipulacyjna):

- 2001 roku – 152 ha;
- 2004 roku – 298 ha
- oraz na przełomie lat 2008 – 2009 - na pow.136 ha.

Z kolei największe szkody wyrządzone przez suszę wystąpiły w latach (powierzchnia manipulacyjna):

- 2003 – 186 ha;
- 2005-2006 – 85 ha;
- 2008 – 213 ha;
- oraz 2010 – 56 ha.

Poważnym zagrożeniem, zaznaczającym się w ostatnich latach jest też spadek poziomu wód gruntowych.

6.2. Zagrożenia biotyczne

Czynniki biotyczne zagrażające lasom są na bieżąco śledzone przez Nadleśnictwo i analizowane przez specjalistów z Zespołu Ochrony Lasu w Szczecinku.

6.2.1. Owady

Szkodliwe owady na terenie Nadleśnictwa występowały i występują w różnym nasileniu. W Polsce okresy między gradacjami najgroźniejszych, od dawna występujących szkodników owadzich, wyraźnie się skracają, powstają nowe i poszerzają się stare ogniska gradacyjne. Pogarsza się stan zdrowotny drzew gatunków liściastych, uważanych dotychczas za bardziej odporne.

Lasy Nadleśnictwa Lipka charakteryzują się zróżnicowaną odpornością na działanie czynników szkodotwórczych. Bardziej odporna jest część wschodnia (dawny obręb Lipka), a sprzyjają temu stosunkowo wysoka żyzność siedlisk oraz większe zróżnicowanie gatunkowe i wiekowe drzewostanów.

W warunkach Nadleśnictwa największe znaczenie mają szkody powodowane przez owady z grupy foliofagów, czyli organizmów żerujących na aparacie asymilacyjnym drzew. Wprawdzie nie stwierdzono występowania w Nadleśnictwie gradacyjnych ognisk

rozrodu pierwotnych szkodników sosny, tj. strzygoni choinówki, barczatki sosnowki, brudnicy mniszki, niemniej szkodniki te występowały w przeszłości i ich liczebność należy ciągle monitorować, ażeby odpowiednio reagować na ewentualne zagrożenia.

W latach 2000-2008 spośród szkodników pierwotnych sosny najczęściej zagrażała drzewostanom brudnica mniszka, np. w 2001 r. występowała na powierzchni 3600,00 ha; 2003 – na pow. 1200,00 ha, w latach 2007 – 2008 – na pow. 420,00 ha.

Inną bardzo ważną grupą owadów są szkodniki wtórne. Spośród nich w Nadleśnictwie Lipka w ubiegłym okresie odnotowano występowanie m.in.:

- cetyńców: 2009 r. – 421,95 ha,
- kornika drukarza: 2006 r. – 9,90 ha,
2007 r. – 0,50 ha.

Kolejną grupą szkodników mających w Nadleśnictwie Lipka pewne znaczenie są tzw. szkodniki korzeniowe, czyli larwy bądź imago owadów żyjące na powierzchni lub w glebie i żywiące się korzeniami roślin. Są to głównie pędraki chrabąszczy, rolnice oraz szeliniaki. Ich występowanie w ubiegłym okresie ilustruje tabela:

Zestawienie powierzchni występowania i zwalczania szkodników glebowych

lata	Pędraki chrabąszczy i rolnice		Szeliniaki	
	wyst.	zwal.	wyst.	zwal.
	powierzchnia w ha			
1	2	3	4	5
2000	153,00	21,00	39,00	39,00
2001	129,00	-	52,00	44,00
2002	95,00	7,00	38,00	23,00
2003	47,17	15,00	38,00	38,00
2004	30,10	-	-	-
2005	34,00	2,00	39,47	39,47
2006	12,10	2,80	42,92	42,92
2007	13,90	2,78	40,60	40,60
2008	11,60	-	24,91	24,91
2009	39,29	3,10	33,13	33,13
2010	22,59	-	16,16	16,16
Razem	587,75	53,68	364,19	341,19

Zasady profilaktyki i ochrony przed szkodliwymi owadami opisano w tomie IA opisania ogólnego.

6.2.2. Patogeniczne grzyby

Najgroźniejszym dla lasów patogenem grzybowym jest korzeniowiec wieloletni (*Heterobasidion annosum*), powodujący hubę korzeni, występujący szczególnie na gruntach porolnych. W Nadleśnictwie Lipka drzewostany na gruntach porolnych występują na powierzchni 4895,35 ha, to jest na 39,1% powierzchni gruntów zalesionych.

Dość często korzeniowcowi wieloletniemu towarzyszy opieńka miodowa, powodująca opieńkową zgniliznę korzeni. Innymi, znaczącymi patogenami grzybowymi są: osutka sosny, mączniak dębu, pasożytnicza zgorzel siewek iglastych i liściastych, zamieranie jesionu, zamieranie pędów świerka. W minionym okresie wystąpiły ponadto: rdze, osutka modrzewia, opadzina modrzewia, szara pleśń, zamieranie wierzchołków pędów sosny, zamieranie buka, olchy i brzozy, huba sosny, plamistość liści buka oraz zamieranie pędów sosny.

Środki zaradcze przed chorobami grzybowymi wymienione są w tomie IA opisanie ogólnego.

6.2.3. Zwierzęta łowne

Najistotniejszymi dla hodowli lasu zwierzętami łownymi na terenie Nadleśnictwa Lipka są jelenie, sarny i daniela. Zagrożają one uprawom i młodnikom głównie poprzez zgryzanie i spałowanie. Największe nasilenie spałowania występuje zwykle, gdy młodnik sosnowy ma 1,5 do 2,5 m wysokości.

W Nadleśnictwie Lipka wg stanu na 10.03.2010 r. zainwentaryzowano 519 szt. jeleni, 1583 szt. saren oraz 167 szt. danieli.

Określona w trakcie taksacji powierzchnię ogólną drzewostanów z zainwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierzyny, bez względu na stopień uszkodzeń, w rozbiciu na podklasy wieku i procentowe przedziały uszkodzeń ilustruje tabela.

Powierzchnia drzewostanów z zainwentaryzowanymi uszkodzeniami od zwierzyny według podklas wieku i przedziałów uszkodzeń

Klasa wieku	Przedział uszkodzeń w %			Razem
	11 - 25	26 – 60	> 60	
	Powierzchnia w ha			
1	2	3	4	5
Ia	30,98	-	-	30,98
Ib	73,07	1,00	-	74,07
IIa	83,78	-	1,21	84,99
IIb	21,82	-	-	21,82
IIIa i starsze	17,54	-	-	17,54
Ogółem	227,19	1,00	1,21	229,40

Szkody powodowane przez zwierzęta łowne nie są istotne.

Drzewostany ze stwierdzonymi uszkodzeniami spowodowanymi przez zwierzynę zajmują łącznie 229,40 ha, czyli 1,8% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa, w tym z uszkodzeniami powyżej 25% – 2,21 ha. Wśród drzewostanów I klasy wieku najbardziej wrażliwej na uszkodzenia, uprawy i młodniki uszkodzone obejmują powierzchnię 105,05 ha, co stanowi 8,2% powierzchni I kl.w. Są to, z wyjątkiem 1,00 ha, uprawy uszkodzone w przedziale „11-25%”. W starszych klasach wieku uszkodzenia, to w zasadzie zbliżające się już ślady po spalowaniu.

Celem minimalizacji szkód należy:

- utrzymywać stan zwierzyny na poziomie niezagrażającym celom hodowli,
- stosować środki odstraszające,
- egzekwować prawidłowe zagospodarowanie łowisk (np. koszenie łąk),
- udostępniać żer włóknisty jeleniowatym w okresie niedoborów pokarmowych,
- wzbogacać naturalną bazę żerową,
- grodzić najbardziej zagrożone powierzchnie.

6.3. Zagrożenia antropogeniczne

6.3.1. Stan i zanieczyszczenie powietrza

Emisją zanieczyszczeń nazywamy zjawisko przedostawania się do atmosfery substancji i pyłów z powierzchni ziemi. Rozróżniamy emisje naturalne oraz antropogeniczne – będące wynikiem różnorodnej działalności człowieka. Z punktu widzenia źródeł emisji wyróżnia się emisje: punktowe (sektor energetyczny i przemysłowy), powierzchniowe (sektor komunalno-bytowy i stacje paliw), liniowe (z oddziaływania transportu samochodowego).

Aktualnie obowiązujące przepisy prawne system oceny jakości powietrza opierają na klasyfikacji stref w województwie. Strefę stanowi aglomeracja o liczbie mieszkańców większej niż 250 tysięcy oraz obszar jednego lub więcej powiatów niezaliczonych do aglomeracji, położonych na terenie tego samego województwa.

Obszar Nadleśnictwa Lipka położony jest na terenie powiatu złotowskiego (woj. wielkopolskie) i człuchowskiego (woj. pomorskie), dlatego też dla celów oceny powietrza pod kątem zawartości dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, tlenku węgla, benzenu, pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartego w tym pyłu ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu został zaliczony do strefy pilsko - złotowskiej i strefy bytowsko - chojnickiej.

Ocenie pod kątem występujących stężeń ozonu w powietrzu podlegały 2 strefy: wielkopolska i pomorska.

Według klasyfikacji stref województw: wielkopolskiego i pomorskiego, dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla **ochrony zdrowia** („Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce za rok 2009” – WIOŚ Poznań, oraz „Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w 2009 roku” – WIOŚ Słupsk), strefy: pilsko - złotowska oraz bytowsko - chojnicka uzyskały **klasę A** – w której poziom zanieczyszczeń dla substancji: SO₂, NO₂, PM10, Pb, C₆H₆, CO, As, BaP, Cd, Ni, O₃ nie przekracza wartości dopuszczalnych.

W ocenie pod kątem stężeń ozonu dla **ochrony zdrowia** strefa wielkopolska uzyskała **klasę C**, ponieważ przekroczony został poziom docelowy oraz długoterminowy. Strefę pomorską zaliczono do klasy **A**, gdzie poziomy docelowe dla ozonu zachowane są

w całym województwie. Dotrzymany jest także poziom celów długoterminowych, ustalonych na rok 2020.

Według klasyfikacji stref z uwzględnieniem parametrów kryterialnych pod kątem **ochrony roślin** (zanieczyszczenie dwutlenkiem siarki i tlenkiem azotu oraz zawartości ozonu) strefę pomorską zaliczono do **klasy A**, a w strefie wielkopolskiej jedynie dla ozonu skiej przypisano **klasę C**.

6.3.2. Stan i zanieczyszczenie wód

Instytucją, która prowadzi badania czystości wód jezior i rzek jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Poznaniu oraz Gdańsku.

a) Monitoring rzek

W latach 1970-2004 obowiązująca w Polsce metoda oceny jakości wód polegała na określeniu charakterystyk (składników) fizycznych, chemicznych i biologicznych, co z kolei polegało na ustaleniu normatywnych wartości dopuszczalnych zanieczyszczeń w trzech klasach czystości wody (klasa I – III). Wody niespełniające ww. norm były określane jako wody pozaklasowe lub nieodpowiadające normom (**NON**).

Od roku 2005 w klasyfikacji ogólnej wody powierzchniowe oceniane są wg skali pięciostopniowej (klasa I – V).

Obowiązująca od 2002 r. ustawa Prawo Wodne wprowadziła nowe zasady oceny jakości wód, uzależniając zakres i sposób prowadzenia badań monitoringowych od sposobu użytkowania wód, a także od charakteru ich zagrożenia lub ochrony.

W publikacjach „Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w roku 2009” oraz „Raport o stanie środowiska w województwie wielkopolskim w roku 2009” przedstawiono szczegółową ocenę jakości wód badanych w 2009 roku. Badania rzek w monitoringu diagnostycznym wykonywane są raz na 6 lat. W związku z powyższym, w roku 2009 na terenie województwa wielkopolskiego nie realizowano monitoringu diagnostycznego rzek. Wyniki oceny jakości wód metodą bezpośrednią oraz według rozporządzeń MŚ z punktów pomiarowych wykonano w 2006 i 2009 r. na rzekach: Gwda, Debrzynka i Głomia.

Lokalizacja stanowisk pomiarowych i zanotowane klasy czystości rzek w zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Lipka

Lp.	Rzeka	Stanowisko pomiarowe		Klasa czystości/stan				
		lokalizacja od stanowiska pomiarowego	km od ujścia	stan biologiczny	stan fizykochemiczny	stan potencj. ekologiczny	stan chemiczny	stan JCW
1	2	3	4	5	6	7	8	9
ZLEWNIA GWDY				Rok 2006				
1.	Gwda	poniżej Lędyczka	78,0	III	III	III	III	III
ZLEWNIA GWDY				Rok 2006				
2.	Debrzynka	Lędyczek	79,8	III	III	III	III	III
3.	Głomia	Stawnica	41,0	IV	IV	IV	IV	IV
ZLEWNIA GWDY				Rok 2009				
1.	Debrzynka	m. Trudna	12,6	-	p.d	III	p.d	-

Źródło: „Raport o stanie środowiska województwa pomorskiego w 2009 roku”, „Stan środowiska w Wielkopolsce w 2006 roku”.

Poszczególne klasy oznaczają:

- Klasa I – stan bardzo dobry,
- Klasa II – stan dobry,
- Klasa III – stan umiarkowany,
- Klasa IV – stan słaby,
- Klasa V – stan zły,
- Stan p.d. – stan poniżej dobrego.

b) Monitoring jezior

Wdrożenie Ramowej Dyrektywy Wodnej nakłada obowiązek kontroli stanu czystości jezior o powierzchni większej od 50 ha. W zasięgu Nadleśnictwa Lipka występuje jeden taki zbiornik – Jezioro Zaleskie o powierzchni 186,13 ha. W wyniku przeprowadzonych kontroli w latach 2002 oraz 2007 uzyskało następujące stany czystości:

- 2002 - III klasa;
- 2007 – II klasa.

W 2009 roku nie było ono badane.

Ocenę stanu czystości jezior można wykonać także dla zbiorników wodnych mniejszych niż 50 ha, lecz ważnych ze względów gospodarczych lub ekologicznych. W latach 2007 – 2009 wody jezior zlokalizowanych w zasięgu Nadleśnictwa nie były badane.

c) Monitoring wód podziemnych

Ocena, jakości wód podziemnych prowadzona jest w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa Lipka nie ma wyznaczonych punktów monitoringu regionalnego wód podziemnych.

d) Źródła zanieczyszczeń ekosystemów wodnych

Na czystość wód powierzchniowych i podziemnych duży wpływ ma gospodarka ściekowa, prowadzona przez gminy z terenu Nadleśnictwa Lipka. Unieszkodliwianie ścieków komunalnych realizowane jest przez różnorodne systemy kanalizacyjne, tj. systemy kanalizacji grupowej, systemy zakładowe oraz indywidualne.

W zasięgu terytorialnym Nadleśnictwa zlokalizowana jest jedna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Debrzno - Wieś, o przeciętnym dobowym odpływie ścieków wynoszącym 780 m³/d, w której odbiornikiem ścieków jest rzeka Debrzynka.

Znaczący wpływ na stan środowiska, w tym na stan ekosystemów wodnych, mają również składowiska odpadów komunalnych, zwłaszcza w przypadku niewłaściwego ich składowania. W zasięgu Nadleśnictwa Lipka zlokalizowane jest jedno składowisko odpadów komunalnych o powierzchni ogólnej - 1,15 ha (eksploatacyjnej - 0,16 ha) i pojemności docelowej wynoszącej 36500 m³. Znajduje się ono w miejscowości Osowo.

Ochrona i właściwe zagospodarowanie zasobów wodnych powinno się odbywać poprzez:

- ◆ realizację zbiorczych i indywidualnych systemów oczyszczania w jednostkach osadniczych i produkcyjnych oraz udoskonalanie systemów już istniejących;
- ◆ wykluczenie z zabudowy krawędzi, zboczy i den dolin rzecznych;
- ◆ tworzenie wzdłuż cieków tzw. pasów ekologicznych poprzez zalesianie, zadrzewianie, nasadzanie krzewów oraz przekształcanie gruntów ornych w użytki zielone;
- ◆ ustanawianie lasów wodochronnych w bezpośrednim sąsiedztwie wód;
- ◆ likwidację dzikich wysypisk odpadów, a wobec planowanych w przyszłości wysypisk - przyjęcie i zrealizowanie zabezpieczeń ochraniających użytkowy poziom wodonośny;
- ◆ objęcie szczególną kontrolą obiektów hodowli ryb; potencjalne obiekty hodowlane wymagają nowoczesnych rozwiązań minimalizujących ujemny wpływ na środowisko wodne; wskazana jest ekspertyza ekologiczna przed wydaniem zgody na zlokalizowanie nowych obiektów wzdłuż rzek;
- ◆ realizowanie obiektów małej retencji wodnej (jazy, zastawki, zbiorniki).

6.3.3. Inne zagrożenia

Z istotnych zagrożeń, które mogą wystąpić w warunkach Nadleśnictwa Lipka wymienić należy:

- wywożenie do lasu śmieci przez mieszkańców okolicznych wsi,
- wyrzucanie śmieci z pojazdów w trakcie przejazdu przez lasy,
- nadmierna penetracja lasów w okresie zbioru jagód i grzybów przez ludność miejscową i przyjezdną,
- wnykarstwo i kłusownictwo,
- kradzieże drewna.

Czynnikiem antropogenicznym mającym wpływ na uszkodzenia lasów są również pożary. W latach 2002 – 2011 na terenie Nadleśnictwa powstały 22 pożary, które objęły powierzchnię 2,36 ha. Główną przyczyną pożarów była nieostrożność dorosłych. Średnia wielkość powierzchni objętej pożarem wynosiła 0,11 ha.

7. TURYSTYKA I EDUKACJA

7.1. Opis walorów turystycznych Nadleśnictwa

Racjonalna ochrona przyrody jest ściśle związana z problematyką rekreacji i turystyki. Dotyczy to zarówno udostępniania niektórych danych przyrodniczych w celu promocji ochrony przyrody, jak i nieujawniania części informacji, w przypadku gdy groziłoby to zniszczeniem lub dewastacją obiektów chronionych.

Lasy Nadleśnictwa Lipka, z uwagi na dość duże rozdrobnienie kompleksów, charakteryzują się zróżnicowanymi walorami przyrodniczymi, turystycznymi i rekreacyjno – wypoczynkowymi. Penetracja tego obszaru znacznie wzrasta w okresie zbioru jagód i grzybów. Urozmaicone drzewostany i duże obszary porośnięte borówką czernicą i brusznicą oraz dobre urodzaje grzybów powodują, że lasy te są chętnie odwiedzane przez ludność miejscową i przyjezdną. Przepływające przez teren Nadleśnictwa rzeki Łobzonka i Gwda ściągają wędkarzy i przyciągają swoim urokiem miłośników aktywnego wypoczynku nad wodą. Dużym zainteresowaniem cieszą się również niezbyt liczne, ale czyste i zasobne w ryby jeziora. Największe z nich to: Zaleskie, Łąkie, Głomskie, Debrzno, Dolne, Kiełpińskie. Na turystów czeka wiele miejsc noclegowych w ośrodkach wypoczynkowych, gospodarstwach agroturystycznych, na polach biwakowych położonych głównie nad jeziorami: Debrzno, Łąkie oraz Kiełpińskie.

Obecność nieskażonego środowiska naturalnego stwarza potencjalne możliwości prowadzenia ekologicznej produkcji rolnej oraz rozwoju agroturystyki, jako alternatywnych źródeł dochodów dla mieszkańców okolicznych wsi. Konsekwentnie realizowany rozwój bazy agroturystycznej, zarówno dla turystów krajowych, jak również zagranicznych, stwarza szansę na zmianę dotychczasowego, rolniczego wizerunku okolicznych gmin na turystyczno-rolniczy.

Penetracja lasu przez człowieka wyłania jednak potrzebę stworzenia warunków ochrony środowiska leśnego oraz pogodzenia różnorodnych funkcji lasu, to jest gospodarczych i ochronnych, z udostępnieniem terenów leśnych dla celów rekreacyjnych. Wszelkie działania w tym zakresie winny wyprzedzać masowy i żywiołowy napływ ludności do lasu.

Bieżące wypełnianie przez lasy funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej Nadleśnictwo winno realizować poprzez:

- udostępnianie wstępu do lasu z zachowaniem zasad w zakresie ochrony przyrody i ochrony przeciwpożarowej,
- współpracę z Konserwatorami Przyrody i Zabytków oraz z władzami samorządowymi w zakresie: organizacji ruchu turystycznego, ochrony przyrody i zabytków,
- oznaczenie osobliwości przyrodniczych i miejsc historycznych, jeżeli nie zagraża to dewastacją obiektów chronionych,
- pozostawianie otulin wokół zbiorników wodnych i tras turystycznych,
- śledzenie rozwoju ruchu turystycznego i dostosowywanie liczby i rodzaju urządzeń turystycznych do aktualnych potrzeb.

7.2. Turystyka na terenie Nadleśnictwa

Na terenie Nadleśnictwa Lipka wytyczono różnego rodzaju szlaki turystyczne przechodzące przez kompleksy leśne. Są to:

Szlaki piesze

1. **Szlak Żółty im. Kościuszkowców I Dywizji Wojska Polskiego** (długość 32 km) łączy następujące miejscowości: Złotów - Zalesie - Radawnica - Brzuchowa Góra - Krzywa Wieś - Grodno - Lędyczek.
2. **Szlak Czarny im. Marii Zientary-Malewskiej** (długość 10 km) rozpoczyna się we wsi Jazdrowo, a następnie przez Werski Most i Wersk prowadzi do Wielkiego Buczka.
3. **Szlak Czarny** (bez nazwy) o długości 19 km łączy Kiełpin, Krzywą Wieś, Józefowo z Radawnicą.
4. **Szlak Żółty im. ks. Bolesława Domańskiego** (długość 33 km) na trasie Złotów - Stawnica - Prochy - Zakrzewo – Wierzchołek - Kujan.
5. **Szlak Żółty** (bez nazwy) o długości 21 km wiedzie z Jastrowia przez Grudną, Podgaje, Zalew Grudniański, dolinę Gwdy do Lędyczka.

Szlaki rowerowe

1. **Trasa rowerowa** (długość 27 km) rozpoczyna się we wsi Lipka (przy basenie) i prowadzi przez ciekawe krajobrazowo tereny wsi Buczek Mały, Osowo, Stołuńsko, Buczek Wielki, Czyżkowo, Białobłocie oraz Batorowo.
2. **Trasa rowerowa** (również o długości 27 km) wytyczona została w zachodniej części Lipki (Lipka-Winiarnia), dalej obok leśniczówki Lipka prowadzi do wsi Laskowo, Trudna, Kiełpin i Nowa Wiśniewka.
3. **Trasa rowerowa** (długość 45 km) Podgaje - Grudna - Radawnica - Kiełpin - Łąkie - Debrzno – Lipka.
4. **Trasa rowerowa** (długość 32 km) Lipka - Mały Buczek - Wielki Buczek - Wersk - Wierzchołek (leśniczówka) – Zakrzewo.
5. **Trasa rowerowa** (długość 16 km) wiedzie przez most na Gwdzie - Osówka Młyn - Osówka - Piecewo - Węgierce - Zalesie – Złotów.

Szlaki kajakowe

1. **Rzeka Gwda** – jest to szlak o średnim stopniu trudności, długości 19 km. Spływ można rozpocząć w Lędyczku, poniżej mostu drogowego na drodze krajowej nr 22. Płynąc w kierunku południowym mijamy malowniczo położony Zalew Grudniański; na wysokości śródlęsnego jeziora, za stacją ZHP znajduje się zastawka – stąd konieczność 20 metrowej „przenosi” kajaków prawą stroną rzeki. Płynąc dalej dopływamy do hydroelektrowni – tu kolejna „przenoska” (również prawostronna) o długości 150 m. Następnie przepływamy koło położonego nad samym brzegiem rzeki ośrodka wypoczynkowego *Tęgobór*. Pokonując kolejny zalew – Jastrowski z czynną hydroelektrownią, wpływamy na meandrujący odcinek rzeki prowadzący do Osówki Młyna, przy którym Gwda opuszcza teren Nadleśnictwa Lipka. Na trasie szlaku znajdują się miejsca biwakowe, miejsca postoju pojazdów i sezonowa stacja harcerska (możliwość noclegu i wyżywienia) w oddziale 251 – leśnictwo Podgaje.
2. **Rzeka Debrzynka** – rozpoczyna się on od jeziora Debrzno, a kończy przy ujściu rzeki do Gwdy w Lędyczku. Długość tego, przebiegającego historyczną granicą Wielkopolski i Prus Królewskich, szlaku wynosi 26 km. Jest to szlak łatwy i atrakcyjny – płynąc nim mijamy jeziora Dolne i Główna. Od północy z rzeką sąsiaduje położony na terenie Nadleśnictwa Człuchów rezerwat *Milachowo*. W dolnym biegu

Debrzynka przypomina swoim charakterem rzekę górską – stanowiąc dodatkową atrakcję dla kajakarzy.

3. **Rzeka Łobzonka (Łobzonka)** – niewielki, liczący zaledwie 3 km odcinek położony jest we wschodniej części Nadleśnictwa. Jest to szlak lekko uciążliwy, nadający się do spływów kajakowych przy wyższych stanach wody. Przebiega on w malowniczej, głęboko wciętej dolinie rzecznej, w północno-wschodniej części leśnictwa Białobłocie (Czyżkowy Młyn), a opuszcza granicę Nadleśnictwa Lipka przy ujściu Stołunii.
4. **Rzeka Głomia** – jest to szlak o średnim stopniu trudności prowadzący szeroką, pokrytą rozległymi łąkami doliną (dostępny przy wyższych stanach wody), liczący ok. 3 km.

Do uprawiania różnych form turystyki wodnej (żeglarstwo, sporty wodne, windsurfing) nadają się akweny zalewów: Grudniańskiego (106 ha) i Jastrowskiego (125 ha) oraz Jezioro Zaleskie (186 ha), a także w mniejszym stopniu (ze względu na prowadzoną gospodarkę rybacką) – jeziora Głomskie (29 ha) oraz Gogolin Wielki (22 ha).

Szlaki konne

1. **Zielony szlak** – Buczek Mały – Batorówko Kolonia – Batorowo – Białobłocie. Przebiega przez leśnictwa Białobłocie oraz Osowo. Łączna długość wynosi 23,6 km.
2. **Pomarańczowy szlak** – Buczek Mały – Buczek Wielki – Stołuńsko – Osowo. Przebiega przez leśnictwo Osowo. Łączna długość wynosi 17,6 km.

Nadleśnictwo Lipka wyznaczyło i przygotowało pewne miejsca i urządzenia, w celu odpowiedniego udostępnienia lasów dla potrzeb turystyki i wypoczynku. Miejsca te nie stanowią wyodrębnionych wyłączeń taksacyjnych.

Lokalizacja miejsc turystycznych

Lp.	Rodzaj miejsca	Oddz., pododz.	Uwagi
1	2	3	4
1.	Miejsce na ognisko	26 b	Śródleśne
2.	Miejsce postoju pojazdów	51 i	Śródleśne
3.	Miejsce postoju pojazdów	53 b	Śródleśne
4.	Miejsce na ognisko	96 a	Śródleśne
5.	Miejsce postoju pojazdów	113 b	Śródleśne, przy m. Lipka
6.	Miejsce postoju pojazdów	120 a	Śródleśne
7.	Miejsce postoju pojazdów	132 m	Śródleśne, przy szosie Lipka – Wielki Buczek
8.	Wiata koła łowieckiego z miejscem na ognisko	173 w	Śródleśne, koło m. Łąkie
9.	Miejsce postoju pojazdów	177 a	Przy szosie Czyżkowo – Sępólno Krajeńskie
10.	Miejsce postoju pojazdów	190 j	Przy szosie Lipka – Zakrzewo
11.	Miejsce postoju pojazdów	199 b	Przy m. Bagard
12.	Miejsce postoju pojazdów	217 c	Śródleśne
13.	Miejsce PZW	225 c	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
14.	Miejsce PZW	236 a	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
15.	Miejsce PZW	249 c	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
16.	Miejsce PZW	250 c	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
17.	Miejsce postoju pojazdów	255 b	Przy m. Podgaje
18.	Miejsce postoju pojazdów	266 a	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
19.	Miejsce postoju pojazdów	277 n	Przy m. Krzywa Wieś
20.	Miejsce postoju pojazdów	287 b	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
21.	Miejsce postoju pojazdów	301 a	Śródleśne
22.	Miejsce PZW	317 a	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
23.	Miejsce postoju pojazdów	337 d	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
24.	Miejsce postoju pojazdów	353 g	Śródleśne
25.	Miejsce postoju pojazdów	358 b	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
26.	Miejsce postoju pojazdów	390 h	Śródleśne
27.	Miejsce postoju pojazdów	393 b	Śródleśne
28.	Miejsce postoju pojazdów	397 a	Śródleśne
29.	Miejsce postoju pojazdów	430 c	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
30.	Miejsce PZW	430 d	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
31.	Miejsce postoju pojazdów	444 j	Śródleśne, przy drodze Jastrowie - Złotów
32.	Miejsce PZW	448 a	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
33.	Wiata koła łowieckiego z miejscem na ognisko	465 p	Śródleśne

Lp.	Rodzaj miejsca	Oddz., pododz.	Uwagi
1	2	3	4
34.	Miejsce postoju pojazdów	467 d	Przy drodze Górzna- Nowy Dwór
35.	Miejsce PZW	488 k	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
36.	Miejsce postoju pojazdów	498 l	Śródleśne, przy rzece Gwdzie
37.	Miejsce PZW	501 c	Śródleśne, przy rzece Gwdzie

7.3. Edukacja przyrodnicza na terenie Nadleśnictwa

Edukacja ekologiczna prowadzona w Polsce jest wyrazem ogólnych tendencji, a także porozumień międzynarodowych. W zakres edukacji ekologicznej wchodzi m.in. edukacja leśna społeczeństwa. Od początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku edukacja leśna społeczeństwa jest obowiązkiem Lasów Państwowych. Wynika to m.in. z następujących dokumentów:

- „Polityka ekologiczna państwa” (Ministerstwo Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, maj 1991 r.);
- Porozumienie Ministrów Edukacji Narodowej oraz Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 19 kwietnia 1995 r. w sprawie opracowania i wdrożenia narodowej strategii edukacji przyrodniczej;
- Zarządzenie nr 30 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 19 grudnia 1994 r. w sprawie leśnych kompleksów promocyjnych (LKP);
- „Polityka leśna państwa” (Ministerstwo Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa, marzec 1997 r.);
- Ustawa z dnia 28 września 1991 r. o lasach (z późniejszymi zmianami);
- Zarządzenia nr 57 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 9 maja 2003 roku, w sprawie kierunków rozwoju edukacji leśnej w Lasach Państwowych oraz wytycznych do tworzenia programu edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie.

Wspomniane Zarządzenie nr 57 wprowadziło do praktyki zawodowej Lasów Państwowych dokument zatytułowany „**Program edukacji leśnej społeczeństwa w nadleśnictwie**”. Nadleśnictwo Lipka jest w trakcie opracowywania dokumentu określającego cele i zadania do realizacji na lata 2012 - 2021. Nadleśnictwo będzie prowadziło edukację leśną wykorzystując naturalne walory przyrodnicze terenu (miejscowy rezerwat przyrody, pomniki przyrody, ścieżkę edukacyjno - przyrodniczą), salę narad w budynku Nadleśnictwa, „zielone klasy terenowe”.

Sala narad wyposażona jest w sprzęt audiowizualny, filmy przyrodnicze, biblioteczkę, edukacyjne tablice tematyczne oraz zbiory eksponatów edukacyjnych.

Bazą do realizacji zadań w terenie będzie:

- ścieżka edukacyjno - rekreacyjna w leśnictwie Osowo, w oddz. 113, 116, 134 o długości 1,3 km. Wzdłuż trasy rozmieszczone są liczne tablice o tematyce leśnej, przedstawiające budowę i funkcjonowanie ekosystemów leśnych, produkcyjne i pozaprodukcyjne znaczenie lasu, hodowlę i ochronę lasu, a także rolę leśnika w gospodarowaniu zasobami przyrody, urządzenia rekreacyjno – sportowe w zestawie z tablicami tzw. „kartami pracy” opisującymi wykonywanie poszczególnych ćwiczeń ruchowych, wiata z ławkami i stolikami, zadaszone stanowisko na kiosk multimedialny, samodzielne ławki drewniane oraz drewniane gry i zabawy;

- zabytkowy park w Buczku Małym z XVI wieku, na terenie którego przeprowadzane są cykliczne festyny ludowe dla okolicznych mieszkańców, których jedną z atrakcji jest konkurs artystów ludowych – rzeźbiarzy wykonujących prace na zadany temat w drewnie. Ponadto w parku odbywają się indywidualne spotkania leśników z grupami młodzieży i innych mieszkańców w ramach realizowanych programów edukacyjnych.

Dodatkowo w rezerwacie przyrody „Uroczysko Jary” znajduje się tablica informacyjna opisująca jego walory przyrodnicze.

Partnerami w edukacji leśnej mają być lokalne przedszkola i szkoły, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu, Urząd Miasta i Gminy w Debrznie, Urząd Gminy w Lipce oraz organizacje i stowarzyszenia pozarządowe.

W ramach edukacji przyrodniczo-leśnej Nadleśnictwo bierze także udział w imprezach masowych organizowanych przez lokalne samorządy. Organizuje tematyczne wystawy na tego typu spotkaniach. Oprócz tego na swoim terenie prowadzi różnego rodzaju pogadanki i spotkania leśników z młodzieżą szkolną, konkursy przyrodnicze, turnieje, imprezy rekreacyjne, rajdy rowerowe oraz akcje, między innymi: „*Sprzątanie*

Świata”, „Dzień Ziemi” itp., które mają na celu promowanie szeroko pojętej ochrony środowiska.

Innym celem edukacji przyrodniczo-leśnej w Nadleśnictwie jest zachęcenie wypoczywających gości i miejscowej ludności do uprawiania aktywnego wypoczynku, pokazanie różnorodności występującej tu przyrody oraz przybliżenie problematyki gospodarki leśnej i ochrony przyrody odbywać się to może poprzez różne formy edukacji oraz promocji.

Do najważniejszych zadań z tego zakresu należy zaliczyć:

- ustawianie tablic objaśniających poszczególne zagadnienia z ochrony przyrody i w razie potrzeby z zakresu gospodarki leśnej,
- unikanie ustawiania tablic z zakazami wstępu; raczej należy informować, gdzie można wejść, gdzie wjechać i pozostawić bezpiecznie samochód,
- wyraźne oznaczanie granic obiektów szczególnie cennych,
- komunikaty w lokalnych środkach masowego przekazu,
- wydawanie folderów,
- prezentowanie walorów Nadleśnictwa i zagadnień związanych z ochroną przyrody poprzez internet.

Ważne jest, by podejmowane przez Nadleśnictwo działania edukacyjne i propagandowe nie ograniczały się wyłącznie do środowiska leśnego, ale by w jak najszerszym zakresie miały miejsce na terenach szkół, urzędów, ośrodków wypoczynkowych, itp. Wszystkie informacje prezentowane na tablicach, w folderach, itp. powinny być napisane językiem przystępnym i powinny zawierać jak najmniej terminów fachowych.

Ścieżka edukacyjno - rekreacyjna

Miejsce postoju przed „Górą Zamkową”, oddz.26b

7.4. Pola konfliktów społecznych

Realizacja na szeroką skalę edukacji przyrodniczo-leśnej, spotkania leśników z dziećmi, młodzieżą i osobami dorosłymi oraz właściwa polityka propagandowo-informacyjna Nadleśnictwa powodują, że nie ma pól konfliktu między Nadleśnictwem Lipka i miejscową ludnością.

8. PLAN DZIAŁAŃ

8.1. Ogólne wytyczne i zalecenia prowadzenia racjonalnej gospodarki leśnej

8.1.1. Podział na gospodarstwa

Zgodnie z ustaleniami Komisji Założeń Planu przyjęto następujący podział na gospodarstwa:

- a) Specjalne - (S) - obejmujące drzewostany pełniące funkcje specyficzne:
 - istniejący rezerwat „Uroczysko Jary”;
 - wyłączone drzewostany nasienne z otulinami oraz drzewostany zachowawcze;
 - wyłączone powierzchnie badawcze i doświadczalne;
 - lasy stanowiące ostoje zwierząt chronionych;
 - lasy glebochronne – na stromych zboczach jarów i wąwozów;
 - lasy na siedliskach: Bs, Bb, BMb, LMb;
 - lasy stanowiące cenne fragmenty rodzimej przyrody (cenne ekosystemy wymagające wyłączenia z produkcji);
 - lasy w strefie bezwzględnej ochrony archeologicznej „W”;
 - lasy w strefie względnej ochrony archeologicznej „OW”
 - ostoje różnorodności biologicznej (OKS).
- b) Lasów ochronnych (O) - obejmujące wszystkie lasy ochronne z wyjątkiem zaliczonych do gospodarstwa specjalnego (S) lub do gospodarstwa przebudowy (R);
- c) Zrębowe w lasach gospodarczych (GZ) - obejmujące drzewostany w lasach gospodarczych, w których ze względu na typ siedliskowy lasu, GTD i aktualny skład gatunkowy projektować się będzie zrębowy sposób zagospodarowania, z wyjątkiem drzewostanów zaliczonych do gospodarstwa specjalnego (S) lub do gospodarstwa przebudowy (R); dotyczyć to będzie głównie drzewostanów na siedliskach: Bśw, BMśw, (z GTD – So), Bw, BMw i Ol;
- d) Przerębowo-zrębowe w lasach gospodarczych (GPZ) - obejmujące drzewostany w lasach gospodarczych, w których projektować się będzie rębnię częściową, gniazdową lub stopniową, z wyjątkiem drzewostanów zaliczonych do gospodarstwa specjal-

nego (S) lub do gospodarstwa przebudowy (R); będą to głównie drzewostany na siedliskach: BMśw (z GTD – Bk So lub Db So), LMśw, LMw, Lśw, Lw, OIJ, Lł;

e) Przebudowy (R) - obejmujące drzewostany ujęte w „Wykazie drzewostanów zakwalifikowanych do przebudowy w najbliższym 10-leciu”.

8.1.2. Wytyczne w zakresie projektowania użytkowania rębnego

Projektowane sposoby użytkowania rębnego i rodzaje rębni przyjęto zgodnie z protokołem KZP. Uwzględniają one aktualny stan lasu i jego specyfikę lokalną.

Podczas planowania cięć rębnych kierowano się wytycznymi zawartymi w „Zasadach hodowli lasu”, wprowadzonymi Zarządzeniem nr 99 Dyrektora Generalnego L.P. z dnia 24.12.2002 r. oraz zaleceniami KZP, w szczególności:

- w użytkach rębnych planowano do pozyskania nie więcej niż 95% miąższości; reszta starodrzewu powinna pozostać w formie kęp wraz z nienaruszonymi warstwami dolnymi aż do naturalnej śmierci;
- przy drogach krajowych, wojewódzkich i powiatowych o nawierzchniach asfaltowych, jak też bezpośrednio przy ciekach i zbiornikach wodnych, przy miejscach kultu religijnego i w otulinach rezerwatów, projektując użytkowanie rębne stosowano rębnie złożone, tam gdzie będą warunki do odnowienia naturalnego, a na słabych siedliskach projektowano rębnię Ib pozostawiając pasy drzewostanu o szerokości 30 – 40 m; pasy drzewostanu pozostawiano również w przypadku stosowania w takich warunkach rębni gniazdowej zupełnej (IIIa);
- w celu urozmaicenia przebiegu działek zrębowych wykorzystano naturalne granice wyłączeń, drogi, rowy itp.;
- podczas planowania rodzaju rębni wzięto pod uwagę siedlisko przyrodnicze;
- niektóre drzewostany cenne pod względem przyrodniczym lub krajobrazowym wyłączono z użytkowania rębnego.

8.1.3. Wytyczne w zakresie planowania hodowlanego

Biorąc pod uwagę regionalizację przyrodniczo-leśną oraz lokalne warunki siedliskowe, KZP ustaliła dla poszczególnych typów siedliskowych lasu gospodarcze typy drzewostanów (GTD) oraz orientacyjne składy gatunkowe upraw. Określając GTD dla konkretnego wydzielenia uwzględniano stan siedliska, rzeczywisty skład gatunkowy drze-

wostanu, stopień uwilgotnienia, występujące mikrosiedliska. KZP przyjęła również przyrodnicze typy drzewostanów (PTD), orientacyjne składy gatunkowe upraw oraz sposoby zagospodarowania dla siedlisk przyrodniczych Natura 2000.

8.2. Ochrona różnorodności biologicznej

Zgodnie z konwencją Szczytu Ziemi, różnorodność biologiczna to zróżnicowanie wszystkich żywych organizmów żyjących na Ziemi w różnych ekosystemach. W celu ochrony różnorodności biologicznej w lasach Nadleśnictwa Lipka zaleca się:

a) dla zachowania różnorodności gatunkowej:

- zwracać uwagę na skład gatunkowy nie tylko upraw i warstwy drzewiastej, ale również podszytów,
- stwarzać warunki dla rozwoju wszystkich warstw lasu;

b) w celu zachowania różnorodności genowej należy:

- chronić populacje rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt,
- zwracać uwagę, ażeby pozyskiwanie materiału siewnego (głównie drzew i krzewów leśnych) odbywało się z jak największej liczby osobników oraz z różnych miejsc Nadleśnictwa ;

b) w celu zachowania bogactwa i różnorodności ekosystemów należy dążyć do:

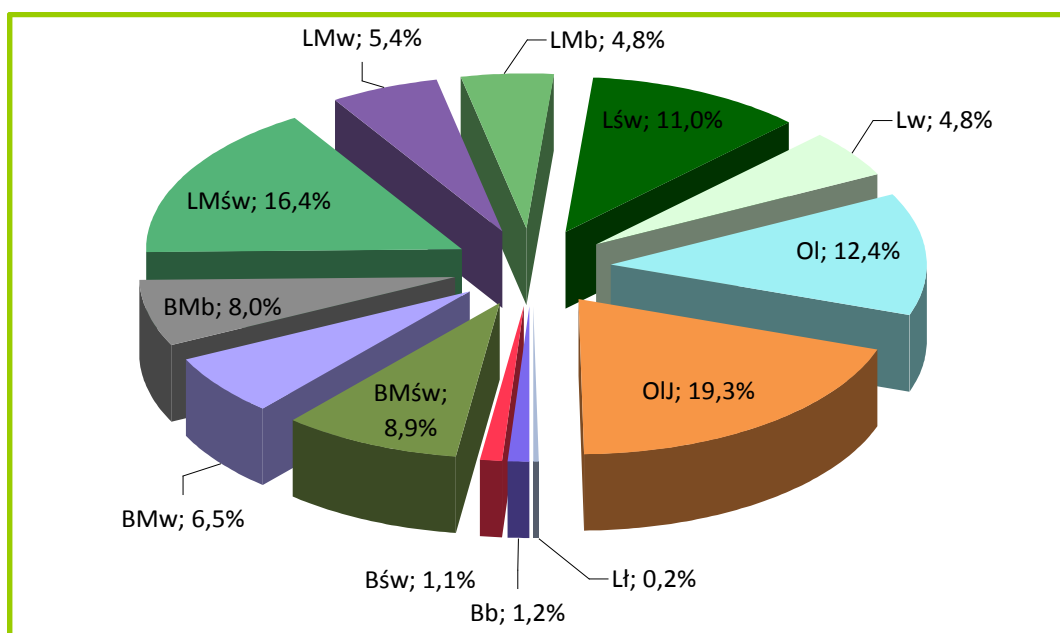
- wykorzystania zmienności w ramach mikrosiedlisk, wprowadzając na te niewielkie powierzchnie właściwe im gatunki,
- zachowania w stanie zbliżonym do naturalnego i odtwarzania śródleśnych cieków i zbiorników wodnych,
- pozostawiania w stanie nienaruszonym nisz źródliskowych, bagien, trzęsawisk i torfowisk z ich charakterystyczną florą i fauną,
- zachowania olsów i innych naturalnych zbiorowisk jako ostoi rzadkich gatunków roślin i zwierząt,
- indywidualizowania zasad postępowania gospodarczego,
- popierania mechanizmów samoregulacji w przyrodzie (o ile nie zagraża to trwałości lasów),
- zwiększania udziału starych drzew w lasach oraz związanych z nimi roślin, zwierząt i mikroorganizmów,

- wyznaczania i pozostawiania drzew dziuplastych do ich naturalnego rozkładu;
- preferowania odnowień naturalnych,
- kształtowania strefy ekotonowej, bogatej w gatunki stykowe, szczególnie na siedliskach porolnych,
- zagospodarowania lasu w sposób zapewniający maksymalizację korzystnego ich wpływu na klimat, wodę, glebę i warunki życia człowieka,
- czynnej ochrony ekosystemów łąkowych poprzez regularne wykaszanie, a tam, gdzie jest to konieczne – zbiór siana;

W celu zwiększenia różnorodności ekosystemów Nadleśnictwo wyznaczyło, uwzględniając Zasady, Kryteria i Wskaźniki Dobrej Gospodarki Leśnej w Polsce, lasy o szczególnych walorach przyrodniczych (HCVF), w ramach których wyodrębniono m.in. kategorię 3.1. - cenne ekosystemy wymagające wyłączenia z gospodarki leśnej. Zestawienie powierzchni tej kategorii lasów przedstawia tabela.

**Zestawienie powierzchni ostoi cennych ekosystemów
według typów siedliskowych lasu**

Lp.	Typ siedliskowy lasu	Liczba wydzieleń	Nadleśnictwo	
			pow. ha	%
1	2		3	4
1.	Bb (91D0)	2	7,08	1,2
2.	Bśw	3	6,68	1,1
3.	BMśw	25	51,97	8,9
4.	BMw	11	37,64	6,5
5.	BMb	9	46,54	8,0
6.	LMśw	50	95,08	16,4
7.	LMw	17	31,42	5,4
8.	LMb	6	27,74	4,8
9.	Lśw	27	64,00	11,0
10.	Lw	16	27,74	4,8
11.	OI	38	71,91	12,4
12.	OIJ	40	112,37	19,3
13.	Lł	1	1,23	0,2
Razem		245	581,40	100,0

Udział typów siedliskowych lasu w ostojach cennych ekosystemów w Nadleśnictwie Lipka

Łącznie w Nadleśnictwie Lipka wyznaczono ostoje cennych ekosystemów (HCVF 3.1) w 245 pododdziałach na powierzchni 581,40 ha, stanowiącej 4,6% powierzchni gruntów zalesionych Nadleśnictwa. Wszystkie pododdziały zostały zaliczone do gospodarstwa specjalnego i wyłączone z użytkowania gospodarczego. Największy udział (31,7%) mają olsy (Ol, OIJ) oraz las mieszany świeży (16,4%) i las świeży (11,0%).

W kategorii 3.1. „cenne ekosystemy wymagające wyłączenia z gospodarki leśnej”, zdecydowanie dominującą rolę odgrywają ostoje ksylobiontów, wyznaczone na podstawie Zarządzenia Nr 8 Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Pile z dnia 16 kwietnia 2007 r. w sprawie ochrony zasobów rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych na terenie RDLP w Pile. Utworzenie takich miejsc powinno pozytywnie wpłynąć m.in. na rozwój populacji organizmów związanych ekologicznie z obecnością rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych oraz poprawić stan siedlisk chronionych na podstawie Dyrektywy Siedliskowej. W lasach Nadleśnictwa Lipka ostoje ksylobiontów obejmują 242 pododdziały na łącznej powierzchni 574,54 ha.

Rozkładające się drewno - ksylobionty

Obecna metoda inwentaryzacji zasobów drzewnych nie obejmuje inwentaryzacji martwego drewna.

8.3. Kształtowanie stref ekotonowych

Biocenozy mogą mieć w przyrodzie wyraźnie wykształcone granice lub przechodzić jedna w drugą stopniowo, szerszym lub węższym pasem przejściowym. Ta strefa przejściowa, zwana inaczej ekotonem, odznacza się zazwyczaj większym bogactwem flory i fauny, niż podstawowe, graniczące ze sobą ekosystemy. Szczególnie korzystne są szerokie strefy ekotonowe, będące miejscem bytowania gatunków charakterystycznych dla obu sąsiadujących biocenoz oraz tzw. gatunków stykowych.

W celu kształtowania korzystnej strefy ekotonowej w Nadleśnictwie Lipka należy:

- dążyć do tego, by zewnętrzne obrzeże lasu oraz lasy wzdłuż dróg, cieków wodnych, szlaków turystycznych itp. w pasie 10-30 m były maksymalnie wypełnione; by tworzyła się ściana lasu ograniczająca wnikanie i penetrację czynników szkodliwych; ściana ta winna składać się z wielu warstw roślinnych, obejmujących roślinność drzewiastą, krzewiastą i runo;
- stosować na obrzeżach lasu silniejsze cięcia pielęgnacyjne, umożliwiając w ten sposób wnikanie światła do wnętrza lasu i powstawanie ścian ochronnych drzewostanów;

- w cięciach pielęgnacyjnych preferować drzewa i krzewy silnie korzeniące się oraz drzewa silnie ugałęzione;
- przy sztucznym kształtowaniu tej strefy stosować luźniejszą więźbę sadzenia, wprowadzać możliwie dużą gamę gatunków o wysokich walorach estetycznych;

Realizacja powyższych zaleceń powinna odbywać się etapami, przy okazji wykonywania bieżących zadań gospodarczych w poszczególnych drzewostanach.

8.4. Kształtowanie stosunków wodnych

Zagadnienia gospodarki wodnej są niezmiernie istotne na znacznym obszarze Nadleśnictwa. Wiele hektarów lasów prawidłowo rozwijać się będzie jedynie w przypadku utrzymania obecnego poziomu wód gruntowych.

Realizacji tego celu ma służyć przestrzeganie następujących zasad:

- należy chronić brzegi zbiorników wodnych przed dewastacją;
- wokół jezior, których brzegi stwarzają korzystne warunki dla rozwoju rekreacji, powinny być wyznaczone strefy ochronne;
- należy utrzymywać w stanie zbliżonym do naturalnego śródlądne zbiorniki i oczka wodne;
- pozwolić na naturalne kształtowanie się koryt rzek;
- nie można osuszać i zalesiać torfowisk;
- melioracje odwadniające powinny być ograniczone do niezbędnego minimum;
- zaleca się lokalne zbieranie wód, np. w rowach bez odpływu;
- podmokłe, trudne do odnowienia grunty można odnawiać samosiewem lub wieloletkami, bez przygotowania gleby ciężkim sprzętem i bez stosowania rabatowałków; dopuszczalne są tu również odstępstwa od zalecanego składu gatunkowego;
- nie można zalesiać tych łąk i pastwisk, które mają kluczowe znaczenie przyrodnicze;
- wskazana jest likwidacja gruntów ornych dochodzących do zbiorników i koryt rzek; należałoby je zmieniać na trwałe użytki zielone bądź zalesiać,
- zaleca się realizację projektów budowy obiektów małej retencji.

8.5. Postępowanie w obiektach objętych ochroną

Nadleśnictwo wykonuje zadania z zakresu ochrony przyrody na podstawie planów ochrony (lub zaleceń wydanych przez organ właściwy do sprawowania ochrony przyrody) i po zapewnieniu środków finansowych na ochronę.

Postępowanie w obiektach chronionych, wyszczególnionych w rozdziale „Formy ochrony przyrody”, powinno uwzględniać:

a) odnośnie rezerwatu przyrody „Uroczysko Jary”:

- sposoby eliminacji lub ograniczenia istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych, określone w Załączniku nr 1 do Rozporządzenia Nr 11/05 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 19 września 2005 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody, zakładające m.in.:
 - unaturalniające kształtowanie struktury gatunkowej, wiekowej i przestrzennej drzewostanów,
 - nadzór Straży Leśnej na terenie jeziora Zatopione Bagno oraz przygotowanie stanowisk do wędkowania nad jeziorami Górzno Dolne i Górzno Górne,
 - podniesienie poziomu wody w jeziorze Zatopione Bagno,
 - działania przeciwpożarowe w całym rezerwacie,
 - usunięcie odpadów,
 - zorganizowanie wygrodnzonego kąpieliska przylegającego do działki 603 i wyposażenie w odpowiednią infrastrukturę (np. pomosty, sanitariaty, kosze itp.),
 - koszenie trzcinowiska w oddz. 492b oraz działek 659 i 660 w części zajętej przez odłogujące łąki,
 - obserwacja rozwoju populacji gatunków roślin obcego pochodzenia i ich usuwanie,
 - pozostawienie wszystkich martwych i zamierających drzew oraz drzew dziuplastych, a także nie usuwanie martwych drzew leżących;
 - uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu działań w otulinie rezerwatu.

b) odnośnie obszaru chronionego krajobrazu:

- przestrzegać zakazów wprowadzonych uchwałą sejmiku województwa w sprawie obszarów chronionego krajobrazu, zgodnych z Art. 24, ust. 1 ustawy o ochronie przyrody;

c) odnośnie obszarów Natura 2000:

- przestrzeganie planu zadań ochronnych lub planu ochrony obszaru Natura 2000, gdy takie dokumenty będą sporządzone;

d) w stosunku do pomników przyrody:

- przestrzeganie zakazów wprowadzonych rozporządzeniem wojewody lub uchwałą rady gminy w sprawie ustanowienia odpowiedniego obiektu, zgodnych z zapisami Art. 45, ust. 1 ustawy o ochronie przyrody;
- właściwe oznakowanie obiektów w terenie;

e) w stosunku do użytków ekologicznych:

- przestrzegać zakazów wprowadzonych rozporządzeniem wojewody lub uchwałą rady gminy w sprawie ustanowienia odpowiedniego obiektu, zgodnych z zapisami Art. 45, ust. 1 ustawy o ochronie przyrody;
- właściwe oznakowanie obiektów w terenie;

f) w stosunku do proponowanych pomników przyrody:

- sporządzić dokumentację przyrodniczą (np. wymiary drzewa proponowanego na pomnik, ewentualne zabiegi ochronne) dla każdego z obiektów wymienionych w wykazie proponowanych pomników przyrody;
- przygotować właściwe wnioski o utworzenie tej formy ochrony przyrody, a następnie skierować do zatwierdzenia do rady gminy, na której terenie te obiekty są zlokalizowane;

g) w stosunku do proponowanych użytków ekologicznych:

- uczestnictwo w pracach nad sporządzeniem dokumentacji przyrodniczej dla obiektów wymienionych w wykazie proponowanych użytków ekologicznych;

- przygotowanie właściwych wniosków o utworzenie tej formy ochrony przyrody, a następnie skierowanie do zatwierdzenia do rady gminy, na której terenie te obiekty są zlokalizowane;
- uczestniczenie w przygotowaniu projektu aktu prawnego tworzącego proponowaną formę ochrony, zwracając szczególną uwagę na określenie właściwych granic, ewentualnych sposobów ochrony czynnej oraz ustanowienie zakazów dla danego obszaru.

8.6. Metody ochrony rzadkich i chronionych gatunków

W celu ochrony rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków flory i fauny oraz ich siedlisk należy:

a) w stosunku do roślin i grzybów objętych ochroną gatunkową:

- stanowiska cennych gatunków nanieść na odpowiednie mapy (np. szkice powierzchni manipulacyjnej), a w razie potrzeby zaznaczyć w terenie,
- działania gospodarcze na stanowiskach cennych gatunków lub w bezpośrednim otoczeniu prowadzić w sposób niezagrażający trwaniu populacji (np. poprzez pozostawianie biogrup na zrębach, wytyczenie szlaków zrywkowych z ominięciem występujących płatów cennej flory),
- nowe stanowiska cennej roślinności w odpowiedni sposób katalogować i kartować (np. uzupełniając kronikę w programie ochrony przyrody),
- przeprowadzać szkolenia pracowników z rozpoznawania cennych gatunków;

b) w stosunku do gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną gatunkową:

- przestrzegać zasad podanych w rozdziale „Kształtowanie stosunków wodnych”, które pozwolą zachować we właściwym stanie zbiorniki będące miejscem rozrodu płazów i gadów,
- przestrzegać sposobów gospodarowania w pobliżu zbiorników wodnych, stanowiących potencjalne miejsca bytowania wielu gatunków ptaków,
- pozostawiać w starszych drzewostanach dębowych i bukowych drzewa martwe i obumierające, które będą stanowić potencjalne miejsca gniazdowania ptaków dziuplastych,

- w drzewostanach stanowiących miejsca bytowania żurawia wszelkie prace gospodarcze wykonywać poza okresem lęgowym (tj. z wyłączeniem miesięcy III-VII);
- przestrzegać zaleceń mających na celu zapobieganie lub ograniczenie niektórych negatywnych oddziaływań w stosunku do wybranych gatunków fauny:
 - **czerwończyk nieparek** – w chwili obecnej najlepszym sposobem ochrony tego motyla jest utrzymanie w odpowiednim stanie jego środowiska bytowania poprzez ekstensywnie prowadzoną gospodarkę rolną i leśną; nie ma potrzeby ochrony czynnej gatunku;
 - **zalotka większa** – stanowisko tej ważki zlokalizowano na niewielkich bagnach, dlatego też ochrona powinna dotyczyć głównie tych miejsc;
 - **kumak nizinny i traszka grzebieniasta** – na terenie Nadleśnictwa ochrona czynna powinna polegać na zachowaniu niewielkich bagienek i innych zbiorników wody stojącej, na których stwierdzono stanowiska;
 - **żuraw** – ochrona powinna polegać na zachowaniu miejsc rozrodu, którymi najczęściej w warunkach Nadleśnictwa są bagna i torfowiska; nie należy zmieniać stosunków wodnych w miejscach występowania gatunku;
 - **bóbr europejski i wydra** – nie wymagają szczególnych działań ochronnych ze strony Nadleśnictwa.

c) **odnośnie stref ochrony:**

- dla gatunków ptaków, które gniazdują na terenach leśnych zarządzanych przez Nadleśnictwo:
 - **bielik** – przestrzegać zakazu przebywania osób, z wyjątkiem osób sprawujących zarząd i nadzór, w wyznaczonej strefie ochrony całorocznej; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (1.01 – 31.07), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem i w uzgodnieniu z RDOŚ,
 - **bocian czarny** – przestrzegać zakazu przebywania osób, z wyjątkiem osób sprawujących zarząd i nadzór, w wyznaczonej strefie ochrony całorocznej; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (15.03 – 31.08), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem i w uzgodnieniu z RDOŚ,

- **rybołów** – przestrzegać zakazu przebywania osób, z wyjątkiem osób sprawujących zarząd i nadzór, w wyznaczonej strefie ochrony całorocznej; należy przestrzegać terminu ochrony okresowej (1.03 – 31.08), niezbędne prace wykonywać poza tym okresem i w uzgodnieniu z RDOŚ.

Ochrona rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków wynika ponadto z „Zasad, Kryteriów i Wskaźników Dobrej Gospodarki Leśnej w Polsce” grupy FSC (Forest Stewardship Council), certyfikującej jednostki RDLP w Pile. Przestrzeganie zawartych tam zapisów weryfikowane jest corocznym audytem w formie kontroli terenowej w wybranych nadleśnictwach.

8.7. Ochrona siedlisk przyrodniczych

8.7.1. Chronione siedliska leśne

Główne zasady postępowania na siedliskach chronionych, to:

- zrównoważenie funkcji gospodarczej lasu z funkcją przyrodniczą,
- wszelkie działania na siedliskach w „stanie uprzywilejowanym/wzorcowym – A” powinny zmierzać do zachowania tego stanu,
- podniesienie w trakcie kształtowania kolejnego pokolenia drzew stopnia zachowania siedlisk przynajmniej o jeden stopień (dotyczy to szczególnie siedlisk w stanie silnie zniekształconym „C”, których renaturyzacja bez interwencji człowieka może trwać bardzo długo),
- całkowita rezygnacja z celowego użytkowania lasu na siedliskach skrajnie ubogich pod względem troficznym, których ilość i powierzchnia w danym Nadleśnictwie jest niewielka lub bardzo mała; pozyskanie drewna może być prowadzone przy zabiegach ochronnych (np. usuwanie nadmiaru osobników brzoźowych w Bb) czy cięciach rozluźniających lub sanitarnych (w borach chrobotkowych).

Celem zabiegów pielęgnacyjnych powinno być:

- stworzenie najodpowiedniejszych dla danych warunków siedliskowych:
 - struktur drzewostanów,
 - składu gatunkowego,
 - zróżnicowania wieku,
 - ukształtowania koron,
 - budowy warstwowej drzewostanów;
- poprawa stanu zdrowotnego i sanitarnego drzewostanów, zwłaszcza o niewłaściwym składzie gatunkowym (monokultury).

Cięcia rębne

Cięcia rębne powinny wynikać z potrzeb ochrony siedlisk przyrodniczych, z uwzględnieniem ładu przestrzennego i czasowego. Głównym zadaniem cięć rębnych jest stworzenie odpowiednich warunków do powstania i rozwoju młodego pokolenia lub wprowadzenia pożądanych gatunków drzew i krzewów. Należy dobrać rodzaj rębni najbardziej zbliżonej do naturalnych procesów rozwojowych drzewostanu w danych warunkach siedliskowych i klimatycznych. Użytkowanie nie może spowodować zaniku określonego typu siedliska i zmniejszenia jego powierzchni.

Trzebieże

Podczas wykonywania trzebieży należy odsłaniać powstające stożki odnowieniowe. Niektóre zabiegi trzebieżowe należy wykonywać pod kątem ochrony gatunków runa leśnego. Stopniowo eliminować gatunki niezgodne z siedliskiem i obce geograficznie.

Odnowienia, zalesienia, poprawki, uzupełnienia i dolesienia

Podstawą prac odnowieniowych, zalesieniowych, poprawek, uzupełnień i dolesień powinien być przyjęty przez Komisję Założeń Planu docelowy skład gatunkowy drzewostanów dojrzałych oraz wyjściowy, orientacyjny skład gatunkowy upraw dla poszczególnych siedlisk przyrodniczych.

Przyrodnicze typy drzewostanów, orientacyjne składy gatunkowe upraw oraz sposoby zagospodarowania dla typów siedlisk przyrodniczych występujących w Nadleśnictwie Lipka przedstawia tabela.

Przyrodnicze typy drzewostanów, orientacyjne składy gatunkowe upraw oraz sposób zagospodarowania dla poszczególnych typów siedlisk przyrodniczych występujących w Nadleśnictwie Lipka

Kod	Nazwa siedliska	TSL	PTD	Orientacyjne składy gatunkowe - %		Sposób zagospodarowania	Uwagi
				Gatunki główne	Gatunki domieszkowe		
1	2	3	4	5	6	7	8
9110-1	Kwaśna buczyna niżowa	LMśw	Bk	Bk 70	So 20, Dbb i inne 10	II / III / IV	-
		Lśw			Dbb i inne 30		
9130-1	Żyzna buczyna niżowa	Lśw, LMśw - rzadko	Bk	Bk 80	Dbb i inne 30	II / III / IV	-
		Lw	Db Bk	Bk 60 Dbb 20	Lp i inne 20		
9160	Grąd subatlantycki	Lśw, Lw	Db	Db 70	Lp i inne 30	II / III / IV	-
			Gb Db	Db 50 Gb 30	Lp i inne 20		
			Bk Db	Db 50 Bk 30	Gb, Lp i inne 20		
9170	Grąd środkowo-europejski	LMśw, Lśw, rzadko LMw, Lw	So Db	Db 50 So 30	Lp, Gb i inne 20	II / III / IV	-
			Db	Db 50	Gb 30, Lp i inne 20		
			Bk Db	Db 50 Bk 30	Gb, Lp i inne 20		
91D0-1*	Brzezina bagienna	BMb, rzadko LMb	So Brz	Brzom 60 So 30	Ol i inne 10		zakaz użytkowania rębnego, pozostawienie martwych drzew na gruncie, sprzyjanie odnowieniu naturalnemu
91D0-2*	Sosnowy bór bagienny	Bb	So	So 90	Brzom i inne 10		
		BMb	Brz So	So 60 Brzom 40	inne pjd		
91E0*	Łęgi wierzbowe i topolowe	Lł	Wz Jś Db	Db 40 Js 30 Wz 30	inne pjd	II / IV	Do czasu ustąpienia chorób Jś należy zastępować go innymi: Db, Wz, Ol, Jw i inne. Należy unikać gat. obcych geograficznie i ekologicznie. Rodzime Tp
	Łęgi olszowe i jesionowe	Ol, OlJ, Lw, LMw - rzadko	Js Ol	Ol 50 Js 30	Wz i inne 20	II / IV, na Ol również rębna zupełna	
			Ol	Ol 80	Wz i inne 20		
	Żródłiskowe lasy olszowe na niżu	Ol	Ol	Ol 90	Js i inne 10		Bierne formy ochrony

Kod	Nazwa siedliska	TSL	PTD	Orientacyjne składy gatunkowe - %		Sposób zagospodarowania	Uwagi
				Gatunki główne	Gatunki domieszkowe		
1	2	3	4	5	6	7	8
91T0	Śródlądowy bór chrobotkowy	Bśw,Bs	So	So 90	Brz 10	I,IV	Rębnia I dopuszczalna w dużych płatach siedliska.

*siedliska przyrodnicze o znaczeniu priorytetowym

W odnowieniach przyjmować następującą kolejność postępowania: samosiew, siew, sadzenie. Może zachodzić potrzeba wykorzystania w jednym drzewostanie wszystkich wymienionych sposobów. Należy zwrócić uwagę na wykorzystanie mikrosiedlisk i odpowiedni do nich dobór gatunków.

We wszystkich fazach rozwojowych drzewostanu, przy wykonywaniu zabiegów pielęgnacyjnych starać się stwarzać korzystne warunki do odnowienia naturalnego.

Wykonując prace hodowlane na leśnych siedliskach chronionych należy kierować się następującymi zasadami:

- podstawą prac odnowieniowych, zalesieniowych, poprawek i uzupełnień jest określony dla każdego siedliska przyrodniczego docelowy skład gatunkowy;
- w pielęgnacji upraw należy preferować gatunki właściwe dla siedliska;
- chronić i pielęgnować odnowienia naturalne;
- charakter i intensywność zabiegów pielęgnacyjnych powinny wynikać z potrzeby ochrony siedliska i dążenia do ukształtowania struktury i składu drzewostanu zgodnego z siedliskiem, charakterystycznego dla danego zespołu leśnego;
- powstające luki i przerzedzenia należy wykorzystywać dla odnowienia naturalnego lub sztucznych gatunków charakterystycznych i typowych dla danego zespołu leśnego;
- preferować odnowienie naturalne gatunków domieszkowych;
- chronić cenne domieszki, w tym takich gatunków, jak: grab, lipa, jesion, wiąz;
- cięcia odnowieniowe wykonywać tylko w przypadku koniecznej przebudowy, konieczności odsłaniania istniejących, wartościowych i zgodnych z siedliskiem odnowień naturalnych lub starości drzewostanu;
- starać się o zachowanie dłuższego okresu przebudowy drzewostanu;

- w odniesieniu do lasów bukowych o uproszczonej strukturze wiekowo-gatunkowej należy wprowadzać naturalne gatunki domieszkowe (w zależności od żyzności gleb): grab, dąb szypułkowy i bezszypułkowy, jawor, lipa drobnolistna;
- z uwagi na niszczenie runa nie stosować kruszarek do gałęzi;
- realizując ogólną zasadę trwałości szaty leśnej należy dążyć do wytworzenia dolnego pietra lub podszytu (z wyjątkiem siedlisk ubogich), o ile nie występują one naturalnie.

Postępowanie z gatunkami obcego pochodzenia

Z ekologicznego punktu widzenia obecność w lasach gatunków obcych nie jest pożądana, chociaż nie zawsze jednoznacznie szkodliwa mając na myśli produkcyjny aspekt gospodarki leśnej. Jednak gospodarka leśna ma również na celu zrównoważone zarządzanie środowiskiem, co przy wprowadzaniu gatunków obcego pochodzenia nie jest realizowane.

W obrębie grupy drzew obcych znajduje się kilka gatunków ważnych pod względem gospodarczym: świerk pospolity, modrzewie, dagleżja zielona, jodła pospolita.

Pod względem ekonomicznym najważniejszym gatunkiem obcym jest świerk. Jednak jego mała odporność na wiatr oraz czynniki chorobotwórcze i patogenne, powoduje straty gospodarcze. W związku z tym należy zrezygnować ze świerka jako głównego składnika drzewostanu. Obecnie świerk jest gatunkiem zadomowionym, który może pełnić w biocenozie rolę gatunku wpływającego na różnorodność biologiczną, m.in. awifauny leśnej (np. mysikrólik, drozd, włośchatka). Biorąc pod uwagę wszystkie aspekty związane z występowaniem świerka, udział tego gatunku należałoby sprowadzić do składnika domieszkowego. Ze względu na znaczącą rolę przestrzenną świerka w drzewostanach Nadleśnictwa, powinien on być stopniowo usuwany z siedlisk buczyn, grądów, łęgów oraz brzeziny bagiennej. Uwzględnić należy spontaniczne osiedlanie się świerka i niewielki udział głównie w drugim piętrze i podszytach.

Dopuszcza się również w ograniczonym zakresie wprowadzanie Jd (z *WDN w Nadleśnictwie Osusznica – RDLP Szczecinek*).

W odniesieniu do pozostałych gatunków (Dg, Md) nie zachodzi potrzeba ich eliminacji z drzewostanów, jeśli nie zachowują się ekspansywnie.

Obce, ekspansywne gatunki drzew (klon jesionolistny, robinia, czeremcha amerykańska) powinny być stopniowo eliminowane z drzewostanów.

Zalecenia do prowadzenia działań hodowlanych na leśnych siedlisk przyrodniczych

➤ Kwaśne buczyny niżowe (kod siedliska 9110-1)

- podczas wykonywania czyszczeń późnych i trzebieży popierać buka i dęba bezszypułkowego,
- w drzewostanach rębnych i starszych stosować rębnię częściową, gniazdową lub stopniową, w zależności od ilości i jakości buka zdolnego do odnowienia naturalnego,
- dopuszcza się uzupełnianie samosiewów bukowych w końcowej fazie cięć odsłaniających oraz po cięciu uprzątającym poprzez wysadzanie buka w celu zwiększenia udziału tego gatunku w składzie drzewostanu,
- wskazane jest wprowadzanie domieszki innych gatunków liściastych, m.in. klonu, jaworu, lipy, które istotnie wpływają na rozkład ściółki, jak również różnicują środowisko glebowe pod okapem drzewostanu,
- należy zaznaczyć, że w buczynie pojedyncze, stare drzewa iglaste mogą mieć znaczenie dla populacji cennych gatunków ptaków (dziuple);

➤ Żyzne buczyny niżowe (kod siedliska 9130-1)

- podczas wykonywania czyszczeń późnych i trzebieży popierać buka,
- jednostkowy udział gatunków iglastych (Md, Św, Dg) można pozostawić, jeśli nie jest przeszkodą dla wzrostu młodego pokolenia buka i dębów (Dbs),
- obecność substratów gliniastych i gleb brunatnych jest podstawą do nieco większego udziału Dbs niż udział jednostkowy,
- dopuszcza się uzupełnianie samosiewów bukowych w końcowej fazie cięć odsłaniających oraz po cięciu uprzątającym poprzez wysadzanie buka w celu zwiększenia udziału tego gatunku w składzie drzewostanu,
- w starszych klasach wieku protegowanie buka i dębu bezszypułkowego oraz szypułkowego, jeśli pojawiają się w sposób naturalny,
- ewentualne luki – odnowić (jeśli konieczne, to poszerzyć) bukiem i dębem, z pozostawieniem części gatunków lekkonasiennych (jako osłona lub podgon, głównie dębu),
- luki nie spełniające wymagań ekologicznych gatunków głównych i domieszkowych pozostawić do naturalnej sukcesji,

- w drzewostanach rębnych i przeszłorębnych stosować rębnię II, III oraz IVd stwarzającą możliwości inicjowania i wykorzystania odnowień naturalnych, a także stosowania i odnowień sztucznych;

➤ **Grąd subatlantycki (kod siedliska 9160)**

- dostosowywanie składu gatunkowego grądów do panujących warunków siedliskowych, z racji silnych możliwości regeneracyjnych, należy przeprowadzać przy możliwie maksymalnym wykorzystaniu potencjału regeneracyjnego istniejących fitocenozy,
- przy pielęgnacji, jak i odnowieniu rębniami złożonymi, należy dążyć do tworzenia struktury wielopiętrowej i wielogeneracyjnej, przy szczególnej ochronie pietra grabowego,
- w drzewostanach podlegających użytkowaniu rębnemu należy zwrócić uwagę na możliwość wprowadzenia dębu szypułkowego,
- użytkować rębniami II, III, IVd, z wprowadzeniem na gniazda i przestrzenie międzygniazdowe dębów,
- na powierzchni międzygniazdowej wykorzystać w sposób umiarkowany odnowienia naturalne buka,
- ściśle kontrolować udział graba, szczególnie na etapie uprawy i młodnika, aby nie zagłuszał odnowień dębu,
- grab wprowadzać w zmieszaniu grupowym lub drobnokępowym,
- do tworzenia drugiego pietra na siedliskach żyzniejszych nadaje się również lipa;

➤ **Grąd środkowoeuropejski (kod siedliska 9170)**

- wyznaczyć powierzchnie referencyjne spośród najlepiej zachowanych płatów,
- w trzebieżach późnych pozostawiać drzewa obumierające i martwe,
- nie eliminować gatunków „dziuplotwórczych” (starych Brz, Os, Gb, Ol),
- nie wprowadzać So, ograniczać wprowadzanie Bk na rzecz promowania Gb,
- nie wprowadzać gat. obcych geograficznie (Dg, Dbcz, Md, Św),
- stopniowo eliminować „zniekształcenia”, poprzez usuwanie gatunków obcych ekologicznie i geograficznie w cięciach trzebieżowych;

➤ **Brzezina bagienna (kod siedliska 91D0-1)**

- nie pogarszać stosunków wodnych,
- wyłączyć z użytkowania rębego,
- w fitocenozach ze znacznym udziałem sosny należy zredukować jej udział i preferować brzozę omszoną,
- w drzewostanach zniekształconych z panującym świerkiem należy redukować jego udział do ilości jednostkowych,
- samorzutnie powstające biogrupy złożone z gatunków właściwych zbiorowisku, szczególnie młodego pokolenia, należy wspierać w trakcie czyszczeń i trzebieży,
- spontaniczne pojawianie się brzoź, rzadziej sosny, należy uznać za początek przyszłego składu botanicznego drzewostanu, a działania związane z przebudową należy prowadzić pod kątem protegowania tych gatunków,
- w przypadku wkraczania świerka do podszytu i drzewostanu należy go usuwać całkowicie lub utrzymać w ilości nie większej niż 20%,
- wskazane jest usuwanie lub ograniczanie świerka z bezpośredniego otoczenia brzezin, celem zapobieżenia jego samorzutnego rozprzestrzeniania się,
- należy pamiętać, że trudno uzyskać poprawę struktury i składu tego zbiorowiska zabiegami hodowlanymi, gdyż zmianie ulega trofia gleb;

➤ **Sosnowy bór bagienny (kod siedliska 91D0-2)**

- nie pogarszać stosunków wodnych,
- wyłączyć z użytkowania rębego;

➤ **Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe, jesionowe (kod siedliska 91E0)**

- podtyp „źródłiskowe lasy olszowe” należy wyłączyć z użytkowania rębego,
- łąg jesionowo-olszowy – zapobiegać przesuszeniu siedliska oraz stagnacji wody;

➤ **Bór chrobotkowy (91T0)**

- utrzymywać zwarcie w przedziale 60-80%,
- nie dopuszczać do silnego i pełnego zwarcia drzewostanu (dotyczy to również upraw i drągowin),
- w płatach siedliska nie wprowadzać podszytów, usuwać czeremchę amerykańską i dąb czerwony,

- istniejące płaty siedliska wymagają zabezpieczenia przed bezpośrednim zniszczeniem runa (np. w wyniku zrywki, prób wprowadzenia podszytu),
- nie stosować zasady pozostawiania martwego drewna, które dla tego typu siedliska działa użyźniająco.

8.7.2. Chronione siedliska nieleśne

Zalecenia dla siedlisk nieleśnych opracowano na podstawie publikacji „Natura 2000 – Niezbędnik leśnika”, wydanej przez Klub Przyrodników w 2008 r. Rekomendacje zawarte w tej publikacji poddano niewielkim modyfikacjom, dostosowując je do warunków siedliskowych Nadleśnictwa Lipka.

➤ Jeziora eutroficzne (kod siedliska 3150)

- nie wydzierżawiać do intensywnej hodowli ryb, choć można wydzierżawiać do ekstensywnych zarybień na cele wędkarskie,
- zachować ostrożność w udostępnianiu do rekreacji,
- nie odprowadzać wody z systemów melioracyjnych, zamknąć takie odprowadzenia, jeżeli istnieją;

➤ Suche wrzosowiska (kod siedliska 4030)

- nie zalesiać,
- usuwać samosiew,
- zwykle konieczne zabiegi ochrony czynnej,
- możliwe użytkowanie „pszczelarskie”;

➤ Murawy kserotermiczne (kod siedliska 6210)

- nie zalesiać,
- zaplanować indywidualną ochronę każdego płatu,
- wskazane użytkowanie pastwiskowe (można stosować pakiet rolno-środowiskowy);

➤ Ziolorośla górskie i ziolorośla nadrzeczne (kod siedliska 6430)

- pozostawić do naturalnej sukcesji,
- nie zajmować pod inwestycje, zbiorniki retencyjne, itp.,
- nie zalesiać, nie kosić, nie odwadniać;

- **Łąki świeże (kod siedliska 6510)**
 - nie zalesiać,
 - nie konserwować rowów melioracyjnych,
 - nie planować zbiorników retencyjnych,
 - kosić po 15 czerwca, usuwając pokos;

- **Torfowiska wysokie i przejściowe (kod siedliska 7120, 7140)**
 - nie zalesiać,
 - nie odwadniać, nie konserwować rowów melioracyjnych,
 - rozważyć zablokowanie rowów melioracyjnych,
 - nie planować zbiorników retencyjnych,
 - pozostawiać biogrupy o szerokości 30 – 40 m od krawędzi torfowiska;

- **Źródłiska wapienne (kod siedliska 7220)**
 - chronić biernie,
 - przy krawędzi torfowiska (misy źródłiskowej) pozostawiać biogrupy o szerokości ok. 2 wysokości drzewostanu;

- **Torfowiska alkaliczne (kod siedliska 7230)**
 - nie odwadniać, nie konserwować rowów melioracyjnych,
 - rozważyć zablokowanie rowów melioracyjnych,
 - nie planować zbiorników retencyjnych,
 - zaplanować indywidualnie ochronę każdego płatu,
 - nie podejmować działań ochronnych bez opinii specjalisty,
 - nie zalesiać,
 - przy krawędzi torfowiska pozostawiać biogrupy o szerokości ok. 2 wysokości drzewostanu.

9. ADRESY ORGANÓW, JEDNOSTEK I ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH ZAJMUJĄCYCH SIĘ OCHRONĄ PRZYRODY

W związku z koniecznością prowadzenia przez Nadleśnictwo wielu uzgodnień, konsultacji i korespondencji związanej z szeroko pojętą problematyką ochrony przyrody, zamieszcza się pomocniczy wykaz instytucji i organizacji zajmujących się tą tematyką na terenie województw wielkopolskiego oraz pomorskiego, w tym szczególnie z terenu byłego województwa pilskiego:

- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Poznaniu,
ul. 28 Czerwca 1956 r., 61-485 Poznań;
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku
ul. Chmielna 54/57
80-748 Gdańsk;
- Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Poznaniu,
ul. Tadeusza Kościuszki 79, 61-715 Poznań;
- Regionalne Centrum Edukacji Ekologicznej w Gdańsku
ul. Straganiarska 24-27
80-837 Gdańsk;
- Liga Ochrony Przyrody, Zarząd Okręgowy w Poznaniu,
Al. Niepodległości 32, 60-714 Poznań;
- LOP Zarząd Okręgowy w Piile
ul. Staszica 10
64-920 Piła;
- Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”
ul. Stolarska 7/3
60-788 Poznań;
- Klub Przyrodników,
ul. 1 Maja 22, 66-200 Świebodzin;
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
w Poznaniu
ul. Szczepanowskiego 15 A, 60-541 Poznań;

- Wojewódzki Fundusz Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku
ul. Straganiarska 24-27
80-837 Gdańsk;
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu,
ul. Czarna Rola 4, 61-625 Poznań;
- WIOŚ w Poznaniu Delegatura w Pile
ul. Mohylewska 5a
64-920 Piła;
- WIOŚ w Gdańsku
ul. Trakt Św. Wojciecha 293
80-001 Gdańsk-Lipce;
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Poznaniu,
ul. Gołębia 2, 61-834 Poznań;
- Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Gdańsku
ul. Kotwiczników 20
80-991 Gdańsk;
- Starostwo Powiatowe w Złotowie, Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa
i Leśnictwa
Al. Piastów 32, 77-400 Złotów;
- Zespół Zamiejscowy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego,
Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Ochrony Środowiska,
Al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań;
- Związek Miast i Gmin Nadnoteckich,
ul. Kościuszki 34, 64-730 Wieleń.

10. MAPY PROGRAMU OCHRONY PRZYRODY

W ramach „Programu ochrony przyrody” w Nadleśnictwie Lipka opracowano następujące mapy tematyczne:

1. Mapa walorów przyrodniczych i rozmieszczenia chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt.
2. Mapa zagrożeń przyrody oraz działań w zakresie ochrony przyrody i poprawy stanu lasu.

11. LITERATURA

1. Czarnecka H. [red.]: *Atlas podziału hydrograficznego Polski*, IMGW, Warszawa 2005.
2. Kapuściński R., Zadura J.: *Edukacja przyrodnicza i leśna w Lasach Państwowych*, GDLP, Warszawa 2007.
3. Kondracki J.: *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa 2002.
4. Makomaska-Juchiewicz M., Perzanowska J.: *Ogólne zalecenia dla ochrony typów siedlisk oraz gatunków zwierząt (poza ptakami) i roślin wymienionych w załącznikach I i II Dyrektywy Siedliskowej, przewidywane na terenach Specjalnych Obszarów Ochrony sieci Natura 2000 w Polsce*, <http://natura2000.mos.gov.pl>.
5. Matuszkiewicz J.M.: *Regionalizacja geobotaniczna Polski*, IGiPZ PAN, Warszawa 2008.
6. Matuszkiewicz W., Faliński J.B., Kostrowicki A.S., Matuszkiewicz J.M., Olaczek R., Wojterski T.: *Potencjalna roślinność naturalna Polski – Mapa przeglądowa 1: 300 000*, Arkusz A1, IGiPZ PAN, Warszawa 1995.
7. BULiGL O/Poznań: *Operat siedliskowy*, Poznań 2009.
8. Pawlaczyk P.: *Natura 2000 – Niezbędnik leśnika*, Klub Przyrodników, Świebodzin 2008.
9. *Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce za roku 2009*, WIOŚ, Poznań 2010.
10. *Stan środowiska w Wielkopolsce w 2006 roku*, WIOŚ, Poznań 2007.
11. *Raport o stanie środowiska w województwie pomorskim w roku 2009*, WIOŚ, Gdańsk 2010.
12. *Program ochrony przyrody w Nadleśnictwie Lipka na okres od 01.01.2002 do 31.12.2011 r.*, Urządzenie Lasu Usługi S.C. /T. i R. Pędziwiatr 2002.
13. *Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Lipka na posiedzenie Komisji Założeń Planu do opracowania Programu Ochrony Przyrody*, Nadleśnictwo Lipka 2010.
14. *Referat Nadleśniczego Nadleśnictwa Lipka na posiedzenie Narady Techniczno-Gospodarczej*, Nadleśnictwo Lipka 2011.
15. *Siedliskowe podstawy hodowli lasu*, GDLP Warszawa 2004.
16. Standardowy Formularz Danych „Dolina Debrzynki”, „Dolina Łobzonki” – stan aktualizacji 2009 r.

17. *Światowa Czerwona Lista Gatunków Zagrożonych (Red List of Threatened Species)* – IUCN 2008.
 18. Trampler T. [red.]: *Regionalizacja przyrodniczo - leśna na podstawach ekologiczno – fizjograficznych*, PWRiL, Warszawa 1990.
 19. *Wielkoobszarowa inwentaryzacja stanu lasów w Polsce – wyniki za okres 2006 - 2010*, BULiGL, Sękocin Stary 2011.
 20. *Wyniki aktualizacji stanu powierzchni leśnej i zasobów drzewnych w Lasach Państwowych na dzień 1 stycznia 2010 r.*, BULiGL, Warszawa 2010.
 21. *Zasady hodowli lasu* – Dyrektor Generalny Lasów Państwowych, Warszawa 2002.
 22. *Zestawienie występowania i zwalczania szkodników lasu w Nadleśnictwie Lipka*, Zespół Ochrony Lasu, Szczecinek 2010.
 23. *Zestawienie siedlisk przyrodniczych Natura 2000 r.*, Nadleśnictwo Lipka 2010.
- Zdjęcia: BULiGL O/Szczecinek, Nadleśnictwo Lipka

12. ZAŁĄCZNIKI

Lista drzewostanów--cenne ekosystemy wymagające wyłączenia z gospodarki leśnej

Nadleśnictwo Lipka (08-18)

Stan na: 2012-01-01

Pow: 581,40

Adres leśny	Pow	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	Budowa pionowa	GTD	Gospodarstwo
08-18-1-03-1 -a -00	1,70	LMŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-03-1 -b -00	0,79	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-1 -c -00	2,84	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-03-1 -f -00	1,51	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-03-1 -g -00	11,38	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-03-1 -h -00	2,11	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-03-2 -a -00	2,21	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	GB DB	S
08-18-1-03-2 -b -00	5,56	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-03-2 -c -00	0,97	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-2 -d -00	1,29	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-03-2 -f -00	1,34	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-2 -g -00	2,48	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-03-3 -b -00	1,61	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-03-3 -c -00	1,79	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-03-3 -d -00	2,77	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-03-5 -c -00	1,25	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS DB	S
08-18-1-03-5 -f -00	3,02	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-03-6 -f -00	3,20	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-03-7 -c -00	3,35	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL JS	S
08-18-1-03-7 -d -00	1,20	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-03-7 -h -00	0,82	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-8 -a -00	4,39	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-8 -c -00	3,40	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-03-8 -d -00	1,20	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-8 -f -00	3,44	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-03-8 -g -00	1,60	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-8 -h -00	1,57	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-8 -i -00	1,56	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-8 -j -00	1,60	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-9 -a -00	2,89	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-9 -c -00	2,57	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-03-9 -d -00	0,76	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-9 -f -00	2,85	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-9 -i -00	0,77	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-03-11 -f -00	3,11	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-05-12 -g -00	2,12	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-05-13 -s -00	2,57	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-05-14 -a -00	1,48	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-05-14 -b -00	2,37	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S

Adres leśny	Pow	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	Budowa pionowa	GTD	Gospodarstwo
08-18-1-05-15 -a -00	1,50	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-05-16 -b -00	4,43	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-20 -c -00	3,41	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-05-25 -a -00	2,20	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-05-26 -a -00	1,64	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-05-27 -b -00	2,04	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-05-28 -a -00	1,15	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-05-29 -a -00	2,51	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-05-29 -f -00	1,13	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BK	S
08-18-1-05-29 -j -00	1,16	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-03-44 -k -00	2,49	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	BRZ SO	S
08-18-1-03-45 -m -00	7,61	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-03-47 -c -00	2,43	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-05-54 -c -00	2,50	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-05-55 -a -00	0,74	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-01-63 -f -00	1,54	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-01-63 -h -00	4,67	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL DB	S
08-18-1-01-64 -f -00	1,55	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-03-76 -b -00	0,90	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	BRZ SO	S
08-18-1-03-77 -a -00	4,17	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	BRZ SO	S
08-18-1-03-77 -b -00	4,14	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BRZ	S
08-18-1-03-77 -c -00	8,85	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BRZ	S
08-18-1-03-78 -a -00	7,18	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	BRZ SO	S
08-18-1-03-78 -b -00	14,02	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	BRZ SO	S
08-18-1-03-78 -c -00	4,93	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL JS	S
08-18-1-05-82 -j -00	1,06	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS DB	S
08-18-1-05-82 -k -00	2,50	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-01-86 -f -00	6,15	BB	D-STAN	OCHR	DRZEW	BRZ SO	S
08-18-1-01-86 -g -00	2,38	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BRZ	S
08-18-1-01-87 -c -00	1,72	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-01-87 -f -00	2,41	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	BRZ SO	S
08-18-1-01-87 -h -00	0,93		BAGNO				
08-18-1-01-88 -d -00	1,21	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-01-89 -b -00	0,73	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-01-90 -h -00	0,17	LW	D-STAN	GOSP	DRZEW	JS DB	S
08-18-1-01-96 -g -00	1,43	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-01-101 -f -00	0,98	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	GB DB	S
08-18-1-01-111 -a -00	0,78	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-113 -f -00	0,99	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL DB	S
08-18-1-02-115 -a -00	2,10	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL DB	S
08-18-1-02-116 -f -00	1,39	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-121 -d -00	2,74	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL JS DB	S
08-18-1-02-133 -a -00	2,18	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-134 -f -00	2,38	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-134 -j -00	1,52	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-135 -o -00	1,85	LMŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-02-136 -a -00	1,82	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-136 -i -00	1,33	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S

Adres leśny	Pow	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	Budowa pionowa	GTD	Gospodarstwo
08-18-1-02-137 -f -00	1,54	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-139 -a -00	2,32	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-139 -c -00	1,17	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-04-143 -f -00	3,69	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-04-145 -i -00	0,58	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-01-152 -i -00	1,39	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-02-159 -j -00	1,53	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-162 -c -00	3,66	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	GB DB	S
08-18-1-02-163 -a -00	2,49	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS DB	S
08-18-1-02-164 -h -00	0,94	OL	D-STAN	GOSP	DRZEW	OL	S
08-18-1-04-169 -b -00	12,19	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-177 -f -00	1,29	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL JS DB	S
08-18-1-02-181 -a -00	0,88	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-182 -p -00	1,73	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-184 -c -00	1,70	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-184 -d -00	2,38	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-02-185 -a -00	4,04	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-04-192 -g -00	4,68	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-04-195 -g -00	5,87	LŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-02-200 -b -00	3,72	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	GB DB	S
08-18-1-02-204 -g -00	3,73	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-02-207 -i -00	0,56	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-09-216 -i -00	0,77	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-07-223 -a -00	4,21	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-225 -g -00	0,60	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-09-227 -c -00	1,01	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-09-236 -d -00	0,70	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-09-237 -k -00	0,86	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-248 -d -00	0,64	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-09-251 -a -00	1,65	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-258 -a -00	4,44	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-258 -b -00	8,51	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-258 -c -00	3,62	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-258 -d -00	1,81	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-258 -f -00	4,53	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-258 -g -00	3,32	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-259 -a -00	2,97	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-259 -g -00	0,65	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-259 -i -00	2,13	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-07-264 -c -00	1,69	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-265 -f -00	2,02	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-09-276 -h -00	0,97	LW	D-STAN	GOSP	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-09-276 -l -00	0,72	BMŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	SO	S
08-18-1-09-276 -n -00	1,03	LW	D-STAN	GOSP	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-286 -a -00	1,17	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-287 -a -00	1,41	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-09-288 -h -00	0,82	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-09-291 -b -00	1,68	LMŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	DB SO	S

Adres leśny	Pow	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	Budowa pionowa	GTD	Gospodarstwo
08-18-1-05-294 -c -00	2,70	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-05-294 -j -00	1,64	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-07-300 -a -00	0,85	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-07-300 -h -00	0,91	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-301 -g -00	3,24	BŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-07-301 -h -00	2,61	BŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-07-301 -i -00	1,60	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-301 -j -00	1,67	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-301 -k -00	1,89	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-302 -d -00	3,82	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-07-302 -f -00	0,70	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-09-307 -b -00	1,79	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-09-315 -j -00	2,42	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-331 -a -00	6,09	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-331 -c -00	5,68	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-07-332 -b -00	0,83	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-332 -c -00	4,37	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-07-332 -d -00	1,78	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-332 -f -00	2,30	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-07-335 -h -00	0,77	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL JS DB	S
08-18-1-07-336 -l -00	1,50	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-336 -m -00	2,05	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-336 -t -00	1,98	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-08-337 -f -00	0,90	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-08-338 -b -00	1,23	LŁ	D-STAN	OCHR	DRZEW	WZ JS DB	S
08-18-1-08-338 -d -00	0,55	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-09-339 -a -00	1,59	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BK	S
08-18-1-09-339 -b -00	6,87	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-09-340 -d -00	0,97	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-09-340 -f -00	3,13	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-09-341 -b -00	0,58	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-09-343 -b -00	2,14	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-05-345 -f -00	2,92	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-354 -c -00	1,98	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-358 -h -00	1,53	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-07-370 -m -00	2,06	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-371 -j -00	0,75	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-372 -i -00	1,36	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-375 -b -00	3,00	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-08-376 -a -00	1,04	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-377 -a -00	0,78	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-377 -h -00	1,96	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-08-377 -k -00	0,80	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-08-377 -l -00	0,62	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-08-393 -c -00	1,19	BMŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	SO	S
08-18-1-08-395 -c -00	3,10	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-06-404 -b -00	3,45	LMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BRZ	S
08-18-1-06-404 -g -00	0,41	LMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S

Adres leśny	Pow	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	Budowa pionowa	GTD	Gospodarstwo
08-18-1-06-406 -d -00	0,82	LMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-425 -l -00	1,77	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-08-429 -a -00	1,86	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-08-430 -a -00	1,12	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-06-432 -d -00	1,06	LMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-435 -f -00	2,33	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-436 -f -00	2,32	LMŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-450 -c -00	1,29	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-06-450 -d -00	1,34	LŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	DB	S
08-18-1-08-453 -l -00	0,62	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-453 -o -00	0,28	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-454 -i -00	0,71	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-455 -i -00	1,34	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-456 -c -00	4,68	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-457 -b -00	11,61	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-466 -g -00	2,51	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-468 -d -00	1,55	LMW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-468 -j -00	6,51	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-468 -k -00	0,83	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-469 -c -00	3,56	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-469 -d -00	1,64	OLJ	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-06-478 -a -00	17,70	LMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BRZ	S
08-18-1-06-478 -b -00	4,30	LMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-479 -a -00	2,32	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-479 -b -00	1,20	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-479 -c -00	2,03	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-479 -d -00	0,50	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-480 -a -00	4,97	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-06-480 -b -00	0,44	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-480 -d -00	3,27	BMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-480 -f -00	2,69	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-480 -g -00	2,28	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-480 -h -00	2,78	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-480 -i -00	3,33	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-481 -a -00	1,11	OL	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-481 -b -00	1,59	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-481 -c -00	0,88	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-481 -d -00	1,78	BMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO	S
08-18-1-06-481 -f -00	1,31	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-481 -h -00	1,00	BMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-482 -a -00	0,51	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-482 -b -00	1,95	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-488 -k -00	2,02	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-488 -l -00	1,48	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-488 -m -00	0,98	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-08-489 -a -00	3,53	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-489 -b -00	1,04	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-489 -g -00	2,96	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-490 -b -00	1,65	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S

Adres leśny	Pow	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	Budowa pionowa	GTD	Gospodarstwo
08-18-1-06-492 -a -00	2,84	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-492 -d -00	4,02	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-495 -d -00	0,83	BŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	SO	S
08-18-1-08-498 -c -00	2,54	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-498 -j -00	0,70	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-500 -i -00	1,95	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-500 -j -00	0,62	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-501 -c -00	1,14	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-501 -j -00	3,51	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-501 -k -00	1,23	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-08-501 -l -00	1,31	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-08-507 -g -00	1,21	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-507 -n -00	0,96	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S

Lista ustanowionych ostoi ksylobiontów

Nadleśnictwo Lipka (08-18)

Stan na: 2012-01-01

Pow: 574,54

Adres leśny	Pow	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	Budowa pionowa	GTD	Gospodarstwo
08-18-1-03-1 -a -00	1,70	LMŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-03-1 -b -00	0,79	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-1 -c -00	2,84	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-03-1 -f -00	1,51	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-03-1 -g -00	11,38	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-03-1 -h -00	2,11	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-03-2 -a -00	2,21	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	GB DB	S
08-18-1-03-2 -b -00	5,56	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-03-2 -c -00	0,97	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-2 -d -00	1,29	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-03-2 -f -00	1,34	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-2 -g -00	2,48	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-03-3 -b -00	1,61	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-03-3 -c -00	1,79	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-03-3 -d -00	2,77	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-03-5 -c -00	1,25	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS DB	S
08-18-1-03-5 -f -00	3,02	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-03-6 -f -00	3,20	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-03-7 -c -00	3,35	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL JS	S
08-18-1-03-7 -d -00	1,20	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-03-7 -h -00	0,82	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-8 -a -00	4,39	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-8 -c -00	3,40	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-03-8 -d -00	1,20	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-8 -f -00	3,44	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-03-8 -g -00	1,60	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-8 -h -00	1,57	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-8 -i -00	1,56	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-8 -j -00	1,60	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-9 -a -00	2,89	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-9 -c -00	2,57	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-03-9 -d -00	0,76	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-9 -f -00	2,85	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-03-9 -i -00	0,77	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-03-11 -f -00	3,11	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-05-12 -g -00	2,12	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-05-13 -s -00	2,57	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-05-14 -a -00	1,48	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-05-14 -b -00	2,37	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-05-15 -a -00	1,50	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-05-16 -b -00	4,43	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-20 -c -00	3,41	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-05-25 -a -00	2,20	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S

Adres leśny	Pow	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	Budowa pionowa	GTD	Gospodarstwo
08-18-1-05-26 -a -00	1,64	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-05-27 -b -00	2,04	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-05-28 -a -00	1,15	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-05-29 -a -00	2,51	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-05-29 -f -00	1,13	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BK	S
08-18-1-05-29 -j -00	1,16	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-03-45 -m -00	7,61	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-03-47 -c -00	2,43	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-05-54 -c -00	2,50	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-05-55 -a -00	0,74	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-01-63 -f -00	1,54	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-01-63 -h -00	4,67	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL DB	S
08-18-1-01-64 -f -00	1,55	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-03-77 -b -00	4,14	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BRZ	S
08-18-1-03-77 -c -00	8,85	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BRZ	S
08-18-1-03-78 -a -00	7,18	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	BRZ SO	S
08-18-1-03-78 -b -00	14,02	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	BRZ SO	S
08-18-1-03-78 -c -00	4,93	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL JS	S
08-18-1-05-82 -j -00	1,06	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS DB	S
08-18-1-05-82 -k -00	2,50	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-01-86 -f -00	6,15	BB	D-STAN	OCHR	DRZEW	BRZ SO	S
08-18-1-01-86 -g -00	2,38	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BRZ	S
08-18-1-01-87 -c -00	1,72	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-01-87 -f -00	2,41	BMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	BRZ SO	S
08-18-1-01-88 -d -00	1,21	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-01-89 -b -00	0,73	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-01-90 -h -00	0,17	LW	D-STAN	GOSP	DRZEW	JS DB	S
08-18-1-01-96 -g -00	1,43	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-01-101 -f -00	0,98	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	GB DB	S
08-18-1-01-111 -a -00	0,78	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-113 -f -00	0,99	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL DB	S
08-18-1-02-115 -a -00	2,10	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL DB	S
08-18-1-02-116 -f -00	1,39	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-03-121 -d -00	2,74	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL JS DB	S
08-18-1-02-133 -a -00	2,18	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-134 -f -00	2,38	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-134 -j -00	1,52	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-135 -o -00	1,85	LMŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-02-136 -a -00	1,82	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-136 -i -00	1,33	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-137 -f -00	1,54	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-139 -a -00	2,32	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-139 -c -00	1,17	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-04-143 -f -00	3,69	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-04-145 -i -00	0,58	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-01-152 -i -00	1,39	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-02-159 -j -00	1,53	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-162 -c -00	3,66	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	GB DB	S
08-18-1-02-163 -a -00	2,49	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS DB	S

Adres leśny	Pow	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	Budowa pionowa	GTD	Gospodarstwo
08-18-1-02-164 -h -00	0,94	OL	D-STAN	GOSP	DRZEW	OL	S
08-18-1-04-169 -b -00	12,19	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-177 -f -00	1,29	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL JS DB	S
08-18-1-02-181 -a -00	0,88	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-182 -p -00	1,73	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-184 -c -00	1,70	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-02-184 -d -00	2,38	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-02-185 -a -00	4,04	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-04-192 -g -00	4,68	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-04-195 -g -00	5,87	LŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-02-200 -b -00	3,72	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	GB DB	S
08-18-1-02-204 -g -00	3,73	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-02-207 -i -00	0,56	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-09-216 -i -00	0,77	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-07-223 -a -00	4,21	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-225 -g -00	0,60	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-09-227 -c -00	1,01	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-09-236 -d -00	0,70	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-09-237 -k -00	0,86	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-248 -d -00	0,64	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-09-251 -a -00	1,65	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-258 -a -00	4,44	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-258 -b -00	8,51	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-258 -c -00	3,62	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-258 -d -00	1,81	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-258 -f -00	4,53	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-258 -g -00	3,32	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-259 -a -00	2,97	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-259 -g -00	0,65	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-259 -i -00	2,13	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-07-264 -c -00	1,69	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-265 -f -00	2,02	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-09-276 -h -00	0,97	LW	D-STAN	GOSP	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-09-276 -l -00	0,72	BMŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	SO	S
08-18-1-09-276 -n -00	1,03	LW	D-STAN	GOSP	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-286 -a -00	1,17	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-287 -a -00	1,41	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-09-288 -h -00	0,82	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-09-291 -b -00	1,68	LMŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-05-294 -c -00	2,70	LŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB BK	S
08-18-1-05-294 -j -00	1,64	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-07-300 -a -00	0,85	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-07-300 -h -00	0,91	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-301 -g -00	3,24	BŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-07-301 -h -00	2,61	BŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-07-301 -i -00	1,60	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-301 -j -00	1,67	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-301 -k -00	1,89	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-07-302 -d -00	3,82	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S

Adres leśny	Pow	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	Budowa pionowa	GTD	Gospodarstwo
08-18-1-07-302 -f -00	0,70	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-09-307 -b -00	1,79	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-09-315 -j -00	2,42	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-331 -a -00	6,09	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-331 -c -00	5,68	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-07-332 -b -00	0,83	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-332 -c -00	4,37	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-07-332 -d -00	1,78	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-07-332 -f -00	2,30	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-07-335 -h -00	0,77	LW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL JS DB	S
08-18-1-07-336 -l -00	1,50	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-336 -m -00	2,05	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-336 -t -00	1,98	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-08-337 -f -00	0,90	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-08-338 -b -00	1,23	LŁ	D-STAN	OCHR	DRZEW	WZ JS DB	S
08-18-1-08-338 -d -00	0,55	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-09-339 -a -00	1,59	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BK	S
08-18-1-09-339 -b -00	6,87	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-09-340 -d -00	0,97	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-09-340 -f -00	3,13	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-09-341 -b -00	0,58	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-09-343 -b -00	2,14	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-05-345 -f -00	2,92	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-354 -c -00	1,98	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-358 -h -00	1,53	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-07-370 -m -00	2,06	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-371 -j -00	0,75	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-07-372 -i -00	1,36	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-375 -b -00	3,00	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-08-376 -a -00	1,04	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-377 -a -00	0,78	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-377 -h -00	1,96	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-08-377 -k -00	0,80	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-08-377 -l -00	0,62	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO	S
08-18-1-08-393 -c -00	1,19	BMŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	SO	S
08-18-1-08-395 -c -00	3,10	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-06-404 -b -00	3,45	LMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BRZ	S
08-18-1-06-404 -g -00	0,41	LMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-406 -d -00	0,82	LMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-425 -l -00	1,77	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK DB	S
08-18-1-08-429 -a -00	1,86	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK	S
08-18-1-08-430 -a -00	1,12	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-06-432 -d -00	1,06	LMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-435 -f -00	2,33	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-436 -f -00	2,32	LMŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-450 -c -00	1,29	OLJ	D-STAN	OCHR	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-06-450 -d -00	1,34	LŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	DB	S
08-18-1-08-453 -l -00	0,62	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S

Adres leśny	Pow	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	Budowa pionowa	GTD	Gospodarstwo
08-18-1-08-453 -o -00	0,28	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-454 -i -00	0,71	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-455 -i -00	1,34	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-456 -c -00	4,68	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-457 -b -00	11,61	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-466 -g -00	2,51	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-468 -d -00	1,55	LMW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-468 -j -00	6,51	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-468 -k -00	0,83	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-469 -c -00	3,56	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-469 -d -00	1,64	OLJ	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	JS OL	S
08-18-1-06-478 -a -00	17,70	LMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO BRZ	S
08-18-1-06-478 -b -00	4,30	LMB	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-479 -a -00	2,32	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-479 -b -00	1,20	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-479 -c -00	2,03	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-479 -d -00	0,50	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-480 -a -00	4,97	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	BK SO	S
08-18-1-06-480 -b -00	0,44	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-480 -d -00	3,27	BMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-480 -f -00	2,69	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-480 -g -00	2,28	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-480 -h -00	2,78	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-480 -i -00	3,33	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-481 -a -00	1,11	OL	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-481 -b -00	1,59	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-481 -c -00	0,88	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-481 -d -00	1,78	BMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO	S
08-18-1-06-481 -f -00	1,31	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-481 -h -00	1,00	BMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-482 -a -00	0,51	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-482 -b -00	1,95	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-488 -k -00	2,02	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-488 -l -00	1,48	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-488 -m -00	0,98	LMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-08-489 -a -00	3,53	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-489 -b -00	1,04	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-489 -g -00	2,96	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-06-490 -b -00	1,65	BMW	D-STAN	OCHR	DRZEW	ŚW SO	S
08-18-1-06-490 -d -00	1,63	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-06-492 -a -00	2,84	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-06-492 -d -00	4,02	LMŚW	D-STAN	REZ CZ	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-495 -d -00	0,83	BŚW	D-STAN	GOSP	DRZEW	SO	S
08-18-1-08-498 -c -00	2,54	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-498 -j -00	0,70	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S
08-18-1-08-500 -i -00	1,95	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-500 -j -00	0,62	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-501 -c -00	1,14	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-501 -j -00	3,51	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S

Adres leśny	Pow	Siedlisko	Rodzaj pow.	Funkcja lasu	Budowa pionowa	GTD	Gospodarstwo
08-18-1-08-501 -k -00	1,23	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-08-501 -l -00	1,31	LMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	SO DB	S
08-18-1-08-507 -g -00	1,21	BMŚW	D-STAN	OCHR	DRZEW	DB SO	S
08-18-1-08-507 -n -00	0,96	OL	D-STAN	OCHR	DRZEW	OL	S

KRONIKA